

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 s.

HIRDETÉSEK:
4-számú sor egyezer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Helytér sorát 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Szombat, március 25.

Mai számunk főbb közleményei:

- A kivándorlók új utvonala.
- Magyarok, románok és horvátok.
- Arad a délvidék vasuti központja.
- A női kalap ellen.
- Orozva leszúrt földbírtokos.
- Egy hátor asszony.
- A német császár és családja Bécsben.
- Verekedés a női kereskedelmi tanfolyamon.
- Táblai határozat a Lukácsy-Gyulay ügyben.
- Sorozás Aradmegyében.
- Veszedelemes zsarolóbanda.
- Tarkaságok.

Betegség után.

Arad, március 24.

Lukács László pénzügyminiszter megvédte költségvetését az eddigi ellenzéki támadásokkal szemben. Tulajdonképpen nem volt azon sok védeni való. A legtöbb ellenzéki szónok annak realitását, helyességét és szükség-szerűségét nem is vonta kétségbe. Az elhangzott bírálatok pedig többnyire csak részletkérdések keretében mozogtak. Ezeket kimerítően elintézte a pénzügyminiszter felszólalásának polémikus része. Hiszen Lukács Lászlót, a debattort, már elég jól ismeri az ország s a parlament porondján sem akadnak sokan, akiknek kedvük kerekednék belékötni.

A polémikus résszel most is szokott könnyűséggel végzett. De ezenkívül volt beszédének még két kiemelkedő mozzanata, melyek különönböztetett méltánylást érdemel. Az

egyik a katonai terhekről szólt. Lukács ezúttal nemcsak azt konstata, hogy az a költségemelkedés, mellyel a véderő reorganizációja és a haditengerészeti fegyverzetének kiegészítése jár, az ország teherviselő képességét meg nem haladja és a többi kormányzati ág fejlődésével szemben nem mutat aránytalan előrehaladást, hanem egy egészen új, igen érdekes és tulajdonképpen a leleplezés erejével ható adattal gyarapította a vita anyagát.

A pénzügyminiszter ugyanis számszerű felsorolás kapcsán kimutatta, hogy a koalíciós rezsim is évről-évre igen nagy összegeket költött a hadsereg és a haditengerészeti rendkívüli kiadásaira. Sőt egy évben költött annyit, mint az öt megelőző rendszer négy év alatt. Ezek a kiadások az 1906-tól 1910-ig terjedő ötéves ciklusban összesen 796 millió koronát tettek ki. Ezzel szemben az 1911-től 1915-ig terjedő ötéves ciklus rendkívüli költségei csak 752 millió koronára fognak rugni. A mai kormány tehát a legközelebbi öt év alatt katonai célokra kevesebbet fog költeni, mint amennyit a koalíciós kormány a legutóbbi öt év alatt költött.

De míg a koalíciós milliók szétforgácsolódtak és éretük sem a hadsereg reformját, sem a haditengerészeti fölfegyverzést nem kaptuk meg, addig most programszerű beruházásokról van szó és az aránylag csekély többlet fejében szárazon és

tengeren harcoképesek leszünk, egyúttal pedig elérjük azt, ami gazdasági előnyökben egymaga felér az áldozattal, a kétéves szolgálati időt.

Igy megvilágítva mindenesetre egészen más színben tűnik fel a véderő-reform érdekében hozott valóban aránylagos áldozat, de viszontigazságtételben tűnik fel ismét egyszer a koalíciós rendszer is, mely oly nagyon kiabált a katonai terhek ellen és ezalatt sutytyomban, szinte észrevétlenül többet adott ellenérték nélkül, mint amennyit utódja ellenértékért ad!

De legérdekesebb beszédének befejezése volt. Ez is az előző rendszerrel való összehasonlításból szűrődött le. A magyar államháztartás 1909-ben, a koalíciós gazdálkodás utolsó esztendejében 149 és félmillió korona tényleges deficittel záródott. Ellenben 1910-ben, a Héderváry-kormány első évében, dacára annak, hogy az első félesztendő ex-lex-ben telt el, a kezelés eredménye mégis 141,8 millióval kedvezőbb és az év végén mindössze még csak 7,6 millió deficit maradt fenn. Másfélszáz milliónyi koalíciós deficit, ugyyszólván, teljesen eltűnt a Héderváry-kormányhoz, Lukács László pénzügyminiszternek egyetlenség esztendei gazdálkodásától.

Többet, mint ezek számok a mondanak, senki sem beszélhet. Sem az előző rendszer kárhóztatására, sem a maiak dicséretére. És ha Lukács László szerényen és némi pénzügyminiszteri

Vén leány.

Irtá: Lengyel Géza.

— Soha, soha nem megyek én már férjhez — mondotta a leány.

A huga, a fiatal asszony, végig simította a nénje vastag szőke haját, anyáskodó hangon beszélt hozzá:

— Ugyan, ne mondj ilyet, Ágnes. Négy év múlva én éppen annyi idős leszek, amennyi te vagy most. Harminc éves. De rólam ne merje mondani senki, hogy vén asszony vagyok akkor se. Hát te se csufold megad vén lánynak. Akinek ilyen haja van. Ilyen fehér, tömört nyaka. Ilyen tiszta, gyógyó szeme. Azért is férjhez adunk. Csak maradj itt nálunk. És azt ne merd mondani, hogy megöregedtél.

— Hiába vigasztalsz, megöregedtem. Az asszony, az más. Az újra kezdi az életét, a fiataloságát. Ami addig volt, nem számít. Négy év múlva te viruló, fiatal leszel. — hat éves asszony — én fonyadt senki. En már négy éve kezd em öregedni, most a befejezéshez közeledem. A harmincon túl a teljes fonyadás jön. Most már bevégeztem a tétlen reménykedést, most már bele nyugodtam, hogy egyedül maradok. Nem mondom, hogy könnyen ment. Sokszor irtózatos az egyedüllét, sokszor borzasztó az önnállóság, sokszor irigyletek még téged is, mert gondoskodnak rólad, megkérdik, nem fájt-e a fejed, jól aludtál-e, tudom is én, miért. De hidd el, most már vége, tustem rajta, jól érzem magamat, egészséges vagyok, tudok örülni,

élvezni, dolgozni. Senkinek nem vagyok felelős, senki nem kérdi, honnan jövök, hol voltam, senki nem avatkozik az ügyeimbe — ez is valami. Azután vannak apró örömeim. A legkedvesebb — bevallom neked — az, hogy ahol ahol csak megjelenek, asszonymak néznek. Már vénleány vagyok, de még alig tudják. Mikor egyedül utazom, mikor ismeretlen üzletbe megyek vásárolni, mindenütt megkapom a nagyságos asszony címet. Ez is gyönyörűség.

— Ne is csufoldj, Ágnes, mert igazuk van. Olyan as zonyos vagy, szép, boldog fiatal asszony. Az is leszel meglátod.

A leány most már nem felelt, szótlanul rázta a fejét. Később másról kezdtek beszélni, majd, tíz óra tájban, hazazött a férj. Éjfél felé járt, mikor aludni mentek. Ágnes egyedül maradt a szobájában, a vánkost fejére buzta, erősen behuntya a szemét. A szomszédban rég aludt már nyugodtan, csendesen a fiatal pár. Ágnes azonban úgy vélte, hogy csókok és sóhajtasok végtelen nesze hallatszik át hozzá. Az arca kivörösödött és míg az álmot kényszerítette magára, szegyenkezve vette észre, hogy a szeme tágra nyitva, ő maga elfojtott lélekzettel figyel a nagy, nyomasztó csendre.

Három nap múlva hazautazott. Nem bírta tovább. Elpirult, ha hugának kezét csókolt az ura. Célzást kutatott minden szó mögött, fájt a házastársak bizalmaskodása és hogy diszkréttek voltak, az is fájt neki.

— A házasság nem való tisztalelkű embernek — állapította meg magában — és minden szerelmes izléstelen, tapintatlan. Azután mohó kíváncsisággal figyelte szerelmes emberek minden mozdulatát. Ismerős párokat, legényeket, akik kapuk alatt hancuroznak, diákokat, kik iskolás lányokat várnak. Megbotránkozott és figyelte őket és sokszor töltötte álmatlanul az éjszakákat. Összel sötét volt már, mikor este hazament és a néptelen utcán utána sietett valaki. Jobbfajta iparoslegény lehetett. Futott előle, a szíve dobogott és közben egyre est ismételte:

— Állj meg, állj meg. Örülj, hogy tetszel neki.

Közel a lakásához a legény elérte. A keze már érte a leány karját, Ágnesnek kicsordult a könnye ijedtében. A legény az arcába nézett, megismerte. Ijedten hebegett valamit és gyorsan visszafordult. A következő pillanatban egyedül volt otthon Ágnes és szegény, csalódást, tehetetlenséget, haragot érzett és sirt hangosan.

Nyugodtabb napjain igyekezett összeszedni a gondolatait. Ilyenkor megrémült önmagától.

— Már rossz vagy, — gyötörte magát — gondolatban már százszor vétkezted és minden pillanatban várokozok rád a szegényen.

— Nem szégyen az, — vitázott a korhó hanggal — mert jogom van hozzá, ember vagyok, független vagyok.

— Igen, de tönkreteszed magadat. Itt ész a kisvárosban, itt keresed a kenyeredet és itt válsz lehetetlenné. Ujjal mutatnak majd rád,

óvatossággal csak annyit mond is, hogy az ország már lábadozik, a közvélemény bátran értheti ki belőle azt, hogy az ország meggyógyult. És a számok mondják, hogy milyen súlyos, nagy betegségből.

A kivándorlók új utvonala.

— A kormány szerződése a Pool-társasággal. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, március 24.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök ma letette a képviselőház asztalára az északatlanti hajóstársaságok kötelékével, az ugynevezett Pool-lal kötött szerződést, melyben a társaságoknak a kivándorlók szállítására engedélyt ad. A szerződésből kitűnik, hogy abban a miniszterelnök az ország nagy érdekeit mindenben megvédte és a szerződést a kivándorlási tanácsnak meghallgatása után kötötte meg.

A szerződéshez csatolt jelentésében előadja a miniszterelnök, hogy a koalíciós kormánynak az angol Cunard-társasággal kötött szerződése erélyes intézkedéseket tartalmaz ugyan az ügynökök működésének megszüntetése és jogosulatlan kivándorlás megakadályozása iránt, de ezeknek az intézkedéseknek kevés eredménye volt, mert nemcsak hogy a kivándorlókat addig szállított külföldi társaságok üzleti érdekből a legnagyobb agitációt fejtették ki, de különösen azért, mert a törvénynek a hajóstársaságok meghátalmazottjaira vonatkozó rendelkezései hiányos hatásuaknak bizonyultak.

A kivándorlók száma ennek folytán állandóan emelkedett és amíg 1905-ben százhetvenezren vándoroltak ki, addig 1907-ben kétszáz-tizezerre rugott a kivándorlók száma. Emellett a szerződés dacára a kivándorlóknak csak egy nagyon kicsiny része volt a fiúmei kikötőn keresztül elszállítható. 1909-ben ugyanis mindössze harminchétezer kivándorló szállott hajóra Fiumében, a nagyobb része pedig továbbra is az engedélyvel nem bíró külföldi gőzhajóstársaságok vonalait használta. 1904-ben azután Andrássy Gyula gróf belügyminiszter is kénytelen volt a Cunard-hajóstársaságnak megengedni, hogy a Fiumén át el nem szállítható

kivándorlókat az északnyugati európai kikötők felé irányíthassa.

Ezenkívül figyelemmel kellett lenni a német birodalommal fennálló azon megállapodásra is, amellyel Magyarország kötelezte magát, hogy a kivándorlásra, a fennálló törvények értelmében, jogosított emberek Németország területén keresztül való kivándorlásban nem gátolhatnak. Ez oknál fogva a koalíciós kormánynak kénytelen volt eltűrni, hogy a kivándorlók az északnyugati kikötők felé vegyék útjukat, sőt azt is megengedte, hogy a Cunard magyar helyettese, az Adria tengerhajózási társaság a kivándorlást a Pool-ban egyesült északatlanti hajóstársaságok szövetségének hajóira közvetítse. Az akkori belügyminiszter kikötötte ugyan, hogy az említett hajóstársaságok Magyarországon területén az agitációtól tartózkodjanak, a gőzhajóstársaságok azonban ez egyszerű kijelentésen alapuló feltételnek meg nem feleltek és az ügynökösködést be nem szüntették, sőt az Adria útján közvetített kivándorlók után, a kivándorlási alap javára kikötött tiz korona fejadó-fizetését is megtagadták, úgy, hogy a hátralékba maradt fejadó 1910. év végén hatszázezer koronát meghaladott.

Ilyen körülmények között ezekkel a gőzhajóstársaságokkal a fennálló viszony fenntartható nem lévén, már Andrássy belügyminiszter megkezdte a tárgyalásokat a Pool-ban egyesült hajóstársaságokkal. Az éveken keresztül folytatott tárgyalások során mindenkor az irányban merültek fel nehézségek, hogy ezek a hajóstársaságok a magyar törvényeknek a külföldi kikötőkre és külföldi üzletekre való alkalmazását elismerni nem akarták. Az ismételt megszakadt tárgyalások a helyzeten nem változtattak és a kivándorlás továbbra is zavartalanul folyt az északnyugati kikötők felé. Minthogy pedig a társaságok óhaját, a törvényeink által való mentességre nézve Khuen-Héderváry gróf teljesíteni nem óhajtotta, a szerződés negyedik pontjában kikötötte, hogy e kérdés eldöntése további tárgyalásnak tartassék fenn. E megállapodáshoz hozzájárult a miniszterelnök, még pedig azért, mert annak megtagadása esetén a szerződés megkötése lehetetlenné vált volna. Aközött kellett választani, hogy a törvényeink rendelkezésével merőben ellentétes korábbi ál-

lapot tartassék fenn, vagy hogy törvényeinknek legalább az ország területére nézve teljes érvény szereztessek.

Az eddigi helyzet ugyanis az volt, hogy az illető társaságok törvényeinknek még az ország területén sem voltak alávetve; ügynökeik révén szemérmetlenül folyt a kivándorlásra való csábítás. A szerződés megkötése által pedig a társaságok Magyarországon folytatott üzleteiben magukat a törvényeknek alávetik, itteni üzletük ellenőrzés alá jut, és az ügynökösködés megszűnik. Nyilvánvaló tehát, hogy a Khuen-Héderváry gróf által megkötött szerződés az eddigi helyzetet erősen megjavítja és semmiben sem támogatja azoknak az álláspontját, akik a megállapodást még mielőtt ismerték volna már is támadták. A Héderváry-kormány ez új kivándorlási szerződés útján korrigálta a koalíciós kormány egy kártékony megállapodását.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az országos vörös-kereszt egyesület ujaradi fiókjá e hó 23-án tartotta 1910. évi közgyűlését Kristofcsák Gyula apát-főesperes elnökletele alatt. Az évi jelentés kiemelkedő mozzanata az, hogy a választmány az oly kitűnően sikerült nyári népnepesély tiszta bevételéből karácsonykor 26 községbeli, munkképtelen szegényt pénzbeli segélyben részesített és 16 szegény iskolás gyermeket meleg téli ruhával látott el. Az évi jelentés után Prinz Fiedel igazgató-tanító, fiókegyleti pénztárnok által előterjesztett zárszámadás helyesnek találtatott, amelyből kitűnik, hogy a fiókegyletnek 382834 korona alapvagyonja van. Az üresedésben levő alelnöki állás egyhangulag Schäffer Béla főszolgabíróval töltesse be, még a választmány Lobinger Viktorné, Tausz Henrik dr. járá-orvos, Kiriliovits Pál tb. főszolgabíró és Margittai Károly községi főjegyzővel lett kiegészítve. E választások után még több fontos és életrevaló indítvány tárgyalatott, mely után elnök szép szavakkal az ülést be-rekesztette.

(*) Meghívó. Az aradi II-ik kerületi jótékony célú fillér asztaltársaságnak március hó 26-ik napján d. u. 6 órakor Donnawell Fülöp Facán-utca 7-ik számú vendéglőjében tartandó rendes havi választmányi ülésre, mikorra ugy a választmányt, valamint a rendes tagokat is — utóbbiak a törzsszámok és tagsági igazolványok átvétele végett tisztelettel meghívom. Haubenreich Mihály elnök.

sárba rántanak, nem mehatsz ki az utcára, nem szólhatsz emberekhez.

Dacosan rántott egyet a vállán, azután sirt, azután gondolt valamit, jött egy meleget hozó, arcot pirosító, bujkáló gondolat, amit hiába próbált elűzni.

Nehezen, kínosan teltek a hónapok, a kerítő gondolatot hol elnyomta, hol hiába küzdött vele: újra meg újra előbukant. Mikor a naptár szerint tavasz volt, — kint hó esett és a szél fujt — hirtelen elutazott, betoppant a hűséghez. Valami kifogást mondott, valami üzleti ügyet.

— Oh, ezek a te üzleti ügyeid Nemsokára milliomos lesz — nevetett az asszony.

— No, milliomos még nem, de az igaz, most rendben vannak a dolgaim. Most egy kicsit élvezni is akarok. Szórakozni. Mulatni.

— Pihenned is kell, Agnes, a szíved nem olyan jó most, mint a nyáron.

Ijedten nézett a tükörbe. A szeme alatt csakugyan egy-egy sötét folt.

— Az utazástól van, — mondotta — mihelyt kijalszom jól magam, rendben leszek.

Délután egyedül ment el otthonról. A nagy város, a sok ember, a villamos csilingelés, a sok idegen arc megnyugtatta.

— Azt tehetem, amit akarok. Senki se tudja. Csak ki kell nyujtani a kezemet.

És nevetett hozzá, féltanatosan, merészen fogta fel a ruháját, megnézte a járó-kelő, dolguk után siető férfiakat, az arcokat, mik pénz-gondok és apró kölcsönök terveit rejtegették

és nagyszerű multság volt neki ez a gondolat: ha tudnák, ha sejténétek, hogy itt meg egy leány, nem fiatal, az igaz, de friss, kíváncs, illatos és soha nem szerettem még senki; ha tudnátok, hogy a tiétek lehetne.

Másnap vásárolni mentek. Drága cipőt, finom, csipkés fehérneműt, nagy, merész lendületű kalap, erős parfümöt, sok sühogó selymet vett. Összezsapta a kezét a huga.

— Micsoda pazarló lett belőled, Agnes. Ha ezt mind felveszed, utánad fordul mindenki. Igazi ragyvilági asszony leszel.

— Azt, azt akarom — mondotta Agnes és gyengéden, szeretettel simogatta a sok drágaságot és mosolygott.

Azután sokat járt egyedül és olykor vakmerően nézett idegen férfiak szemébe és megtörte, hogy megszólították, akkor könnyek bugygyaantak ki a szeméből és remegve, sirva elszaladt. Elhatározta, hogy hazautazik, mert hiába, meg vannak írva az ember utjai és a bűn éppen olyan nehéz, mint az erény. Mintha nyugodtabb is lett volna, mintha megcsendesedtek volna a vágyak. Csak az otthonról, a kisvárosi egyedüllétől félt és halasztotta egyre az elutazás napját. Olykor megborzadt, fogadásokat tett: s ahová csak ment, az asszonyt magával cipelte, hogy kísértésbe ne essen. Végre lemondott minden zavaros tervéről, elhíttette magát, hogy végképp, igazán megnyugodott.

— Holnap utazom visszavonhatatlanul, — jelentette ki végre — egyetlen dologom van még ma délután, amit el kell intéznem.

Alighogy elfogvasztották az ebédet, öltözködni kezdett. Lassan vigyázva szedett elő ragyogó, illatos ruhadarabokat.

— Most utoljára felveszem, — gondolta — hiszen odahaza szerény, egyszerű, lesimitott hajú vénlánynak kell lennem. A nagy tükörben egyenként megpróbált, megnézte mindent. Örült, kipirosodott az arca, a szeme ragyogott. A nagy kalap beárnyékolta és eltüntette kezdődő, gonosz ráncok nyomait. Odakünn köd szállt le, szinte esteledni kezdett, mire készen volt.

— Akár egy primadonna — mondotta a huga.

— Jó, jó, de most már öltözz te is. Hisz tudod, hogy elkisérsz.

Az asszony huzódzott. Lustának, fáradtnak mondotta magát, otthon maradt. Agnes egyedül indult el. Az utcát lemondással, buszan csalódottan nézte. Csak akkor élénkült fel, mikor vakmerő, mosolygó — sértő — férfipillantások érték.

— Hát mégis tetszem — gondolta és visszafordult valaki után. Véletlenül mellékerült, közönséges, jól öltözött, nyírott, barnabajszu férfi volt ez a valaki. Mikor észrevette a fej mozdulatot, mosolygott egyet, megállt egy pillanatra, azután Agnes után ment, nyugodtan, természetesen, mint aki megértette a néma beszédet, s mir tudja, kiven van dolga. Már Agnes mellett volt, előrehajolt és az arcába nézett. A leányt elöntötte a forró ág, a szíve hangosan vert és miközben elhatározta,

átszállás nélkül Arad, Szolnok és Budapest felé. Erdély déli részei tehát az interprovinciális forgalom szempontjából teljesen ki vannak elégítve.

De nagyon másként áll a dolog a tövis-kolozsvári vonalra nézve. A Kolozsvárról Tövis felé közlekedő vonatok ugyanis kivétel nélkül Brassó felé futnak, úgy hogy Kolozsvárról Arad felé utazni átszállás nélkül lehetetlen. De még átszállással is nagyon nehéz, mint az alábbiakból is világosan látjuk.

Kolozsvárról Arad 332 kilométernyire fekszik Magyarországon ez már elég hosszú út. Modern ember pedig, ha hosszú útra indul, gyorsvonatra ül.

Kolozsvárról Tövis felé csak egy gyorsvonat közlekedik, az 502-es, mely Kolozsvárról reggel reggel 6 óra 46-kor indul és Tövisre 8 óra 56-kor érkezik. Tövisen csatlakozik a 625-ös vegyesvonathoz, mely 9 óra 03-kor indul, Gyulafehérvárról indul 11 óra 23-perckor a 603-as gyorsvonat, mely délután 4 óra 03-perckor érkezik Aradra.

Reggel 6 óra 46-tól este 4 óra 03-ig a menetidő 9 óra 17 perc, melyből közel két órai tartózkodás Gyulafehérváron. Az utazás tehát átlag óránkénti 34 kilométeres kommersziális sebességgel történik, ami a mai világban a gyorsvonatról alkotott fogalmak mellett talán mégis csak kevés. Kétszer átszállni és két órát ülni Gyulafehérváron ismét nem felel meg a modern utazóközönség igényeinek. Vegyük hozzá, hogy Aradon 4 óra 03-perckor az Arad-cesanádi vasut utolsó gyorsvonatáról is lemaradtunk s hogy Szegedre már este csak vegyesvonaton utazhatunk: érkezés este fél tizkor. Aradról Temesvár felé 4 óra 48-kor indul ugyan vonat, de ez ismét vegyesvonat és este hét előtt nem érkezik meg. Viszont Kolozsvárról a 6 óra 46-os gyorshoz a Szamos völgyéből érkező utazók nem nyerhetnek csatlakozást.

Összegezve a fentieket, elmondhatjuk, hogy a 6 óra 46-os Kolozsvárról induló gyorsvonat a mai fogalmak szerint nem képes lebonyolítani Erdély északi részének forgalmát Arad, Temesvár és Szeged felé.

Lássuk a Kolozsvárról 8 óra 32-perckor induló 508-as személyvonatot, Apahidán csatlakozik a Dés felől érkező személyvonattal. Tövisre érkezik déli 12 óra 32-kor és csatlakozik a 607-es személyvonathoz, mely 2 órakor indulva, este 8 óra 50-perckor érkezik Aradra, hol Temesvár felé nem nyer összeköttetést, nemkülönben Szeged felé sem. Az utazás tart 12 óra 18-percet, átlag 26 kilométer kommersziális sebességgel, ami még a Máv.-nál is kevés. Az utas tartózkodik 1 és fél órát Tövisen. Kedves mulatság.

Lássuk a Kolozsvárról d. u. 5 óra 40-kor induló 512-es személyvonatot, melynek van ugyan csatlakozása Dés felől, de Marosvásárhely felől nincs Tövisre érkező 8 óra 32-kor éjjel és csatlakozik 8 óra 55-kor a 623-as vegyesvonathoz, mely hajnali 4 óra 38-kor érkezik Aradra, hol úgy Temesvár, mint Szeged felé jó csatlakozást nyer. De tizenegy órát utazni megszakítás nélkül vegyesvonaton egész éjjel, Magyarországon! Ugyan miféle bolond teszi ki magát ilyen torturának.

Lássuk még Kolozsvárról este 10 óra 51-kor induló 516-os személyvonatot, melynek sem Dés felől, sem Tordáról nincsen csatlakozása. Tövisre hajnali 2 óra 14-kor érkezik, csatlakozva a 605-ös személyvonathoz, mely 3 óra 55-kor indulva, Aradra 10 óra 50-kor érkezik, vagy a 601-es gyorshoz, mely Aradra 8 óra 08-perckor fut be. Első esetben a menetidő kerek 12 óra, második esetben 9 óra, 17 a tartózkodás Tövisen pedig 1 óra 41, illetve 1 óra 01. Menetsebesség az első esetben óránként 26, másodikban gyorsvonaton pedig 34 kilométer.

Ezzel szemben a gyorsvonatok átlagos sebessége, még nálunk is 65-70, sőt 80 kilométer óránként. A külföldről nem is szölok. Kolozsvárról Aradra tehát, mai fogalmak szerint s a mai drága tarifa mellett kényelmesen, de csak kielégítően is utazni nem lehet. Ennek egyik fő oka a menetrend hibás összeállításán kívül a közvetlen u. n. átmeneti kocsik eltűnése a m. kir. államvasutak vonalairól.

Hová lettek az átmeneti kocsik? Régen volt egy rossz öreg, kéttengelyű, piszkos kocsik, amelyik Budapestről Nagyvárad, Kolozsvár, Tövis és Aradon át közlekedett. Minden fogya-

tékossága mellett is legalább attól az egytől óvott meg minket, hogy a tövisi pályaudvar sarát tapossuk órákon át, szélben, hóban, esőben, fagyban, hogy a gyulafehérvári állomás légvonatai között várjuk ideges szorongással a soha nem érkező, mindég késéssel haladó traszói gyorsvonatot.

Az átmeneti kocsik lassanként megszűntek. Így múlt el a kolozsvár-debreceni, budapest-alvinc-nagyszombeni közvetlen kocsik.

A fentieket összefoglalva, ország részünk s hazánk általános érdekei épen úgy, mint az interprovinciális forgalom fejlődése világosan arra mutatnak, hogy egy közvetlen reláció szervezendő Kolozsvár és Arad között, csatlakozással egyrészt Dés, Torda, Marosvásárhely, másrészt Temesvár és Szeged felé.

A lassított (személyvonat) forgalom szempontjából úgy vélem a kezdetet megoldani, hogy az 512-es személyvonat, mely Kolozsvárról 5 óra 40-perckor indul, csatlakozást kapjon Torda és Marosvásárhely felől és I., II és III. osztályu átmeneti kocsikkal legyen el látva, melyek Tövisen a 623-as vegyesvonathoz kapcsolhatók (I. fent). A gyorsított forgalom szempontjából egy új gyorsvonat beiktatását látom elkerülhetetlennek, és pedig az Arad-budapesti új gyorsvonatnak tehát nemcsak Aradról kellene indulni, hanem már Tövisről és pedig onnan induljon az 506. számú vonathoz való csatlakozással a Kolozsvárról és Marosvásárhelyről este 9 óra 06-perc, illetve 6 óra 02-perckor indul utasokkal 12 óra 20-perckor. Alvinczén csatlakoznék Szászsebes felé is. Erkezés lenne Aradra reggel 5 óra 30-perc; ott talál kitűnő csatlakozást Temesvár felé, hová reggel 7 óra 41-perckor, valamint Szeged felé és Brád felé, hová 9 óra 34, illetőleg 10 óra 40-kor reggel megérkezik. Békéscsábán talál közvetlen csatlakozást Szeged és Nagyvárad felé. Ezen vonat 11 órakor érkezik Budapestre.

A budapest-aradi új gyorsvonat indul Budapestről 5 óra után és van Aradon este 10 óra kor, hol természetes folytatást talál az eddigi 632. számú vegyes vonathoz, mely pedig csak reggel 8 óra után érkezik Tövisre, hol azután az 502. számú gyorsvonathoz talál csatlakozást Brassó felé. Jobb csatlakozása lenne azonban Kolozsvár és Marosvásárhely felé is, ha az új gyorsvonat Aradról Tövisig is mint gyorsvonat menne tovább, mert így felvehetné a Szegedről és Brádról este 6 óra 23-kor, illetőleg délután 2 óra 40-perckor induló utasokat és érkezne Tövisre hajnali 3 óra előtt és elérné ott az 505. számú személyvonatot, mely 6 óra 09-perckor reggel érkezik Kolozsvárra. De ezen vonathoz lenne csatlakozása Alvinczén is Nagyszomben felé, hol reggel 7 órakor van és Gyulafehérváron Zalatna felé, hol reggel 7 óra 33-perckor lenne.

VIDÉK.

Meghosszabbított vasuti előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter Nadányi Károly magyarádi földbirtokosnak a magyar államvasutak Őrsi állomásából kiágazólag Nagyüregd, Sályi, Nyárszeg, Székelytelek, Hosszuszó, Görbed községek érintésével a mátra-körösvidéki egyesült helyiérdekű vasutak Tenke állomásáig s innen folytatólag Bélfenyér, Olosa, Kalacsa, Ökrös, Bagy, Krajova, Korog, Kislaka és Bél községek érintésével az Arad-cesanádi egyesült vasutak Bél-Bokszeg állomásáig vezetendő szabványos nyomtávu gőzüzemű helyiérdekű vonalra adott, 1909. február 16-án kelt és 1910. április 13-án megújított előmunkálati engedély érvényét további egy év tartamára megújította.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — —	151
Nyomda	— — —	151

A női kalap ellen.

Félve veszem kezembe a tollat, hogy a női kalap ellen írjak, mert tudom, hogy nagy követdobok a vízbe s azonkívül esetleg pusztító vihar-nak a magvát hintem el. Az Isten ellen bátran írhat az ember asármit, még kiváló tudós hírébe is juthat vele: szabad küzdeni a haza intézménye ellen is, ezt messzirelátó politikának mondják; a királyságot is megtámadhatja bárki az emberi szabadság nevében, de a nő toalettje ellen ne merjen szólni, mert ennek megadja az árát. Még azt is merem állítani, hogy a portugál republikánusok, akik egy nap alatt véget vetettek a királyságnak, a női toalettnak bármilyen kérdésében elvesztették volna a csatát, a nőnek a fején biztosabban ül a kalap, mint királyok fején a korona.

Mégis megkísérem hogy hozzányuljak, mert ha beszélni nem is ajánlatos róla, hallgatni nem lehet. A női kalap olyan formákat és méreteket ölt és olyan fonos rubrikájába lopózott a kiadásaink, hogy már szinte elviselhetetlen, de mindenképpen. Boszuságot, a kalmatlanságot és nagy gondokat okoz s mindezt vajmi kevéssé kárpótol bennünket azzal, hogy gyakran nevetséges, mulattató.

Elsősorban fölbátorító a nagy drágasága, amit semmivel sem lehet megokolni, legkevésbé annak az anyagiakban szerényül megáldott középosztálynak a pénzviszonyaival, amelyre ez a fölszólalás vonatkozik. Polgári szonyok, akiknek a férje közepes jövedelmű tisztviselő, orvos, ügyvéd vagy más efféle ember, nyolcvan-száz koronás kalapot viselnek közönségesen, ugyanannyit, ha nem többet, mint amennyit férjük egy öltözet ruháért adhat; s míg a kalapot csak egy szezonban szabad viselni, a ruhának legkésőbb két évig kell eltartani. A divat esztelen ségeinek vakon való követése és a gazdagok élelmódjának erőszakos utánzása olyan nagy büne uri hölgyeinknek, amelyet jó tulajdonsággal sem tudnak elensúlyozni.

De mi értelme is van a drága kalapnak? Hiszen nem olyan az, mint más portéka, hogy annál tartósabb lehet, minél drágább. A női kalap szezoncikk, nem kell, hogy tartós legyen a matériája. De nem is ez drágítja meg. Ha nincsen rajta nemes toll, amely drágává teszi, akkor a firmát kell megfizetni, azt a gyermekes dicsőséget, hogy előkelő égtől való; és drágává teszi az is, hogy a hölgyek okvetlenül drágán akarják megvenni. Ez is hozzátartozik a divathoz. A drága, szép kalap viselőjének edesebb az alma is, ha a legdrágább divatárusok valamelyikénél vásárolt s édes álmai fölött sokszor virraszt a gondoktól zaklatott férj...

Talán nem is titok, a hölgyek nagyrésze tudja azt, amit most elmondok: egy igen elegáns női kalap, amelyen nincsen drága tolldísz s amelyért nyolcvan esetleg száz koronát fizetnek, mindenestül együtt, az üzleti költségeket is beleszámítva, tizenöt-husz-koronájába kerül a divatárusnőnek. Ha azonban az elsőrangúak közé tartozik a divatárusnő, akkor ugyanilyen értékű kalapért százötven koronát is fizetnek. Olyan hölgyek is, akik egy hónapra házbérré sem fizetnek többet százötven koronánál. Ez immorális delog. Mert az a nő, akiben nincsen annyi izlés és ügyesség és annyi jóindulat a férje iránt, hogy megtanulná egy kalap földiaztásának éppen nem ördögös mesterségét, az vegyen olcsó kalapat, de ne nehezítse meg a férje életét haszontalan pénzpocsékolással. Igazán csodálatos és elszomorító a nőnek az a képtelensége, hogy nem tudja fölismerni az élet föntartásának egyre súlyosbodó föltételeit s nem látja, milyen nehéz a kereseti viszonyokat a szükséglettel egy vonalra emelni. Minél drágább a lakás bére, minél nagyobbra emelkedik a hus és egyéb élelmiszerek ára, minél többbe kerül a háztartás: tehát minél fokozottabb az elháríthatatlan drágulás, annál többet adnak a nők olyan holmiért is, amelynek az árát meguk szabhatják

meg. Ezzel sem belátást, sem meggondoltságot nem árulnak el, sem pedig az élet viszonyainak ismerését.

Mind ezt pedig nem rosszindulattal vagy kicsinyességből mondtuk el, mert hiszen a toalettról nem is szólunk. Pedig ugyancsak rosszindulat és kicsinyesség nélkül szólhatnánk annak a drágasága ellen. De a ruha — az más. A ruha egész valami, a kalap csak egy darab s a ruhának *comme il faut* elkészítése vagy átalakítása nem olyan egyszerű munka, mint a kalapé s nem olyan egyszerű, hogy minden nő megtudná tanulni. Mindazáltal s három-ezer forintot kereső férj feleségének nem kellene a tízezer forintos jövedelmének a feleségével lépést tartani. Ez kétségtelen.

Hogy visszatérjek a kalapra, a drágasága mellett szinte szóra sem érdemes az alakja és terjedelme, csak azért említem meg mégis, hogy megmutassam, milyen következtetések a tárgyak az abszurdításban: nemcsak az ár dolgában lépnek túl a józanság mértékén, hanem a kalap terjedelmének és formájának dolgában is. A formáját nem bánjuk, elfordulunk és mosolygunk rajta, hanem a terjedelme ellen jogos kifogásaink vannak. A villamoson nem ülhetünk nyugodtan, ha mellettünk, vagy háttal nekünk nagykalapu hölgy ül, még a peronon állván is veszedelemben vagyunk tőlük.

Vajjon mikor támad egy egészséges forgószék, amely magával ragadja ezeket a fonákosságokat? Mikor fogják észrevenni a nők, hogy ez a kalap nevetséges, bosszantó és csöppet sem komoly, harcos nőhöz illő? Vagy talán ezzel akarnak bevonulni majdan a törvényhozás házába is? . . .

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A drága olaj. Megirtuk, hogy a finomított vacuum olajok kereskedelmi részvénytársaság javára a törvényszék 32000 korona megfizetésében marasztalta el az aradhegyaljai motoros vasutat azért, mert nem volt hajlandó akceptálni a volt vezérigazgatója Kotsis Lajos által teljesített rendelést. A társaság most újabb keresetet indított az utolsó 20000 kilogramnyi olaj szállítmány vételára 18000 korona iránt és kéri, hogy a törvényszék kötelezze a motorost a rendelmény harmadik részletének átvételére és megfizetésére.

§ Jogi előadás Aradon. A Magyar Jogászegyesület április 30-án Aradon teljes ülést tart, amelyen Baumgarten Izidor dr. koronaügyész-helyettes fog előadást tartani. Budapestről már az előző napon Nagy Ferenc dr. elnök vezetésével előkelő jogászokból álló társaság fog Aradra rándulni. De nemcsak Budapestről, hanem Szegedről, Nagyváradról, Temesvárról, Gyuláról és Csabáról is számos kiváló jogász fog Aradra utazni. Részvételüket eddig megígérték: Pongrácz Jenő koronaügyész, Zsitvay Leó kuriai tanácselnök, Kray István táblai elnök (Szeged), Traiber Vince főügyész (Szeged), Stipl Károly koronaügyész-helyettes, Valkó Pál kuriai bírósági elnök, Nagy Dezső dr., a Jogászegyesület alelnöke és neje, Edvi Illés Károly és neje, Gyomai Zsigmond dr. ügyvéd, a „Jogállam” szerkesztője és neje, Wolf Vilmos dr. az Ügyvédek Lapja szerkesztője, Baumgarten Nándor dr. egyetemi tanár és neje, Kluzsinszky Károly dr. az igazságügyminiszteriumba berendelt ügyész és neje, Szilágyi Arthur Károly dr. és neje, Pollák Illés ügyvéd, Kramolin E. nő járásbíró, Meszlény Arthur dr. és Lengyel Aurél dr. a Jogászegyesület titkárai. Április 29-én este kilenc órakor nagy est lesz a vendégek tiszteletére.

§ A főszolgabíró és a csizmadia. Bánszky János mezőkovácsházi csizmadia valamért megharagudott Kóvér Béla főszolgabíróra, aki ellen írásbeli följelentést tett a földművelésügyi miniszterhez. Elmondja ebben a följelentésben, hogy Kóvér a kovácsházi uraságtól gabonát,

takarmányt kapott ajándékba, aminek ellenében eltűrte, hogy az uradalomban vasárnap is dolgoztatták a cselédeket s egyéb szarvatalanságok előtt is szemet hunyt. A főszolgabíró panaszára hatóság megrágalmazása miatt indult meg Bánszky ellen az eljárás. Ez az ügyet csütörtökön tárgyalta a szegedi királyi törvényszék büntető tanácsa. Bánszky bizonyítási kívánta allításai valóságát, amihez a megvádolt főszolgabíró is hozzájárult. A tanak azonban nem igazoltak semmit s így a rágalmazó csizmadiat 14 napi fogházra ítélte.

A német császár és családja Bécsben.

— Látogatás Ferencz Józsefnél. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Bécs, március 24.

Gyönyörű időben érkezett meg ma délelőtt a német császári pár két legifjabb gyermekével Joachim herceggel és Viktória Lujza hercegnővel, hogy egy napot töltsön fenkölt barátjánál és szövetségeseinél, mielőtt folytatja útját Korfuba. A fogadtatás rendezése, amely akként történt, hogy az udvari vonat a német császári család tagjaival az északi pályaudvaron ért bécsi földre, s azután az összekötő városi vasut vágányain a schönbrunni kastélyllyal szemben lévő penzingeri pályaudvarra, — hozta magával, hogy az intímabb fogadtatás az előbb említett állomáson ment végbe, míg a ceremónia az utóbbi pályaudvaron lépett jogába.

Ennek megfelelően a néptömegek, amelyek már a kora reggeli órák óta vonulnak fel, két nagy táborra oszlottak. Az egyik, hogy a vendéglátó uralkodónak hódoljon, a másik, hogy a magas vendégeket köszöntse.

A német udvari vonat érkezése az északi pályaudvarra, 10 és egynegyed órára volt meghatározva. Röviddel 10 óra után 6 felsége I. Ferenc József porosz tábornagyi egyenruhában, a fekete sasrend szalagjával a közönség viharos lelkesedése közben a pályaudvari épület elé érkezett, ahol a vasuttársaság igazgatósága fogadta és az udvari váróterembe kísérté 6 felségét.

Amidőn az udvari vonat érkezését jelezték, 6 felsége a peronra ment. Röviddel azután az udvari vonat azon kocsija, amelyben a német császári család tagjai tartózkodtak, megállott 6 felsége előtt. Vilmos császár, aki 6 felségét a kocsí ablakából katonásan üdvözölte, azután kezével barátságosan intve, köszöntötte, gyors léptekkel hagyta el a kocsit és a királyhoz sietett. A két uralkodó átölelte és megcsókolta egymást, majd szívélyesen kezét szorított. A szalonkocsiból ezután kiszállt Augusta Viktória császárné, Viktória Lujza hercegnő és Joachim herceg, valamint a német császár egész kísérete. Miután I. Ferenc József a német császárnét és Viktória Lujza hercegnőt szívélyesen üdvözölte, Vilmos császár bemutatta 6 felségének Joachim herceget. Ő felsége kezét nyújtott keresztifjának, aki azt tisztelettel megcsókolta.

Vilmos császár ezután üdvözölte Paar gróf főhadsegédet és fogadta a megjelent funkcionáriusok bemutatkozását. Vilmos császár ezután bemutatta kíséretét 6 felségének. I. Ferenc József most a német császárnénak karját nyújtotta és az uralkodó családok többi tagjának kíséretében az udvari váróterembe ment, ahol mintegy 5 percig tartó társalgás fejlődött ki. ezután az udvari szalonkocsiba szállt fel és folytatták az utazást az összekötő vasuton Penzingerbe.

Amerre a vonat haladt, német és osztrák zászlók lengenek a házakon. Az ablakokat sü-

rűn ellepte a közönség, amely kendőkkel intett a különvonat felé, míg a pályatesthez közeledő helyeken az összegyűlt néptömeg lelkes üdvözlései hangzottak fel.

A penzingeri pályaudvar előtt már a kora délelőtti órákban nagy élénkség uralkodott. A pályaudvar előtti teret, amelyet a közönség ünnepi mezbe öltöztetett, természetesen szabadon tartották. Annál sűrűbben sorakozott a közönség a szabad tér körül és innen Schönbrunnig beláthatatlan sorfalat alkotott, amely mind nagyobb és sűrűbb lett, minél inkább közeledett az érkezés órája.

Megérkeztek a különböző funkcionáriusok is: a helytartó, a polgármester, a hadtestparancsnok és a térparancsnok, a rendőrfőnök, akik a pompásan díszített pályaudvarra mentek, ahol már egy diszszázad zászlóval és zenével felállott. Megjelentek továbbá: a német nagykövet neje és leánya, a nagykövetség tagjainak feleségeivel, Tucher báró bajor követ, Leipzig titkos követségi tanácsos a szász követ képviselőjében, Liebig báró német főkonzul, Vivenot konzul, a német császár nevét viselő osztrák-magyar ezredek parancsnokai. A kocsin történő felvonulás, sorát lezárták az uralkodóház tagjai, a főhercegek és főhercegasszonyok kíséreteikkel. Az utóbbiak a perrontól jobbra felállított pompás virágokkal és délszaki növényekkel díszített sátorba vonultak, ahol a német császárnét és leányát várták. Egyszerre csak felhangzottak a pályaudvar felől a *Heil Dir im Siegeskranz* hangjai, amelyre a katonai zenekar zendített rá. Az udvari vonat megállt és a szalonkocsiból kiszállt első sorban királyunk, utána Joachim herceg, majd Vilmos császár, aki azonnal a főhercegekhez sietett, míg uralkodónk visszament a kocsihoz és a német császárnénak, aki Viktória Lujza hercegnővel kiszállt a kocsiból, karját nyújtotta és a díszsátorhoz vezette, ahol a főhercegasszonyok a magas vendéget szívélyesen üdvözölték. Közben Vilmos császár a főhercegekkel társalgott, akiknek bemutatta legifjabb fiát és azután a főhercegasszonyokhoz lépett, akiket *kézcsókkal üdvözölt*.

A két uralkodó ezután a diszszázad arcéle előtt ellépett és az uralkodó család tagjaitól kísérve a pályaudvar kijáratához mentek, kocsin Schönbrunba hajtottak.

Amidőn a közönség a két uralkodót megpillantotta, szünni nem akaró lelkes élénkségekben tört ki, amely megismétlődött, midőn a császárné és a hercegnő a pályaudvaron megjelentek. A sorfalat álló néptömeg ovációi közben az uralkodó családok tagjai a schönbrunni kastélyba kocsiztak.

Itt a vendégek fogadására és üdvözlésére a következők jelentek meg: *Montenuovo* herceg főudvarmester, *Choloniewski* gróf főszertartásmester, *Schönaich* báró közös hadügyminiszter, *Burián* báró közös pénzügyminiszter, *Bolfiras* báró főhadsegéd, *Schiessl* kabinetfőnök és *Trautmannsdorff* hercegnő palotahölgy.

Délután egy órakor családi villásreggeli volt, amelyen részt vett a két uralkodó, Joachim herceg, Viktória Lujza hercegnő, Ferenc Salvátor főherceg, Mária Valéria főhercegnő és leánya Erzsébet Franciska főhercegnő. Egyidejűleg marsall-asztal is volt, amelyen a német császári család kísérete, Tschirszky nagykövet és a legfőbb méltóságok vettek részt. A dezsóné után kocsiztak a schönbrunni parkban, amelyet ma elzártak a közönség elől.

A német császári pár és Viktória Lujza hercegnő este hat óra harminc perckor utazott el Velencébe a hessendorfi pályaudvarról. Velencében a Hohenzollern-jachton szállt át a császári család s azon mennek Korfuba.

SPORT.

Aradiak Romániában, Törökországban és Kisásziában.

— Turisták keleti kirándulása. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 24.

Az aradi turista egyesület igen érdekes kirándulást rendez május hóban a búbajos Keletre, hova az utóbbi időben csoportosan tódnak a nyugati államok kirándulás kedvelői. Az aradi turista egyesületnek mindenestre dicséretes azon törekvése, hogy egyéb kulturális céljai mellett programjába veszi a sok munkával és fáradsággal járó külföldi kirándulások rendezését is, melynek erkölcsi jutalmán kívül az a megbecsülhetetlen előnye van, hogy a közönség gond és fáradság, nyelvismeret és sok pénz nélkül gyönyörű szép vidékeket, érdekes városokat lát, melyeket jó vezetés mellett alaposan meg is ismer. A tervezett kirándulás változatos és gazdag programja rendkívül sok látványossággal kínálkozik. Az excursió május 20—30-ig, tehát tíz napra van tervezve, mely idő alatt a kirándulók az utközi látványosságok mellett megtekintik Románia fővárosát: Bukarestet és egyik feketetengeri kikötőjét: Constanzát és a világhírű cernavodai Duna-hidat. Szép utazást tesznek a Feketetengeren át és a két világrész között húzódó csodaszép Bosporuson, melynek panorámája a természeti látványosságok valóságos kincsházát tárja fel az utazó előtt. Öt napot töltenek az „Ezeregyéj” mesevilágában, a káprázatosan fényes Istambulban: Konstantinápolyban, a hajdani Byzanceban, mely egy drága kőszekrény csodálatos ragyogásához hasonlóan káprázatba ejti a szemlélőt. Kirándulást tesznek az Arany-szarv-öbölben, fölkeresik a Prinkipó (Herceg) szigeteket a Márvány tengerben, áthejőznek, ahol az emberiség bölcsője ringott: Ázsiába, a hol megtekintik a fényes Skutasi, az óriási török temetőt, átrándulnak Haidar Pasába, Kadiköjbe, Moda és Maltepebe, megnézik az angol temetőt és a híres Anatólia vasutat. Konstantinápolyban a régi szultáni rezidenciákat, a titkos szerájokat, háremeket; híres Bosporusmenti palotákat, márvány kioszkokat, a város byzanci erődítményért, a Seraskier tornyot, a Bosporus és Márvány-tenger összefolyásánál, a híres török mecseteket, résztvesznek a szultán ünnepi istentiszteletén (Szelámlikon) és az európai édes vizeknél rendezett ünnepélyen; fölkeresik a hajdani Byzanc császárság fenmaradt emlékeit; a janicsárok muzeumát; a szultán kincstárát, az egész városrészt képező nagy házart mérhetlen kincseivel stb.

A kirándulás részvételi díja személyenként 250 korona mely összegben minden költség befoglaltatik és pedig vasut és hajóköltés (II. o.) étkezés (reggeli, ebéd és vacsora) díjai a látványosságokhoz, helyi alkalmatosságok díjai, elszállásolás elsőrendű szállodákban (szoba, világitás szolgálat stb.)

A kiránduláshoz utlevél szükséges, amelynek beszerzéséről a kirándulónak kell gondoskodni. Az utlevelet a török főkonzullal láttamoztatni kell. Ennek eszközlését a turistaegyesület szívesen közvetíti. Jelentkezni lehet a kirándulásra a turista egyesület igazgatóságánál. Jelentkezési határidő — tekintettel arra, hogy az utlevél beszerzése és láttamoztatása legalább 2—3 hetet vesz igénybe — 1911. május hó 2.

+ Football mérkőzések. Délmagyarország bajnokságáért meginduló football mérkőzések folyó hó 25-én szombaton veszik kezdetüket. Két aradi csapat kerül össze egymással elvitatni, kit illet meg a büszke bajnoki cím. Máthól kezdve április végéig a football a domináló sport, hogy aztán átengedje helyét az atletikának. A mai mérkőzést a tavalyi eredményei alapján az A. A. K.-nak kell megnyernie, habár az Aradi Sport Egylet is el fog követni mindent a győzelem megakadályozására. Vasárnap e hó 26-án Temesvárral kerül össze barátságos mérkőzés keretében az A. A. K. Favaly ősszel a két csapat találkozása 1:1 arányban eldöntetlenül végződött, most azonban mindent elkövet a két csapat a győzelem biztosítására, a mérkőzések délután 3 órakor kezdődnek az A. A. K. sporttelepén. A mérkőzéseket Sillkorn Lajos budapesti szövetségi bíró vezeti.

Páholy 5 korona, tribün ülőhely 60 fillér, diákjegy 20 fillér.

+ Az Aradi Testgyakorlók Köre az (Aradi Postás Sport Egyesület) holnap, szombaton Budapesten a Magyar Atletikai Szövetség által rendezendő magyarországi 12 kilométeres mezei bajnoki futóversenyen résztvesz délmagyarországi bajnoki futó csapatával. Az aradi atleták összekeverülnek Magyarország legelső futóival.

Verekedés

a női kereskedelmi tanfolyamon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 24.

Hajnika és Böske, akiről ez a történet szól, két kiskoru hölgy. Két igen kiskoru hajadon, a kik tavaly végeztek el a negyedik polgárit, nagyszerűen horgolnak és slingelnek, nagyon szerették Szabóné Nogáll Jankát és rajongtak Croker B. M.-ért, akinél tudvalevőleg fehér lapos sapkás angol tengerészisztek lawn-tennisz játszanak. Hajnika azonfelül titokban elolvasta a „Magyar nábob”-ot, Böskenek ezzel szemben valóságos kalandja volt, amelyben egy kékszemű zászlós és az autobus is szerepelt és csak az volt a kár, hogy le kellett szállni a Weitzer János-utcánál, különben az ügy még fejlődhetett volna.

Főlösiéges mondanunk, hogy Böske és Hajni testi-lelki jóbarátnők voltak. Négy éven keresztül egymás mellett ültek a polgáriban, kieserélték a tízórai szalámijukat éppugy, mint a gondolataikat, egyformán gyűlöltek a számtantanárnőt és egyformán imádták Dióssy Nusit és a színház egy másik tagját, akit nem akarunk körülírni, mert amugy is elbizakodott flu és csak annyit jegyzünk meg róla, hogy az arcképét Hajni és Böske egyaránt őrizték az Asványtan-ban és egyszer már egy anonim képeslapot is küldtek neki ezzel az aláírással: „A nagy Művészt szívélyesen üdvözlö két titkos rajongója, két szőke Bakfis”.

Mindebből az tűnik ki, hogy Hajni és Böske kiskoruk dacára igen felvilágosultak voltak egy és más dologban, ami nem is hiba, mert ők az életre készülnek elő, a praktikus életre, amint Hajnika apja mondani szokta volt és ezért a lányokat be kell iratni a kereskedelmi szaktanfolyamra, ahol mindjárt megtanulják ami egy modern nőnek kell, hogy megállja a helyét az életben még pedig: gyorsírást, gépirást, mérlegképes kettős könyvelést, stb. Szóval Hajnika és Böske október elejétől kezdve a praktikus életre készültek elő és ehhez képest gyökeres átalakuláson mentek keresztül.

A slingelésnek és a himzésnek vége volt, horgolni legfeljebb a fiatalembereket horgolták. Szabóné Nogáll Janka regénye a sutba került, a lapossapkás tengerészisztek pedig hiába verték a labdát a huszonnégy koronás valódi Slasenger ütőkkel, Hajnika és Böske Bedy-Schwimmert olvasták, a szabad idejükben pedig egyes és kettős mérlegképes és mérlegképtelen könyvelőkkel udvaroltattak maguknak.

Ebből támadt azután a baj, amely a testi-lelki jó barátinókat elválasztotta és halálos ellenségeket csinált belőlük. A bajt egyébiránt Alfrédnek hívták a keresztneven. Göndör fekete fűrtököt viselt középiütt elválasztva és harminc koronáért praktizált az egyik aradi gyárban. Egyébként is sok jó tulajdonsága volt: épp úgy bosztonozott jobbra, mint balra, a csárdásnál valósággal duhajkodott és huszért vett két szegfűt a lányoknak. Nem csodálható, hogy ezek után Hajni véleménye a fiatal urról ebben csucsosodott ki:

— Egy elbizakodott ember és nem is tud táncolni. Nekem nem kéne a világért se.

— Nekem se — vonta meg a vállát Böske.

— Keni a haját és két ballába van.

Ha az olvasó ezek után azt hiszi, hogy a két hölgy Alfréd nrral az egész életre végzett, alapo-

san téved. Donna il mobile, mondja Anatol France, vagy Henry Bernstein, de Prém József is mondhatja, ami azt jelenti, hogy egy nőnek, legyen az akármilyen fiatal is, sohase lehet hinni, Alfréd ur egyre gyakrabban fordult meg a nőkkel és egyáltalán nem vette észre a kisugárzó undort, amelyet Hajni és Böske az igazat megvallva mesterial tudtak palástolni. Sőt a beavatatlan szemlélő azt hitte volna, hogy az életre készülő nők határozottan szimpatizálnak a göndörhaju praktikkánszal.

A beavatatlan szemlélőket ebben a hitükben megerősítheti az, ami tegnap délután történt. A felső kereskedelmi iskola III. osztálya csatazajtól volt hangos, a csatazó felek pedig nem voltak mások, mint Hajnika és Böske. A két fiatal hölgy a könyvelési óra előtt előbb szóval inzultálta egymást, aztán — amit igazán nem várna az ember, két ilyen bájos hajadontól — tettelegességre vetemedtek. A harc rövid, de véres lefolyású volt. Hajnika a jobb arcán a fitos orra fölött, Böske pedig a kezefején szenvedett könnyebb sérülést. Böske ráadásul elkezdett sirni és elbliceelve a könyvelési órát, haza sietett, Hajni azonban diadalmasan ült a helyén, de diszkrétan megtagadott a párviadal okára nézve minden felvilágosítást.

Veszedelemes zsarolóbanda.

— A perverzek rémei. —

Távirati tudósítás.

Budapest, március 24.

A szerencsétlen, beteges hajlamu férfiak, ha vagyonos emberek is, jó ideig állandó rettegésben éltek egy zsaroló banda miatt. A vakmerő társaság tagjai, akiket végre a múlt szeptemberben letartóztatott a budapesti rendőrség, állandóan zsarolták a körmeik közé került áldozatokat, akik egyrészt pénzzel sem győzték őket, azonfelül folyvást botrányoktól kellett tartaniok.

A bandának Pehonyi József, Rajkó (Raskó) István, Lukács Imre, Winter Gaszton, Hegyi András és Madarász József voltak a tagjai, de közülök csak a négy első került fogságba. A zsarolások egész légióját követték el, persze többnyire gazdag és előkelő férfiak ellen, akik még panaszt tenni is resteltek. Néhány eset azonban nélkülök is napfényre került, így kénytelen-kelletlen sértettek gyanánt szerepelnek, de a mára kitűzött tárgyaláson, melyen Szepessy bíró elnökölt, még sem jelentek meg.

Hogy mily szívisággal zsarolt ez a banda, szomoruan tapasztalta B. A. volt képviselő. Elesalták a vádlottak egyikének lakására, ahol már előbb elbujtak az ágy alá a többiek. És amikor B. komóttá tette magát, kiszédtek zsebeiből az ékszereket és pénztárcáját. Az áldozat mukkani sem mert. Szinte kómikus mint zsarolták meg még többször is. Beállított másnap az egyik vádlott a lakására:

— Elhoztam a Nagyságos ur cigaretta-tárcáját.

— Köszönöm, köszönöm, hálálkodott ez fanyar arccal.

— De kérek 200 koronát!

Megkapta. Néhány órával később jött egy másik:

— Nagyságos ur, hozom a pénztárcáját.

— Mibe kerül?

— Potom 80 korona!

Ez is rendbe jött, de aztán jött Winter Gaszton, a facér fogtechnikus.

— Ha nem akar nagyságod lapba kerülni, 500 korona az ára.

A szorongatott, szerencsétlen médium ezt is kifizette.

Volt azután egy magasrangú miniszteri

tisztviselő, N. tanácsos, akinek nemcsak a vidéki birtokára utaztak, de még Meránban is vizitáltak nála és mindig megszarolták.

Ellenben M. L. nógrádmegyei nagybirtóval megjárták. Mikor ennek birtokán tisztelegtek, M. megtagadott minden velük való ismeretséget, a cselédeivel megkötöztette őket és a bandát átadta a csendőröknek. Így került a veszedelmes társaság harokra.

Mint hogy a sértettek nem jelentek mámege, Bíró dr. kir. ügyész kérésére a tárgyalást elhalasztotta a bíróság. Az egyik vádlottat, Madarász Józsefet körözni fogják.

Táblai határozat a Lukácsy—Gyulay pörben

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 24.

A Lukácsy Lajos aradi ügyvéd és Gyulay István gróf között fennforgó elszámolás tekintetében a felek tudvalevőleg választott bíróság döntésében állapodtak meg. A választott bíróság mellett azonban szükség van egy rendes törvényszékre is, amely a választott bíróság határozatait fogantossítsa. Mint hogy a Lukácsy és Gyulay István gróf között régebben kötött szerződés értelmében mindenféle peres ügyre nézve a nagyváradi törvényszéket tartották a felek illetékes bíróságnak, tehát bejelentették a nagyváradi törvényszéknek, hogy a másfél millió elszámolási pörben, a választott bíróság által hozandó ítéletet majd hajtva végre.

A nagyváradi törvényszék azonban kimondta, hogy a két fél hiába kötötte ki magára nézve a nagyváradi törvényszék illetékességét, mert a nagyváradi törvényszék nem érzi magát hivatottnak az ügyben hozandó ítéletek fogantossítására.

Erre a felek az aradi törvényszékhez fordultak s kérték, hogy a választott bíróság ítéletét annak idején fogantossítsa. Az aradi törvényszék úgy határozott, hogy nem érzi magát hivatottnak az ügyben eljárni, mert Lukácsy és Gyulay eredeti szerződése szerrnt a nagyváradi törvényszék az illetékes mindennemű pörös ügy elbírálására.

Ugy a nagyváradi, mint az aradi törvényszék egyes bírósága által hozott emez elutasító végzéseket a felek fölterjesztették a nagyváradi kir. ítélőtáblához, amelynek egyik tanácsa Labocky Lajos táblabíró elnöklésével — mint nagyváradi tudósítónk telefonálja — ma ült össze határozathozatal végett, a tanács tagjai voltak: Dániel Lajos dr. és Pajor Kálmán dr., Lukácsy Lajost Fleischer Béla — Sugár Jenő dr. nagyváradi helyettese — képviselte.

A tábla megsemmisítette mindkét törvényszék határozatát. Kimondta, hogy az aradi törvényszék köteles újabb határozatot hozni az illetékesség megállapítására. Azonban ezt a határozatot ne egy bíró hozza, hanem hármas tagú tanácsban foglalkozzanak az ügygel.

Ettől függetlenül holnap Aradon összeül a Lukácsy—Gyulay gróf ügyében kiküldött választott bíróság, amelynek tagjai Gyulay gróf részéről Botos Gyula törvényszéki bíró és Csizmazia Endre volt országgyűlési képviselő; Lukácsy részéről: Kell Lipót dr. és Mittler Izidor dr. aradi ügyvédek. A bíróság egyelőre elnököt jelöl ki. Szó volt arról, hogy Szivák Imre egykori képviselőt, a budapesti ügyvédi kamara elnökét kéri föl. Múlek Lajos dr. aradi közjegyző nevét is kombinációba vonták, azon-

ban az se lehetetlen, hogy egy törvényszéki bíró lesz az elnöke a választott bíróságnak, a mely 14 napon belül összeül határozathozatalra.

A papibirtok a kormány kezében?

— Miniszterek nyilatkozata. —

(Fővárosi tudósítónktól.)

Budapest, március 24.

A magyar birtokpolitikában — hir szerint — fontos és következeiseiben kiszámíthatatlan reform előkészületei foglalkoztatják a kormányt. Könnyíteni akar a népen, melyet a holtkéz szoritása nyomorban tart s a kivándorlásba kerget, de egyben a főpapi birtokok gazdálkodási rendszerét is javítani kívánja. A négy új püspök kinevezése adja a földművelésügyi miniszter akciójához az alkalmat. S minden valószínűség szerint ez nem is marad kihasználatlanul.

A kormány még a négy új püspök kinevezése előtt egyenes kérdést intézett hozzájuk, hogy hajlandók volnának-e birtokuk kezelése és az azokon folyó gazdálkodás tekintetében a földművelésügyi miniszternek nagyobb ingerenciát biztosítani? Ehez a tervhez állítólag mind a négy püspök hozzájárult s most már csak a részletek kidolgozása és a végleges megállapodás van hátra.

A kormány terve az, hogy hozzájárul a főpapi birtokokon folyó gazdálkodás rendezéséhez. Hogy ennek mi a jelentősége, kiteszik abból is, hogy például Vaszary Kolos hercegrímás, aki körülbelül kétszáz ezer hold ura, állandóan anyagi zavarokkal küzdött. A birtokok — nem jövedelmeztek... Ugy, hogy már tavaly maga a hercegrímás keresett a lehetetlen viszonyok közül szabadulást s megkezdte birtokának a saját gazdatisztjei részére való bérbeadását. Eddig is 6k gazdálkodtak rajta, de ezentul legalább fizessenek érte.

Ezen az uton akar haladni Serényi Béla gróf is, aki régi tervét szeretné imigy megvalósítani. A papi birtokoknak legalább kétharmadrészt bérletekre szeretné parcelláztatni. Itt egy akadály van: egy régi jogszokás szerint az egyházi birtokok csak három évre adhatók bérbe; hosszabb bérleti szerződéshez, a király hozzájárulása szükséges. A száz, vagy ezer részre osztott birtokoknál minden egyes bérlet számára kieszközölni a király engedelmét, keresztülvihetetlen. Így azon gondolkodnak, hogy az egyes egyházi birtokokat bérlet-szövetkezetek kapják, melyek az egész földtestnek hosszabb időre való bérbeadásához kikérnék a király hozzájárulását. Az egyes bérleteket azután 25—50 évre albérletbe adnák, természetesen haszon nélkül.

Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter tartózkodóan nyilatkozott az ügyről:

— Jobb szeretném — mondta — ha most mit sem kellene szólnom. Talán budgetbeszédemben már részletesen nyilatkozhatom róla. Van egy ilyen terv, de szellőztetésével alig használunk sikerének. Itt minden a püspököktől függ...

Annyit azonban még följegyezhetünk, hogy az OMGE.-ben, ahová Serényi tervének hire eljutott, azt nagy szimpátiával és örömmel fogadták.

Lukács László pénzügyminiszter a következőket mondta:

— A holtkéz földbirtokának előnyösebb és lehetőleg a kisgazdák részére való bérbeadásának kérdésével a kormány foglalkozott, de hogy az a gyakorlatban megvalósítható-e és miképp, arról időelőtti lenne most nyilatkozni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szombat: Délután: Cigányszerelem, operette. Este: Bábjáték, színmű.

Vasárnap: Délután: Mersékelt helyárrakkal: Cigányszerelem, operett. Este: Rendes helyárrakkal: Hercegisasszony, operett.

Hétfő: Varázskeringő, operett. Neogrády Dóra, a Király-színház művésznőjének vendégfelléptével. A) bérlet.

Kedd: Elvált asszony, operett. Neogrády Dóra, a Király-színház művésznőjének vendégfelléptével. B) bérlet.

Szerda: Bánk bán, opera. A) bérlet.

Csütörtök: Medikus, színmű. A) bérlet.

Péntek: Válgunk el, vígjáték. B) bérlet.

Szombat: Hercegisasszony, operett. C) bérlet.

* Alexander Bernát ünneplése. A kolozsvári egyetem tanára, Cholnoky Jenő dr. után évenként állandó vendége lesz a Kölcsey-egyesületnek a budapesti egyetem előadóművész professzora, Alexander Bernát dr. is. Shakespeare gonoszairól tartandó előadását kedden a rendes nagy közönség fogja hallgatni, melyet felolvasásával állandósított a Kölcsey-egyesület. Előadás után Alexander Bernátot az aradi Tanári Szövetség fogja ünnepelni azért a nagyszabású előadásért, melylyel Budapesten a télen a tanári hivatás művészi voltát és közművelődési jelentőségét méltatta. Az országosnevű tanár ünneplésében az aradi tanárokkal együtt lesz a Kölcsey-egyesületben képviselt aradi társadalom is. Jegyek a keddi felolvasásra előre is válthatók ifj. Klein Mór és Weisz Mór könyvkereskedésében.

* Diósi Váradon, Zsigmond Aradon. A márciusi színházi szezon csattanóval fog véget érni. Erdélyi, nagyváradi szinigazgató fellépteti a hó végével Diósi Nusit, akit régi sikerek fűznek a Szigligeti Színház deszkáihoz. De ezért nem marad szubrett nélkül az aradiak szinpadja sem, mert Szendrey direktor viszont rábirta Zsigmond Annát, a nagyváradi szintársulat szubrettjét, hogy míg az aradiak Nusija Váradon éleszgeti a régi emlékeket, addig ő az aradi szinpadon domborítson. Zsigmond Anna tehát e hónap utolsó napjaiban Aradon fog fellépni, ahonnan április 1-jére tér vissza Váradra.

* Ujdonságok. A színház legközelebbi ujdonsága Nagy Endre A zseni című színműve lesz. A társulat nagyban készülődik Schnitzler Artur nagysikerű vígjáték-ciklusára, az Anatol-ra. Rákosi Jenő és Szabados operájára, a Bolond-ra és Fall Leó legújabb nagysikerű operettjére, a Babuská-ra.

* Vendégszereplés. Hétfőn és kedden érdekes vendégszereplés lesz az aradi színházban. Neogrády Dóra, a Király-színház művésznője lép fel vendégként. Neogrády Dóra hétfőn a Varázskeringő hercegnőjét játssza, kedden pedig az Elvált asszony-ban lép fel Gonda szerepében. A kisasszony nagyon kedves, bájos megjelenésű, temperamentumos színész. A vendég szerződötési célból lép fel.

* Arizáth. (Ünnepi előadás az Apolló-színházban.) Az aradi közönségnek még élénk és kellemes emlékezetében él az a pompás dráma, amelyet a „Karthagói rabszolga” címen az Apolló-színház mutatott be először Aradon. Ezt a zseniális mozgókép-felvételt témában és fotografiai kivitelben is messze felülmúlja az Arizáth című kép, amely szintén történelmi tárgyat: a rómaiak életének egy megkapó drámai jelenetét mutatja be csudás kivitelben, a kinematografia technikájának minden modern eszközét felhasználva. Szakemberek állítása szerint az Arizáth-nál szebb és tökéletesebb képet még nem produkált a mozgókép-felvétel. A nagyérdékű drámai produkeiót csak szombaton és vasárnap, az ünnepi előadásokon mutatja be az Apolló-színház, mert a színházak részéről jelentkező nagy kereslet folytán a képet előreláthatólag hosszabb időn át nem lehet műsoron tartani. Két nagyon érdekes természet

utáni felvétel (Halgóság madarakkal és Vadászok az éjszaki jegestengeren) egy nagyszabású bányász-dráma s több humoros kép szerepel még az ünnepi műsoron, mely ezuttal is csupa elsőrendű, érdekes számból áll. Ugy szombaton, mint vasárnap az előadások már délután három óraker megkezdődnek s szünet nélkül esti 10 óráig tartanak. 177

* Meglepetéseket hozott a ma megnyílt kirakatverseny azok számára, akik feltűnő kirakatokat vártak. Az aradi kereskedők megérezték, hogy a magyar árut nem szabad izléstelen tuzásokkal hirdetni s azért a legnagyobb egyszerűsége törekedtek. Mintául szolgálhat e téren a Weisz Leó könyvkereskedő kirakata, amelyben a legfinomabb, izléses magyar levélpapírok mellett a praktikus, szolid üzleti könyvek húzódnak meg. Az egyszerűségében is sokatmondó kirakatot érdemes megtekinteni. 6951

* Ehrlich 606. az Urániában. Az emberiség történetében fordulatot jelentő korszakos találmányt, Ehrlich professzornak csodás szerét, a 606. preparátumot mutatja be most nagyszerű mozgófényképben az Uránia színház. A *spirocheta pallida* borzalmas pusztításait mutatja be elsősorban a fenomenális kép. Tudvalevő, hogy a rettenetes vérbajt az emberen kívül csupán a majomba és a nyulba lehet beoltani. A *spirocheta pallida* beoltják egy nyul szemhártyájába. A rettenetes fertőzés nyomai rövidesen mutatkoznak az állat szemgolyóján. Ekkor veszik alkalmazásba Ehrlich csodaszerét. Az orvos előtűnik készíti el a preparátumot és oltja be a fertőzött nyulat. A hatás négy nap múlva szenzációs formában mutatkozik. A *spirocheta pallida* gyilkos bacillusai teljesen eltűntek az állat szemhártyájáról és a meggyógyult nyul vigan fogyasztja el az elébe nyújtott eledelt. A klasszikus felvétel nagy mértékben növeli tudásunkat és a sok leírás után örömmel ismerkedünk meg az új gyógymóddal, melynek áldásai az egész emberiséget érdeklik. A fényes mozgófényképről a lelkedés hangján emlékszik meg az egész tudományos világ. Itt teszünk említést az Uránia színház új *tűzbiztonsági* berendezéséről, melyet *háromezer* korona költséggel most szereltek fel a közönség még nagyobb biztonságára. 175

Egy bátor asszony.

— Beszélgetés Kesztlerné Kápolnay Juliskával. —

A tömeglélektannak rendkívül érdekes megnyilatkozását láthatták volna tegnap este a színházban mindazok, akik a rövidesen elfojtott tüzeset alkalmával a nézőtérre voltak, — ha az érdekes pillanatokban felettük is a ma még kifürkészhetetlen tömegizgalom nem uralkodott volna. Csodálatosan sok dolog történt az alig néhány percig tartó incidens alatt a színpadon és a nézőtérre, a szenzációk egész vihara vonult el úgy a színpadon, mint a nézőtérre levő emberek lelkei felett. Szinte lehetetlen a történetek sorrendjét visszaadni.

A színészek szerepeikbe beleélve magukat, a darab légkörébe, hangulatába elmerülve játszották szerepeiket, a közönség pedig feszült figyelemmel követte a színpadon történeteket. Egyszerre hatalmas láng csap fel a kulisszák mögött. Hirtelen mindenki kiesik a szerepéből, színész is, nézőközönség is. Valami gyenge idegzetű nőtől ijedt sikitást vált ki a korlátlanul uralomra jutott életosztón. A következő pillanatban fenekestől felfordul minden. A halálfélelemnek az elcsukló jajszava egy pillanat alatt uralkodóvá lesz az egész tömeg lelkén. Az emberek gondolkodás nélkül ugranak fel helyükről, hogy engedelmességedjenek az öntudatlan életvágnak. Csak egy pillanat még és ma talán borzalmas tömeghalálról, agyontaposott embersokaságról kellene beszámolnunk.

De ez alatt a pillanat alatt ismét nagy, sőt az eredmény szempontjából horribilis jelentőségű dolgok történtek. Egy önkéntes tűzoltó

az éberségére és ügyességére bizott tömeg iránti felelősség érzetében élete veszélyeztetésével megragadja és letépi a drótot, az egyik színész a rivaldához lép s biztosan, öntudatosan, szinte parancsolóan kiált rá a már rohanni készülő közönségre:

— Legyenek egészen nyugodtan. A baj már elmúlt, a tüzet eloltották!

A közönség, amely az ijedtség sikitása nyomán már-már rohanni készült, hogy egymást taposva meneküljön, a határozottság, az öntudat szuggeráló hatása alatt egy pillanatra tudatlanul megállott, aztán gondolkozni kezdett és mikor látta, hogy mi történt, szinte megcsüggenülten ült vissza helyére. Néhány pillanat múlva kihallatszott a nézőtérre a darabban előírt külső zene s a közönség megkönnyebülten lélegzett fel. Ott állott a rivalda előtt Kesztlerné nyugodt arcifejezéssel (talán a színpadi festék miatt nem látszott a sápadtsága.) Ugy állott ott, mint ezernyi ember lelki vezére, sőt jóakaratu tirannusa, — és mosolygott. A közönség is mosolygott, amint nyugalmát visszanyerte; s ezzel a mosolylyal nagyon sokan az életüket köszönték meg a művésznőnek.

Rendkívülinek tartom a derék asszony magatartását és azt az óriási öntudatot, amely az öldöklő pániket elhárította. Megkérdeztem tőle ma, mit érzett azokban az izgalmas pillanatokban és miként történhetett az, hogy nő létére sok száz ember körül talán egyedül ő nem vesztette el lélekjelenlétét. Nagyon érdekes választ kaptam.

— Amikor az embernyi magasságu lángot megláttam, egy pillanatra megrémültem. De ezután hirtelen visszanyertem öntudatomat és ellenállhatatlan kötelességérzet támadt bennem: — a szorongó embertömeget meg kell mentenem. Egy pillanatra tulsulyra jutott bennem is a menekülés vágya, de leküzdöttem, a rivaldához siettem és megnyugtattam a közönséget. De ezzel még nem volt vége a szenzációs lelki élményeknek. Mialatt beszéltem, érezni kezdtem az óriási felelősség súlyát, hogy mi lesz, ha az emberek nem menekülnek és miattam velem együtt talán elpusztulnak.

— Hátra futottam a kulisszákhoz és mikor láttam, hogy a tüzet tényleg eloltották, kiszóltam, hogy a karmester kezdje el a külső zenét. Csakhogy a karmester nem volt sehol. Valahogy aztán a kijáratról mégis visszahozták és hamarosan helyreállott a rend.

— Csodálatos önuralom — mondtam.

— Igaz — felelt a művésznő — most hogy tul vagyunk a dolgon, magam is csodálkozom, pedig már nem is első eset. Évekkel ezelőtt Temesvárott volt hasonló esetem. Éppen jegyben jártam a férjemmel, mikor egyszer az Ocskay brigadéros előadásánál tűz ütött ki. Hál' Isten akkor se történt nagyobb baj. Akkor is rögtön felmerült bennem az a meggyőződés, amit sokszori gondolkodás után szűrtem hogy ha a színházban tűz üt ki, (s ez gyakran előfordulhat minden óvintézkedés mellett is) még a legnagyobb veszélyben is csak a nyugalom az, ami a veszélyt kisebbíti.

A művésznőnek igaza van, de vajjon hány olyan erőslelkű és idegzetű ember van, aki szuggerációjával a maga tiszta öntudatát át tudja vinni a tömegre? Éppen ezért melegen üdvözljük azt az eszmét, amely a közönségk örében felmerült és amelyre vonatkozólag lelkes hangu levelet kaptunk.

— Nem kutatjuk e pillanatban — mondja levél — hogy kit terhel a vétkes gondatlanságért a felelősség. Csak azt mérlegeljük, hogy ma sok száz aradi család sirathatná kedveseit az elégett hullák tömegében. Helyén valónak

látjuk, hogy ez az aradi közönség, melyet a művésznő hősiessége ilyen irtózatos katasztrófától mentett meg, *halálját, köszönetét, elismerését hősnőt megillető babérokkal nyilvánítsa* eziránt a derék asszony iránt, akinek bár az aradi színpadon számtalan bámulatos alakítását láthattuk, a tegnapihoz hasonló „színpadi sikere” nem volt még soha. o p.

Elégett széntelep.

— Nagy tűz a Dobó-utcában. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

1911. március 24.

Ma éjszaka negyed két óraker ijeszto lángoszlop csapott fel Kneffel Károly és fia szén nagykereskedők Dobó-utcai hatalmas kiterjedésű szénraktárából. A tűzoltók gyorsan kivonultak és oltáshoz fogtak, a mely azonban meglehetősen nehézkesen haladt. Miután megállapították, hogy Kneffel-cégnak az új polgári fiúiskolával szemben levő nagy raktárában felhalmozott széntömeg ég, nem sok reménnyel láthattak az oltás munkájához. Konstatálhatták, hogy a szénraktár, amely a Dobó-utca és a Karolina-utca között fekszik és a Dobó-utcaára nyílik, két nagy faépületben nyert elhelyezést, menthetetlenül elpusztul. A faépületek, amelyeket szünlük töltöttek meg szénnel, szinte percek alatt hamvadtak el és a szén hihetetlen gyorsasággal égett tovább.

A tűzoltók gőzfeeskendővel felszerelve mentek ki, de nem sok hasznát vehették, s inkább a szomszédos és a környékbeli épületek mentésére használták. A széntelep közelében van a polgári iskola, a Karolina-utcai postahivatal s nem messze tőle emelkedik a Széchenyi-gőzmalom a Boros Béni-téren. Ezeknek az épületeknek megmentéséért mindent elkövetett a tűzoltóság, amely Sztankovics Milos parancsnok vezetésével vonult ki. Két tűzoltót az Aradcsanádi vasutak és a pénzügyigazgatóság palotájához is küldtek, mert a szél nagy darab parazsakat hordott szanaszét. A *Herbststein*-féle gabonarakár, amely szintén a közelben van, hasonlóan komoly veszélyben volt mindjárt a tűz keletkezésekor. A láng több száz méter magasságban csapkodott fölfelé és messziről ugylátszott, mintha a környékbeli épületek is égnének.

A tűzoltóság az első percekben maga se tudta, hogy a két épület melyik részén fogjon az oltáshoz. *Németh* János ügyvéd, akinek Karolina-utca 1. számú lakása a legkomolyabb veszélyben volt, szinte követelősen kívánta, hogy a telep hátsó részén kezdjék meg az oltást. Amikor ezt a tűzoltók vonakodtak megtenni, azzal fenyegetőzött, hogy anyagilag felelőssé teszi a tűzoltókat, ha a lakása elpusztul. A tűzoltók végre is belátták, hogy közvetlen veszély a telep hátsó részében van, azért oda koncentrálták erejüket. A veszély szerencsére nem volt olyan nagy, mint azt az első percekben hitték. Amikor a szén nagy része (mintegy 20-22 vagon lehetett) elégett, a tűz a folytonos oltás következtében lelohadt és az épületek mellett lévő kisebb szénrakásokat már sikerült is megmenteni. Két óra felé a honvédlaktányából a készütség is kivonult, hogy fenntartsa a rendet. A környékbeli háztulajdonosok és lakók ijedten futkostak, de két óra felé már megnyugodtak, mert kétségtelen lett, hogy a tűz *nem terjed tovább*. Két óraker a láng lelohadt és csak apró szikraeső jelozte a faszén égését. Azonban 3 óra tájon már csak füstölgo parazsak voltak. Az elégett kő- és faszén értékét még nem állapíthatták meg, mert Kneffel Károly, aki úgy látszik tudomással se birt a tűzről, nem jelent meg az elhamvadt raktárnál. Az elpusztult ára különben biztosítva volt.

Orozva leszurt földbirtokos.

— A kicsapott deák boszuja. —

Lávirati tudósítás.

Szeged március 24.

Csütörtök este vérében fetrengve, átszurt torokkal találták Szatymaz-utcai háza előtt Domokos Mihály dúsgazdag szegedi földbirtokos, a város jégszállítóját. Minden jel rögtön elárulta, hogy Domokost orvul gyilkolták meg a sötétes utcán. Az áldozat elvérzett, mielőtt egy szót is elárulhatott volna a gyilkosságról. Egy tizenhárom éves kis fiú vallomása azonban, ugylátszik, kezébe adta a rendőrségnek a helyes nyomra vivő szálát: *Lőcsei István* éppen akkor lépett ki a kapun, mikor Domokos megtántorodott, hörgöve a sárba bukott s melléle egy alak örült iramodással eltűnt a sötétben. Ebben az alakban a kis fiú *Retorvszky Mihályt* vélte fölismerni, egy tizenhárom éves züllött fiatal embert, aki Domokos egyik házában lakott s aki épen a napokban fenyegette megöléssel Domokost, amiért fölmondott nekik.

Csütörtökön este háromnegyed nyolckor a rókusi állomásról egy rendőr telefonon jelentette *Follráth Károly* ügyeletes alkaptányának, hogy Rókuson, a Szatymaz-utca 47. számú ház előtt meggyilkolva fekszik *Domokos Márton*, a városzerte ismert jégszállító. A rendőr jelentette még azt is, hogy a gyilkosságot egy *Lőcsei István* nevű tizenhárom éves parasztyerek fődözte fel először s azután a rókusi rendőrség őrszobájába futott segítségért. A rendőr telefonjelentésére *Follráth Károly* ügyeletes alkaptány két detektív kíséretében a gyilkosság helyén termett.

Sokan azt hitték, hogy öngyilkosság történt, de két-égtelen megállapítást nyert, hogy *Domokos Márton* büntnyek esett áldozatául. Egy tizenkét centiméter mély, szurástól eredő seb tátongott a torkán s szinte patakozott beléle a vér. Átkutatatták a holttest zsebeit s a nadrágja hátsó zsebéből egy hatlövetű forgópisztolyt huztak ki. A forgópisztolyban egyetlen golyó sem volt.

A meggyilkolt felesége azt vallotta, hogy mielőtt a férje hazuról elment, a forgópisztolyt egy golyóra töltötte meg. *Domokos* ugyanis napok óta, ha otthonról eltávozott, magához vette a forgópisztolyt. Többször emítette ugyanis a felesége előtt, hogy fél *Retorvszkyék*-től, mert fölmondta nekik a lakást. *Retorvszkyék*nek tizenhárom éves s a szegedi gimnáziumból kicsapott és elzüllött fia a fölmondás alkalmával azzal fenyegette meg *Domokost*, hogy megöli. *Domokos* ettől a pillanattól kezdve állandóan revolverrel járt.

A gyilkosságnak egyetlen szemtanuja van, aki nélkül a rendőrség most tehetetlenül állana a vakmerő büntényével szemben. A szemtanút *Lőcsei Istvánnak* hívják, tizenhárom éves parasztyerek. Szülőivel együtt a Szatymaz utca 47-ik számú házban lakik. Ez a ház szintén *Domokos Mihály* tulajdona s ebben laknak *Retorvszkyék* is. Mellette, a 4-ik számú házban pedig *Domokos Mártonék* lakása van. Ez a ház is a saját tulajdoná *Domokos Mártonnak*.

A kis *Lőcsei István* ép akkor jött ki a 47-ik számú ház kapuján, amikor a gyilkos futásnak eredt. Amit látott, így beszélte el:

— Én háromnegyed nyolc felé jöttem ki a házunkból. Alig tettem három lépést, a lámpa alatt láttam tántorogni *Domokos bácsit*, aki ép akkor esett a földre és mozdulatlanul ott

maradt. A másik sarkon pedig, az alig van tíz lépésre hozzánk, *Retorvszky Mihályt* láttam elszaladni. Azt hittem, hogy *Retorvszky* megverte a *Domokos* bácsit, mert sokszor fenyegette, hogy belefójtja a lelket, mivelhogy fölmondott nekik. Amikor *Domokos* bácsi elterült a földön, én odaszaladtam és láttam, hogy a torkából csakugy ömlik a vér. Nagyon keservesen nyögött, én megijedtem és a *Rókus*-állomásra futottam, ahol szóltam egy rendőrnek. Egy rendőr telefonált egy pedig eljött velem. Mikor visszaértünk a *Domokos* bácsihoz, még mindig torzasztóan hörgött. Ekkor a rendőr oldalra fordította, mert hason feküdt, hogy lélegzetet vehessen.

— Hazajött-e azóta *Retorvszky*?

— Nem jött az, hanem úgy elfutott, mintha kergették volna.

— Mást nem láttál, kisfiam? — kérdezte a kapitány.

— Nem.

Amilyen sötét, elhagyott és szinte kísértetiesen csöndes tájék a Szatymaz-utca tája, annyira megélenkült és benépesült, amikor a gyilkosságnak híre futott. Összesereglettek a szomszédok, vasúti munkások, mindenki, aki a gyilkosságról hallott valamit. Mert nagyon tekintélyes ember volt a környéken *Domokos Márton*. Több háznak a tulajdonosa, földbirtokos és városi jégszállító. Becsület, s korrekt embernek ismerték s nem volt neki más ellessége, mint a *Retorvszky* család.

A környéken lakó fűszeresek egyike azt vallotta a rendőrségnek, hogy látta, amikor *Retorvszky* a Szatymaz-utcában lélekszakadva futott. Több szomszéd pedig azt mesélte, hogy a fiatal *Retorvszky* előttük is említette, hogy kioltja annak a „vén uzsorának“ az életét.

A gyilkost *Retorvszky Mihály* személyében négy alsóvárosi rendőr fogta. *Retorvszkyt* a Szatymaz-utca 47-ik szám alatt, a szülői lakásán fogták el, ahova azalatt menekült vissza, amíg a kis *Lőcsei István* a rendőrségre futott. Visszatérve bezárkózott az egyik szobába s a négy alsóvárosi rendőr csak éjjel táján fedezte föl, hogy a gyilkos a szobájában van. A rendőrök ka hatalommal mentek be a lakásba, feltörték a bezárt ajtót és épen akkor, amikor *Retorvszky* vetkőzött és lefeküdni készült, letartóztatták. *Retorvszky* beismerte, hogy *Domokos Mártont* meggyilkolta. A tizenhárom éves gyilkost rögtön a rendőrségi fogházba szállították. Kihallgatása az éjjeli órában még mindig tartott.

MULATSÁGOK.

(=) Sportegyesületi estély. Talán a szezon egyik mulatsága iránt sem volt a közönség olyan nagy érdeklődéssel, mint az április hó 1-én a Fehér Kereszt szálloda nagytermében tartandó Testgyakorlók köre tombolával egybekötött táncestélye iránt. A tombola egyedül is nagy meglepetést fog hozni, jótékonycélu tombolajátékon ritkán látható olyan gyönyörű és értékes tárgyak, mint itt. Ujabban a következő urak küldtek tombolatárgyakat a rendezőséghez: *Ransburg M. és Fia*, *Réthy Lipót és Fia*, *Dékány Péter* cognagyár *Budafok*, *Francois Lajos* pezsgógyáros *Budafok*, *Ruggyantárugyár r. t. Budapest*, *Meller József Budapest*, *Schulik Lajos*, *Leichner és Fleischer*, *Schwartz Simon és Fiai*, *Fülöp Lajos*, *Grallert J. és Fia*.

HIREK.

A sorozások Aradmegyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, március 24.

A honvédelmi miniszter körrendeletet küldött a vármegyék törvényhatóságához, s ebben az ezévi fősorozások mielőbbi megejtésére hívja fel őket. A fősorozások idejéről az egész országra bíró hatállyal a miniszter az április 1-től május 31-ig terjedő időszakot tűzte ki.

Aradvármegye vezetősége a rendelet vétele után azonnal érintkezésbe lépett a katonai hatóságokkal, s ezekkel egyetértőleg az *Aradvármegyében eszközlendő fősorozások idejét járásokonként a következőkben határozta meg:*

Borossebesi járás: Sorozási székhely *Borossebes*; április 1., 3., 4., 5., 6. A sorozó-bizottság polgári elnöke *Darányi János* megyei aljegyző, tb. főszolgabíró, polgári orvosa *Lőw Mihály dr.* járási orvos; az állításkötelesek száma 851.

Borosjenői járás: Sorozási székhely *Borosjenő*; április 8., 9., 10., 12., 13. A sorozó-bizottság polgári elnöke *Boros Iván* megyei aljegyző, tb. főjegyző, polgári orvosa *Csillag Ignác dr.* járási orvos, tb. főorvos; az állításkötelesek száma 809.

Kisjenői járás: Sorozási székhely *Kisjenő*; április 15., 18., 19., 20., 22., 25. A sorozó-bizottság polgári elnöke *Heppes Aladár* megyei aljegyző, tb. főjegyző, polgári orvosa *Patkós Gábor dr.* járási orvos; az állításkötelesek száma 1036.

Máriaradnai járás: Sorozási székhely *Máriaradna*; április 27., 28., 29. A sorozó-bizottság polgári elnöke *Schill József* vármegyei főjegyző, polgári orvosa *Bradeán Athanáz dr.* járási orvos; az állításkötelesek száma 603.

Elek-i járás: Sorozási székhely *Elek*; május 1., 2., 3., 4. A sorozó-bizottság polgári elnöke *Heppes Aladár* megyei aljegyző, tb. főjegyző, polgári orvosa *Deák Zsigmond dr.* járási orvos; az állításkötelesek száma 758.

Világosi járás: Sorozási székhely *Világos*; május 6., 8., 9., 10., 11. A sorozó-bizottság polgári elnöke *Schill József* vármegyei főjegyző, polgári orvosa *Kotsis Géza dr.* járási orvos; az állításkötelesek száma 993.

Aradi járás: Sorozási székhely *Arad*; május 13., 15., 16., 17. A sorozó-bizottság polgári elnöke *Dálnoky-Nagy Lajos* vármegyei alispán, polgári orvosa *Borsos Béla dr.* főorvos; az állításkötelesek száma 871.

Magyarpécskai járás: Sorozási székhely *Magyarpécska*; május 8., 9., 10., 11. A sorozó-bizottság polgári elnöke *Jakabffy Gyula* megyei aljegyző, polgári orvosa *Lust Ferenc dr.* járási orvos; az állításkötelesek száma 766.

Nagyhalmágyi járás: Sorozási székhely *Nagyhalmágy*; május 13., 15., 16. A sorozó-bizottság polgári elnöke *Darányi János* megyei aljegyző, tb. főszolgabíró, polgári orvosa *Tarján Rezső* járási orvos; az állításkötelesek száma 486.

Ternovai járás: Sorozási székhely *Pankota*; május 18., 19., 20. A sorozó-bizottság polgári elnöke *Heppes Aladár* megyei aljegyző, tb. főjegyző, polgári orvosa *Uray Miklós dr.* járási orvos; az állításkötelesek száma 615.

Az idei fősorozásokra 1890., 1889. és 1888. beliek kerülnek sor alá.

— Az Aradi Közlöny a kettős ünnep miatt, épen úgy mint a fővárosi lapok, kedden reggel a rendes időben jelenik meg.

— Időjárás. E hó 25-én: Valtorékony, hűvösebb, sok helyütt csapadék.

— Magyar nemesség. A király dr. *Purjesz* Zsigmond udvari tanácsos, kolozsvári egyetemi tanárnak a magyar nemességet „Belsőcserei” előnévvel és *Delecsko* Mihály földművelésügyi miniszteri nyug. miniszteri osztálytanácsosnak a magyar nemességet „Neszmeilyi” előnévvel díjmentesen adományozta.

— Hol volt a külügyminiszter? Általánosan feltűnt, hogy *Pallavicini* János őrgróf, konstantinápolyi nagykövet, a külügyminiszter helyettese, nem jelent meg sem a német császári család fogadtatásánál, sem pedig a vendégek tiszteletére rendezett egyéb ünnepeken. Bécsből érkezett jelentés szerint a külügyminiszter Budapesten jártában influenzát kapott, erős láza volt, de most már jobban van. Nem annyira — mondja a félhivatalos, — hogy a császári ünnepeken megjelenhetnék. Ezzel szerében más oldalról, egész másfajta „betegséggel” magyarazzák a feltűnő távolmaradást. *Pallavicini* őrgróf felesége, — mint azt megírtuk — a spanyol etikett szerint nem udvarképes, mert polgári származású. Az őrgróf Párisban ismerkedett meg vele egy szerencsétlenség alkalmával. Sétalovaglásán volt és a lovától megbokrosodtak *Lesseps* Ferdinánd, a Panama-esatorna építőjének kocsijába fogott lovak és a hintóból kiesett *Lesseps* leánya és a vele volt angol nevelőnő. *Pallavicini* őrgróf megszerette a nevelőnőt és feleségül vette. Mikor *Pallavicini* kinevezték *Aerenthal* gróf helyettesévé, azt jelentették, hogy az etikett kérdés el van intézve. Az őrgrófné udvarképes lett. A tények azonban ezzel homlokegyenest ellenkezőt bizonyítanak.

— Az ideai nagygyakorlatok helya. *Sátorajhajhelyről* jelentik: A hadvezetőség ez évre megállapította, hogy az őszi nagy hadgyakorlatokat ugyanazon terepen fogják megtartani, amelyen az elmúlt évben tervezték, vagyis a VI. hadtest területén. A múlt évi hadgyakorlatok tudvalevőleg a lovak között kiütött járványos betegség miatt maradt el. A hadgyakorlatok ideje még nincs megállapítva, de mindenestre szeptember 10-ike, Erzsébet királyné halálának évfordulója után lesz.

— Ki lesz *Glattfelder* utóda? Valószínűtlennek látszó hír került ma szárnyra. A hír úgy szól, hogy *Glattfelder* Gyula dr. az új csanádi püspök utóda a budapesti tudományegyetem hittudományi tanszékén *Monay* Ferenc dr., az általánosan ismert minorita-rendi áldozár, aradi rendi titkár lesz. Ma kérdést intéztünk az egyedül illetékes faktorhoz, *Monay* Ferenc dr.-hoz, aki munkatársunknak a következőket mondta:

— Engem a legnagyobb csodálkozással tölt el az a híresztelés; kijelenthetem, hogy az egyáltalában nem igaz. *Glattfelder* utódáról, minden mástól eltekintve is, nagyon korai még beszélni, hiszen a püspök ur még nem is hagyta ott katedróját. Eltekintve azonban ettől, én azt tartom, hogy van ott Budapesten elég egyetemi magántanár, aki teljes joggal remélheti kineveztetését, ha a tanári szék betöltéséről egyáltalán szó lesz, mert hiszen köztudomású dolog az, hogy a hittudományi szék egyenesen *Glattfelder* Gyula dr. részére kreálták. Máskülönben is az ilyen meghívás a legnagyobb ritkaságok közé tartozik s ez annál kevésbé vonatkozhatik az én személyemre, mert nem is Budapesten végeztem s így a budapesti egyetemi hittudományi karral semmiféle nexusban nem vagyok. Ismételtén kijelentem, hogy egyetlen szó sem igaz az egész híresztelésből.

— Lovas gépfegyver-osztály Aradon. A temesvári hadtestparancsnokság azzal a kérelemmel fordult Aradvároshoz, építsen Arad közönsége egy lovas gépfegyverosztály részére megfelelő lakosztályokat, istállókat, mert a katonai kincstár a rendelkezésére álló törvényes eszközök igénybevételével nem tudná elhelyezni az Aradra szánt és a *Hadik-huszar* ezred keretében felállítandó gépfegyver osztályt. Ezzel a beadvánnyal egyidejűleg megjelent a katonai *Rendelési Közlöny* rendkívüli kiadása, mely már mint bevezetett tény adja tudtul, hogy Aradon a *Hadik-huszar* ezred hadkiegészítő kerületi székhelyén lovas gépfegyver osztályt létesített a hadvezetőség és annak vezetőjévé a hadügyminiszter *Wekle* Ágost századost a 15. huszárezredtől és helyettesévé *Jambort* Lajos főhadnagyot az 5. huszárezredtől Aradra helyezte át. *Schönaich* hadügyminiszter a delegációk ülésén bejelentette, hogy a közel jövőben a lovasságnál is megkezdődik a hadvezetőség a géppuska osztagok szervezését. Most egyszerre négy ezred keretében állítják fel azokat és köztük van a 3. *Hadik*-ezred. Érdekes, hogy az ezred nem is állomásozik most Aradon és mégis itt lesz az osztag székhelye. — A hadtestparancsnokság eredetileg a polgári hatóság megkímélésével, kincstári területen akarta a szükséges helyiségeket előteremteni. — A városban kerestek megfelelő területet találtak is, de az átalakítási költségek, istállók és legénységi laktanya berendezés körülbelül negyvenezer koronába került volna. Eme tervet elejtették és a vármegye közönségéhez fordult a hadtestparancsnokság, minthogy a huszárlaktanya vármegyei területen épült vármegyei tulajdon. A megye kijelentette, hogy sem telke, sem pénze nincs az építkezéshez. Most Aradváros közönségét szólítja fel a kincstár, hogy segítsen rajta. A huszárlaktanya mögött van megfelelő terület és a város az építkezési költséget csak előlegezné, melyet a hadvezetőség megtérítene. A gépfegyver osztályhoz tartozik három tisz, hetven közlegény az altisztekkel és száz ló. Minthogy a tárgyalások még megsemm kezdődtek a várossal és a jövő hónapban valószínűleg már Aradra érkeznek a fegyverek, ideiglenesen a honvédlövasság barakkjaiban helyezik el azokat és a hozzájuk tartozó legénységet.

— Temetés. Aradváros előkelő társadalmának majdnem minden számottevő tagja megjelent ma délután három órakor a zsidótemetőben, hogy *Révész* Adolf koporsójánál lerójják kegyeletét az elhunyt iránt és részt vegyen azok gyászában, akiket az ő halála sújtott. Az *Acsev* tiszviselői kara *Sármezey* Endre igazgató helyettes és *Szathmáry* József főfelügyelő vezetésével jelentek meg a gyászszertartásnál, mely *Vágvölgyi* Lajos dr. főrabbi rövid imájából állott. Ennek elhangzása után a sirba bocsátották a koporsót.

— Milliók jótékonycélra. Bécsből jelentik: Néhány nappal ezelőtt elhunyt Bécsben *Mittermayer* Josefa ur asszony, aki, mint most kiderült egész vagyonát jótékonycélra hagyta. Egy millió koronát hagyott kórházépítés céljaira, kétszáz ezer koronát az irgalmas rendre, egy házat pedig Bécs városának azzal a kikötéssel, hogy annak jövedelmét segélyekre fordítsák.

— A budapesti korzó világítása. *Budapestről* jelentik: Ma délelőtt a városházán a világítási bizottság ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy a körutakat, a *Kossuth* Lajos-utcát, a *Dunapartot* és a korzót május elsejétől kezdve villamos ivlámpákkal fogja világítani a főváros. Az ivlámpák este tizenegy óráig fognak égni.

— A népszámlálás a Délvidéken. Tegnapi jeleztük, hogy a m. kir. központi statisztikai hivatal közzétette a január hó első napjaiban megtartott népszámlálás előzetes eredményeit. Az eredmény az, hogy a magyar korona országainak összes (polgári és katonai) jelenlevő népessége 1910. évi december hó 31-én 20,850.678 lélek. A Tisza-Maros szögén levő vármegyék népessége 2,054.712 lélekről 2,136.668 lélekszámmra emelkedett. A szaporodás tehát átlag négy százalék. Az egyes délvidéki vármegyék és városok polgári és katonai lakossága — a hivatalos adatok szerint — ez:

Temes vármegye 400.158, Torontál vármegye 593.590, Krassószörény vármegye 464.829, Temesvár város 72.431, Versece város 27.281, Pancsova város 20.793, Arad város 62.798, Arad vármegye 350.244, Csanád vármegye 144.994.

A tényleges szaporodás a lefolyt tíz év alatt:

Temesben 8344, Torontálban 3272, Krassó-Szörényben 21.328, Temesvárott 13.252, Aradyn 6538, Pancsován 1749, Versece 2082, Aradmegyében 20.404, Csanádmegyében 4987 lélek. A szaporodási százalék legnagyobb Temesvárott (22.4), azután Aradon (11.6), Pancsován (9.2), Versece (8.3), Aradmegyében (6.2), Krassóban (4.8), Csanádban (3.6), Temesben (2.1) és Torontálban (0.6).

A születések és halálozások közti különbözet alapján a lakosság szaporulata a lefolyt tíz év alatt (1900—1910.) Temesben 29.810, Torontálban 54.455, Krassó-Szörényben 21.017, Csanádban 18.552, Aradmegyében 41.212, Arad városban 1368, Temesvárott 645, Versece 1143, Pancsován 139 lélek kellene hogy legyen.

Ezekből kétségtelen, hogy a lefolyt tíz év alatt Temesből 21.466, Torontálból 50.183, Csanádból 13.565, Aradból 20.808 lélek vándorolt ki részint Amerikába, részint a közeli városokba és külföldre. Arad, Temesvár, Versece és Pancsova városok e népvándorlásoknak köszönhetik megerősödésüket, mert lakosságuk természetes szaporulata mélyen alatta marad a tényleges szaporulatnak.

— Verekedés egy városi tanácsülésen. Rómából jelentik: A florenai városi tanácsülésen tegnap botrányos jelenetek játszódtak le. A tanács délutáni ülésére az a hír érkezett Rómából, hogy a király fogadta *Pissolatis* szociáldemokrata képviselőt. A tanács szociáldemokrata tagjai ezt nem akarták elhinni és kijelentették, hogy a hír hazugság. A többség gúnyos megjegyzéseket tett a szociáldemokratákra, udvaroncoknak nevezte őket. Ebből verekedés támadt, úgy, hogy rendőröknek kellett a teremben a rendet helyreállítani.

— Öreg őrmesterből fiatal hadnagy. A Vilmos-huszar ezrednél, a híres 7-es huszárok-nál nevezetes öreg katona szolgál még ma is. Lovag *Steinberg* Vince őrmester névszerint, az ezred e legöregebb katonája. A fehér haju, fehér bajszu vén huszárorrmester 46 esztendő óta tartozik a Vilmos-huszar ezred kötelékébe. Ma már közel ballag a 70-dik esztendejéhez az „öreg tatus”, akinek ma is vigan, legényesen, huszárosan csörög-pörög a sarkantyuja. A tisztikar, mint a legénység dédelgeti a vén katonát, aki ugyan ma már nem vezeti lóhátról rohamra a huszárait, de ez irodai munkában pontosan, rendesen megállja a helyét. Mikor az ezrednél töltött szolgálatainak negyvenedik esztendejét elérte, a tisztikar, az ezred huszárai külön ünneppel ünnepelték a vén huszárt, akit úgy az uralkodó, mint az ezredtulajdonos német császár is többször, érdemjelekkel kitüntetett. Pár tucat különféle kitüntetés díszíti a vén huszárorrmester mellét, de most még a legszebb kitüntetést, a tisztikar aranykardbajt is megkapta. A király kivételesen és kegyelemből „hadnagynak” nevezte ki a legöregebb magyar huszárorrmestert. Így lett az öreg őrmesterből: fiatal huszárhadnagy, persze már a jól megérdemelt nyugalomban.

— Az orosz–kínai viszály. Pétervárról jelentik: Azt híresztelik, hogy Kina Taft elnököt akarná felkérni az Oroszországgal való konfliktus békés elintézését célzó közbenjárásra.

— Eljegyzés. Csókási Ferenc szegedi építési vállalkozó eljegyezte Schimek Józsa kisasszonyt Havetits János aradi polgár nevelt leányát.

— Titokzatos csontvázak a Baross-parkban. A kulturpalota építési céljaira tudvalevőleg most ásások folynak a Baross-parkban. A munkások ma délelőtt néhány méter mélységben három emberi csontváza bukkantak. A csontmaradványokat a hatósági orvosok megvizsgálták és konstataáltak, hogy legalább 50–60 éve lehetnek a földben. Az egyik férfi, a másik női csontváz, a harmadikról, amely egészen oszlásnak indult, nem lehetett megállapítani, hogy életében melyik nemhez tartozott. Azon a helyen temető nem volt soha és így nem tudni mi módon kerültek oda az emberi csontok, amelyeket a hatóság egyelőre megőriz.

— Elhunyt bolgár államférfi. Szófiából jelentik: Dragan Sztankov, Bulgária újabb korának egyik legnagyobb államférfia ma 84 éves korában meghalt. Már hosszabb idő óta visszavonult az aktív politikától, mert egészsége nagyon megrendült.

— Kűr és a szentek. Pécsről jelentik a Katolikus Tudósító-nak: Tegnap az itteni nemzeti színházban a Muzikuslány című operettet adták Kűr Klára vendéggel. Kűr előadás közben folytonosan vallástgyalázó kitételeket használt: „Majd veszek nadrágszoknyát a Száz Máriának, olyant, mint nekem van” és más reprodukálhatatlan kifejezéssel illette a szenteket. A közönség hangos pisszegéssel fogadta az izléstelen rögtönzéseket.

— Az erőművész halála. Heteken át Lippán játszott Donáth Erzsébet vándor-cirkusza, amelynek legnagyobb erőssége a szó legteljesebb értelmében Plesia Miklós akrobata volt. Plesia száz kilóval dobálódzott és bámulatba ejtette Lippát és környékét, amikor a melikásán négy embert emelt fel egyszerre. A cirkusznak jól is ment a dolga, de idővel az emberek megunták Plesia trükkjeit. Mikor a részvétlenség már nagy lett, a cirkusztársaság vándorbotot vett a kezébe, jobban mondvá felpakolt a nagy cirkusz kocsira és Pécska felé vette útját. Ma reggel a pécskai határba érkeztek. Itt egy domb van, amelyről a nagy kocsit óvatosan leart ereszkedni. A fék azonban hirtelen felmondta a szolgálatot és a kocsit sebes iramban gördült alá, Plesia Miklós attól félt, hogy a kocsit össze fog törni. Erejében bizva, megragadta a kocsiülését és vissza akarta tartani a nagy alkalmán. A kocsit azonban erősebbnek bizonyult az akrobatánál. Pár másodpernyi küzdelem után letépette Plesiat és keresztül gázolt rajta. A szerencsétlen embert eltört hátgerinccel, betört bordákkal, véresen terült el a földön. Beszállították Pécskára, ahol a délelőtt folyamán meghalt.

— Védekezés a ragály ellen. Budapestről jelentik: A belügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi törvényhatóság tisztviselőjéhez, amelyben meghagyja, hogy a közönséget fel kell világosítani arról, mi kedvező és mi ártalmas a közegészségre. A miniszter magyar, német, román, szerb, tót és rutén nyelvű rövidre összefoglalt egészségügyi szabályokat is küldött minden egyes község számára és meghagyta, hogy azok tartalmáról a népet a községi elöljárók világosítsák fel.

— Köszönetnyilvánítás. Bold. Révész Adolf ravatalára szánt koszorú megváltása fejében Tolnai János dr. és neje 10 koronát küldött a jótékony egyletnek. E kegyeletes adományért ez uton nyilvánítja köszönetét az elnökség.

— Az aradi nőtisztviselők szervezkedése. Újból megkezdődött az aradi nőtisztviselők szervezése. A szervezést előkészítő bizottság arra kéri az összes nőtisztviselőket, hogy vasárnap, e hónap 26-án délután 4 órakor saját érdekükben jelenjenek meg a kisiparosok egyesületének Deák Ferenc-utca 30. szám alatt, az első emeleten lévő helyiségében.

— Étvágytalansághoz szenvedők sokszor mindenféle csodaszerezzel próbálkoznak, melyek a gyomrot megölik és ingerlik, de a kívánt hatást legföljebb csak egy alkalomra képesek előidézni. A ki étvágyát állandóan helyre akarja állítani, célját úgy fogja elérni, ha néhány napon át a reggeli előtt 1–2 deciliter Ferencz József-keserűvizet iszik. A Ferencz József keserűviz az egész orvosi világ osztatlan elismerésében részesült. Így dr. Antonio Maggiorani, az olasz királyi ház főorvosa, azt írta róla, hogy „ez a legjobb hashajtó ásványvíz, melyet ismerlek.” A fűszerüzletekben és gyógyszárakban kifejezetten „valódi Ferencz József”-vizet kell kérni! A Ferencz József keserűvíz-források igazgatósága Budapesten van. 24. XIV.

— Gyilkos gépfelügyelő. Budapestről jelentik: Egy budai kocsmában ma este gyilkosság történt. Cziráky Károly az Általános Villamos Társaság gépfelügyelője egyetlen revolverlövéllel leterítette Szofál Antal kőműves mestert. Cziráky néhány hónappal ezelőtt egy távoli rokonától tizenkétezer koronát örökölt s elhatározta, hogy a pénzből Budán házat építtet magának. De az építkezést nem bízta vállalkozóra, hanem hogy kevesebbe kerüljön. Szofál Antal kőműves mestert vette oda építésvezetőnek. Át is adott Szofálnak hat-ezer koronát, de a kőművesmester oly hanyagul teljesítette kötelességét, hogy a pénz elszökött, az épületen azonban alig dolgoztak valamit, sőt amit csináltak az is rossz volt. Ezért a hatóság néhány nap előtt az építési szabályrendelet elhanyagolása miatt meg is büntette Czirákyt. Azóta Szofál nem mutatkozott, hiába kutatta őt Cziráky. Ma este aztán egész véletlenül ráakadt. A gépfelügyelő egyedül borozgatott egy kis kocsmában, mikor oda belépett a kőművesmester. Hamarosan szóváltás támadt közöttük, amelynek hevében Cziráky revolvert rántott és az építőmestert agyonlőtte. Czirákynak ma éjjeli szolgálatot kellett volna a gyárban teljesíteni, azért helyettesről gondoskodott, maga pedig jelentkezett a rendőrségen, ahol letartóztatták.

— Öt béres rémtette. A borsodmegyei Tárd község melletti Agoston-tanyán Guttman Armin urasági kasznárt és családját az elmúlt éjjel 5 bérese kaszával és baltákkal felfegyverkezve megtámadta. Betörték a lakásba és az egész családot ki akarták irtani. Guttman a közeli tanyára menekült, ahonnan csendőrök mentek a szorongatott asszony és gyermekek védelmére. A csendőrök a legváltásosabb pillanatban érkeztek meg, úgy, hogy megmentették az elbujt családot. Az öt bérest letartóztatták.

— Kérdezze meg fogorvosát, vajjon a Sanitol nevű orvosi száj- és fogápoló szereknél vannak-e jobb és megbízhatóbb fogápoló szerekek manapság?

— Birtokcsere. Az elmúlt héten Aradon a következő birtokváltások történtek: Zachariás Arpádné és tulajdonostársa eladják az aradi Aranykéz-utca 13. sz. házat 15440 koronáért Terényi Lajosnak. — Konczek Károly eladja az aradi Virág-utca 23. sz. házat 4000 koronáért Zárics Szvetozár és nejének. — D. Szabó Mihály eladja az aradi Demeter utca 64. sz. házat 18600 koronáért özv. ifj. Dobró Mitruné és Wild Sebestyénnek. — Kovács Gusztáv és neje eladják az aradi E. Választó-utca 1c sz. házat 24000 koronáért Komlósi Agoston és nejének. — Gábor József eladja az aradi Dezső utcai házhelyet 11500 koronáért Elekes Gáspárnének. — Özv. Hartmann Hermanné, Hartmann Samu és neje eladják az aradi Boros Béni-tér 1. sz. házat 238 □ öl telket 89000 koronáért Burza Simon és Burza Cornéliának.

— Agyonvert betörő. Temesvárról jelentik: Véres eset történt a napokban Nagymargittán. Este tíz óra lehetett, amikor Nikola Traján földmives valami zajt hallott az éléskamrában. Szólt is a feleségének, hogy nézzen utána, nem lopózott-e be a macska az éléskamrába s ha igen, zavarja ki onnan. Nikoláné felnyitván az éléskamra ajtaját, legnagyobb meglepetéssel látta, hogy ott nem a macska, hanem Paszule Mojsze, a falu hirhadt tolvaja van. Paszule torkon ragadta az asszonyt, annak azonban sikerült magát kiszabadítani a veszedelmes ember kezei közül s hirtelen rázárta az ajtót Paszulera, az esetet pedig elmondta férjének, aki kiugorva az ágyból, fokost ragadott s azzal ment az éléskamra felé. Midőn kinyitotta annak ajtaját, látta, hogy Paszule időközben kifeszítette az ablakrácsot s épen az ablakon keresztül igyekszik kimászni. A lábánál fogva visszahuzta s midőn Paszule látta, hogy nincs menekülés, kést rántott s azzal vállonszurta Nikolát, aki viszont fokosával néhányszor fejbevégtte a betörőt. Paszulának sikerült súlyos sebeivel valahogyan elmenekülnie, azonban a fokosütések szétzúzták volt a koponyacsontját, úgy, hogy néhány napi kintlódás után meghalt.

— Ertesítés. Az Aradi Villamossági Részvénytársaság ezúton értesíti a m. t. fogyasztóközönséget, hogy a kábel hálózat mentén e hó 28-án, kedden, déli 12 órától 1/2-ig az áramszolgáltatás kábelkapcsolása miatt szünetelni fog.

— Magyar gyártmányú gyermek-kocsi korzó Aradon. Az „Aradi iparvédő szövetkezés” által rendezett kirakatverseny alkalmával Fischer Simon, a Nagyáruház tulajdonosa szép időjárás esetén ma szombaton és holnap vasárnap d. e. 10 és 12 óra közt a Szabadságtérrel a városházáig terjedő utcánálon Vágújhelyi magyar gyártmányú gyermek-kocsi felvonulást rendez. A magyar ipar fellendülése iránt érdeklődő közönségnek alkalma lesz gyönyörködni és meggyőződni, hogy a magyar gyártmány ezen a téren már olyan magas nívón áll, hogy könnyen és bátran lehet a külföldi gyártmányt nélkülözni és kiszorítani. 1811

— Gazdáknak figyelmébe ajánljuk, hogy a ragályos száj és körömfajás ellen legalkalmasabb az állatok szájának pamacsolása és a köröm hasíték kezelése 2%-os lysoform-oldattal, valamint az istállóknak gyökeres fertőtlenítése ugyanily módon, a lysoform minden drügeriában és gyógyszerárban kapható az egész országban. Kérdezze meg állatorvosát. 6962

— Legújabb női bőrtáskák, oldal, szivar és pénztárcák nagyobb és kisebb szerű uti bőröndök és mindennemű sport cikkek olcsó árban lesznek árusítva Kramarovits József bőröndös üzletében, Szabadság-tér 8. Javításokat szakszerűen eszközölk. 1027

— Németh Jánosné divattermében Deák Ferenc-utca 30. készülnek a legelőkeltebb kivitelű angol és francia toilettek. A tavaszi divatújdonosságok megérkeztek, melyeknek megtekintését és az előkelő hölgyek szíves pártfogását kéri, Németh Jánosné. 868

— Legújabb női bőr és selyemtáskák oldal, szivar és pénztárcák, hajdizsek, sétabotok, illatszerek megérkeztek és olcsó árban lesznek eladva Hegedüs Gyula üzletében, Aradon, Andrassy-tér 15. Telefon 506. 228

— Szabó-féle pármái ibolya szappan a legfinomabb mosdószappan azok közt, amiket eddig forgalomba hoztak. E szappan lágy habja az arcot üdíti, tisztítja, finomítja. Nők és férfiak egyaránt kedvelik, mert többet ér mint egy 2 koronás francia szappan. Egy drb. pármái ibolyaszappan 70 fillér, s drb. 2 kor. Kapható Aradon Voltek és Weisz, Hanzu Ne-ztor droguistáknál. E szappan egyedüli készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. 1081

— Kertészollók, kertészkesek, oltókések és konyhakések dus vásztekben ugyszintén görkorcsolyák mérsékelt áron kaphatók, Nader J. késművesnél Andrassy-tér, (Minorita palota.) 491

— Discretió mellett azonnal és ocsón készíten mindennemű írásműkát és sokszorosítást Ziffer Sándor írógépvállalata Forray-utca, gr. Hunyady-palota. 688

— A hölgyközönség szives figyelmébe. Nagyságos Asszonyom! Mielőtt tavaszi ruhaszükségletét beszerezné, sziveskedjék Varga Kálmán női szabó Atzél Péter-utca 2. sz. műtermében a legújabb tavaszi szövetraktárt megtekinteni, amelyet külföldön személyesen válogattam össze, minden szövetből csak egy oltozék készítették, egyben értesitem a nagyra-becsült megrendelőmet, hogy mint azelőtt, ma is elvállalok hozzávalók nélkül is ruhákat a legizlésebb kivitelben. A szövet jószágáról és ruha jó állásáról kezeséget vállalok. Külföldi ruhamodell-kiállításról hazaérkeztem e hó 1-én, műtermem személyes vezetését ismét átvettem. Mély tisztelettel Varga Kálmán. 892

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillér: Vojtek és Weiszal. 201

Egy hölgy

aki bőrének egészségben tartására figyelmet fordít, küönösen a nyári szeplők eltávolítására, a bőr puhan-tartására és fenér taint-jére és ezt meg is akarja tartani, az csakis Stecken-pferd-Lilomtej szappannal mosakodik a (lófejű bot védjeggyel) Bergmann és tsa cég Teschen a/E. gyá-rából. Darabja 80 fillér, amely minden gyógytárban és drogeriában kapható.

486

TARKASÁGOK.

*

(A váltó.) A múlt napok egyikén délután úgy négy óra tájban egy szurtos szedőgyerek nyitott be a Központi kávéházba. Rónai A. János meglátta a bizonytalanul ügyelgő gyereket és rákiáltott:

— Kit keresel fiam?

A gyerek arca felderült. A zsebéből elővett egy összegyűrött papírost meg egy forintot és oda nyomta a kávé kezébe.

— A szerkesztő ur küldi — mondta.

Rónai elcsodálkozva simította ki a papíroet. Egy váltó volt száz koronáról kiállítva három ujságíró aláírásával. A kávé nem tudta mire velni a dolgot. Különösen a forint zavarta meg. Oda-ment a telefonhoz és felsőngette az egyik aláíróit.

— Kérem szerkesztő ur, mi történjek ezzel a váltóval.

— Miféle váltóval? — hangzott a csodálkozó kérdés.

— Hát ezzel, amit a kifutó hozott. Azt mondta, a szerkesztő ur küldi.

Az ujságíró elnevette magát.

— Oh, az a szerencsétlen kölyök. Persze, hogy eltévesztette a dolgot. Azt mondtam neki, menjen a Központiba, a takarékpénztárba tudni-lik, ahol kamatot kellett ma fizetnem és az a szá-már gyerek e helyett önhöz nyitott be. Persze, azt hiszi, hogy más Központi nincs is Aradon.

*

(Az operett.) Csányi karmesternek nincs szerencséje. Ahány félreismert álzsoni csak van a világon, az mind hozzá hozza a dolgait megbíralás végett. Így történt a multkor is. Az egyik szerző miután vagy egy hétig hajszoita, végre nyakon osipte és rákényszerítette a szerencsétlen karmes-tert, hogy hallgassa végig az operettjét. Az ajtót bezárta, hogy Csányi el ne menekülhessen, aztán leült és vagy másfél óráig kiozta a türelmes hangszert. Csányit dühében a guta kerülgette.

Végre azonban elkészült művével a szerző. Diadal-masan áll fel a helyéről:

— Nos Csányi mester, mit szól az operettem-hez? Jó ugye?

Csányi gunyosan válaszolt:

— Nagyon jó. Igen jó. Az első számtól az utolsóig a legkiválóbb komponistákra emlékeztem.

(Kacag a pénztintézet.) A pénztintézetek szo-báinak levegője rendszeren komor. A jámbor halan-dók, kik pénz öfelsege elé járulnak, bizonyos res-pektussal, meghatottsággal lépnek be a mosolygó angyalféjű ezresek, kedves muzsikával csengő ara-nyak szobájába. Néha azonban ide is befurakodik a jókedv s pénz öfelsege trónusának zsámolyánál nem egy vidám jelenet esik meg. Ahogy tanu arra egy aradi pénztintézet tisztviselőjára. Az egyik tisztviselő a délelőtti órákban pénz öfelsege szol-gálatában eltöltött komoly és fontos munkája köz-ben is érezte, hogy éhes. Odaintette az intézet egyik újdonsült szolgálját, egy forintot nyomott a markába.

— Hozzon egy császárszemlyét és filét!

A szolgál elment. A tisztviselő várt. Várt egy negyed óráig, fél óráig, egy óráig. A gyomra nem hagyta nyugodni s egyre azt érezte, hogy azóta már tíz filét is meg tudott volna onni. Végre meg-érkezett a szolgál. Fáradtan, gyorsan lélegezve; a homlokáról csak úgy csurgott a verejték. Leteszi a császárszemlyét, a másik kezéből pedig kiönt egy marékra való — fillért: 196 drb. igazi, ha-misítatlan egy fillérest. A tisztviselők összenéznek, a szolgálra mosolyognak, aki mintha vádat látna ebben, hogy oly soká elmaradt, kimagyarázólag mondja:

— Csak nagy nehezen tudtam beváltani a fillérekot. Tíz üzletbe is el kellett mennem, míg összeszedhettem.

Uj könyvek.

A világ története.

Irta: Márki Sándor dr.

(675 szöveggéppel, 49 fekete 16 színes, műmellék-lettel és 12 színes térképpel. Kiadta az Athenaeum, két kötetben. Egy-egy kötet ára díszes félbőr-kötésben: 24 kor.)

A nagy magyar olvasóközönségnek sohasem volt olyan szüksége egy jó világtörténetre, mint most. Mert sohasem hangoztattak előtte annyi jelszót, mint napjainkban. A legkülönbébb pártok, irányzatok, áramlatok agitációjának hatása alatt ugyszólván tel-jesen elvesztette tájékozóképességét. Ahány jelszó, annyiféle tábor, annyiféle tagolódik, annyiféle forgá-csolódik szét alkotó és teremtő ereje. Minden irány-zatnak vannak hívei, de egyikhez sem csatlakozik a meggyőzötteknek olyan tömege, mely félig-meddig egységes közvéleményt képviselne, melynek munkája és ösztöndarabja a nemzet anyagi és erkölcsi tőkét és ösztöndarabja gazdagítaná. A nagy zürzavarban o'yan hangra volna szüksége, amelynek tanítására mindenki szívesen hallgat, és ilyen hang a világtör-téneté. Az elfogulatlan história tanítása és utmutatása.

Sajnos, az eddig megjelent világtörténetek tani-tásából hiányzott valami, ami ránk, magyarokra nézve, csak félig tette gyümölcsözővé az egész em-beriség fejlődésével foglalkozó históriák studiumát. És ez valami: a magyar szempontoknak kiemelese volt.

Ezt a mulasztást teszi jóvá Márki Sándor most megjelent kétkötetes világtörténete. Az első magyar szívet és magyar lélekkel megírt világtörténet. A kolozsvári egye-em tudós tanára ránk, magyarokra nézve, megbecsülhetetlen feladatot oldott meg. Az

egész emberiségnek fejlődésének menetét magyar szemüvegen keresztül mutatja meg. Ez az ut való-ságos labirintus és Márki Sándor mégis megtalálja mindig azt a sokszor nagyon nehezen fölfedezhető ös-vényt, a melymi speciális ügyeihez vezet el. Az óriási anyagnak pontos ismerete, a tájékozódás biztonsága mellett, magyar lelkesedés kellett ennek a munkának megteremtéséhez. Ez a história valóban sok mindenre-megtanít bennünket, minek nemzeti munkában hasznát vehetjük. Megtanít egyebek közt arra is, hogy semmi okunk sincs önérték nélkül minden előtt meghajolni ami „nyugatról” jön, megtanít ar-ra, hogy a népek nagy versenységében mi is meg-állottuk helyünket, hogy nem csak kaptunk, hanem adunk is, hogy a magyar dolgozó kéznek, a ma-gyar észnek nyomai ott vannak mindenütt a művelt népek történetében. Rámutat politikánk sok olyan hibájára, melytől máig sem tudunk szabadulni, tár-sadalmi viszonyainknak nem egy ferdeségére, mely-ma is nagy fogyatékoságunk. De tanít bennünket akkor is, mikor tőlünk egészen távol álló esemé-nyekről referál. Tanít történetünk hasonló mozzana-taira való utalással és emeli önértékünket azzal, hogy más népek végzetes politikai hibáit tárván fel, ki-emeli, hogy hasonló körülmények között mennyivel okosabban cselekedtek a magunk politikusai.

Márki világtörténete fényesen megírt magyar történet is egyuttal. Keret, amelybe sorosan beil-leszkedik históriánk. De a mellett nincs hiján a történetirői objektivitásnak. Csak hogy ez a tárgyila-gosság nem hideg. Átviheti egy meleg szívnek min-den széppel és fonséggal való együttérzése, egy minden nagyszabásu iránt fogékony figyelőnek lelke-kesedése. Értékessé és irodalmunkban hazagpótlóvá teszi Márki munkáját az is, hogy nem csak a tények története, hanem az emberiség kulturájának, művé-szetének, vallási mozgalmainak, szelleme minden megnyilatkozásának története is. A magával ragadó előadást hatásosan egészítik ki a szebbnél szebb il-lusztrációk, a világ legnagyobb művészeti remekei-nek sikerült reprodukciói, régi maradványoknak, kul-turtörténeti érdekességnek hű másolatai, Márki könyve-nemcsak tanulságos, nemcsak érdekfeszítő, ha-nem diszes könyv is egyuttal. Annnyira szájk-séges, annyira hasznos, felfogásában és előadá-sában, írása módjában annyira magyar, hogy a legszeleesebbkörü elterjedésre számíthat.

Nyári feleség Az egyetemes Regénytár vörö-s vászonfedeles gyűjteményében jelent meg most Berczik Árpád pompás nevelés kötet. Vidám könyv-ez, mint ahogy Bercziknek java munkái mindig valami kedves derü ragyogja be. Nem mintha az élet nem produkálna szomorú epizódokat és meg-rázó tragédiákat, de mert Berczik Árpád látása csak a derüs, vidám képek meglátására van beidegezve és mert ő csak azt írja meg, aminek megírásában magának is látható öröme telik. Érezzük, hogy ő is elmulatott nem egy témáján, meg is indult, el is érzékenyedt rajtuk, de azután a könnyein keresztül mosolyogni is tudott. Ezt a derüs mosolygást ez a könyv tovább tudja plántálni olvasóiba is és ezért lesz kedves mindenkinek, aki elolvassa, a „Nyári feleség”-et. A vászonkötéses könyv ára 1 korona 20 fillér.

Kulturánk a külföldön. Berlinben a hírneves Paul Cassirer cég kiadásában most jelent meg az első száma a „Jung Ungarn” című havi folyóiratnak, mely hazánk politikai, szellemi és gazdasági kultú-rájának a külföldön való ismertetését tűzte ki céljául. A Vészi József szerkesztésében megjelenő folyóirat-nak már a terjedelme és a kiállításbeli eleganciája is figyelmet kelt. Valóságos kötet, 160 oldalra terjedő, ez a beköszöntő szám tartalma pedig nemzeti kul-turmunkánkat valóban isponáló módon mutatja be. Szépirodalmi részében, melyet Hatvany Lajos szer-keszt, Mikszáth Kálmán „Besztercze ostroma”, című regényének első folytatásán kívül, Móricz Zsigmond és Bródy Sándor egy-egy kitűnő novelláját Ady Endrénének több versét hozza, az utóbbiakat Horvát Henrik mesteri fordításában. Abból indulva ki, hogy népköltészetünk kincsei a külföldön teljesen ismeretlenek a folyóirat már ebben az első számban indítja meg a magyar népköltészet legkiválóbb műveinek hű fordításokban való bemutatását: közli ugyanis a „Kőmives Kelemenné” és „Barcsai” című népbaladákat Vészi Józsefnek, a Bánkban fordítója-nak. klasszikus átültetésében. A politikai részt a főszerkesztőnek „Beszélgetés egy halottal” című esszéje nyitja meg, ismertetve benne Szilágyi Dezsőnek a magyar nemzet jövője felől táplált ter-veit, reményeit és aggodalmait, Gyönyörű tanulmányt ír Halász Imre „Bismarck és Andrássy” címen, ok-nyomozó módon azt tüntetve ki, hogy 1848-tól

SALVATOR

kiváló bór- és
lithiumos
gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. — Természetes vasmentes savanyuvíz.

↳ Kapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST

Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat,
Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

1911

SALAMANDER

cipők elárulása.

1216

1871-ig a magyar kérdés a német nemzeti egység proatémájával állandó és benső kölcsönhatásban állott. Igen becses része a folyóiratnak a „Strizüge” című állandó rovat, melyben Vészi József avatott tollal a hazánk ellen a külföld sajtójában megjelent fordításokat, rágalmakat és támadásokat szedi apróra cáfolja éles dialektikával és hatalmas lendülettel. A magyar tudományt Kögl Sándor egy tanárnak „Hali, az ind. iszlam modernista költője” című érdekes tanulmánya, Fodor Armin kir. táblai bírónak az új perrend artásról szóló alapvető értekezése, valamint Kadie Ottokár kir. geológusnak a hazánkban kikutatott diluvialis embernyomokról írt paleontológiai dolgozata képviseli. A közgazdasági részben Matlekovits Sándor ho szabab tanulmányban tárgyalja bank és valutakérdést, Kossóty Tamás egy tanár pedig „Magyar-román buzaháború” cím alatt cáfolja nagy tudományos apparátussal sikra a magyar buza sikértartalma ellen román részről indított támadásokat. A magyar közönség hálás figyelme és rokonszorgása fogja az új folyóiratot, mely a németországi sajtó részéről a legmelegebb elismeréssel találkozik, pályáján kísérrni. A „Jung Ungarn” előfizetési ára 5 korona negyedévenként. Előfizethetni Deutscher Zeitung társaságnál (Budapest, Ferenz József-tér, Gresham palota) és a vidéken minden könyvkereskedésben. Egyes számok 1 K 80 fillérjével ugyanott kaphatók.

A Modern könyvtár új kötetét a most megjelent 23-ik Révész Béla-tól, a népszerű és kiváló proletár-költőtől való. A nagyértékű kötet címe: „A völgyben. Révész Béla legújabb novellái foglaltatnak e kötetben és e novellák az ismert és kedvelt elbeszélő minden kitűnő tulajdonságaival ékesek. De mégis e kötetben háttérbeszórt némileg a proletár-költő és egészen az előtérbe lép a nagy művész, a nagyerojú, a mély mesemondó és a magyar irodalomban mai napig egészen egyedül és páratlanul álló stílusza. A Révész Béla teljesen kiforrott művész-egyénisége szól benne felénk megvesztegetően.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A. S. Sajnálattal, helyszüke miatt kimaradt. Esti hangulat. Átdolgozás után közölni fogjuk. A. O. Szaklapba való.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az Aradi Közgazdasági Bank r. t. alapítói a mai napon megtartott értekezleten megállapították, hogy a kibocsájtott részvény aláírási ivenként történt jegyzések szerint az alapítandó bank 3000 darab részvénye jóval túljegyezett. A nagyközönségnek az új pénzintézet iránti élénk érdeklődésére vall azon körülmény is, hogy a részvényjegyzésnél nemcsak Arad és a megye lakossága vett részt, hanem a szomszédos megyékből is említésre méltó jegyzések érkeztek. A részvényekre történt befizetések a törvényben előírt 30%-ot is meghaladván, az alapítók az alakuló közgyűlésnek április hó 9-én leendő megtartását elhatározták. Az

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű **„SALAMANDER”** gyártmányú cipők aradi kizárólagos egvedárulását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a **„SALAMANDER”** cipők versenyen felül állnak, vételáruk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt viselhet. **Egységárak:** Hölgyek és urak részére ... .. **16 K. 50 f.** luxus kivétel **20 „ 50 „**

Telefon **WEINBERGER JÁNOS, ARAD** Telefon 312. sz. 312. sz.

ELSŐRENDÜ CIPŐÁRUHÁZA. TESSÉK A KIRAKATOT MEGTEKINTENII

alakuló közgyűlés meghívóját lapunk hirdetései közt hozzuk.

— Eladási béjegyek a mérőeszközökön. A kereskedelemügyi miniszternek egyik 1908. év-ből származó rendelete köteleességévé teszi a kereskedőknek és gyárosoknak, hogy a mértékeken és mérőeszközökön a forgalombahozatal időpontját egy külső bélyeg alkalmazása által megjelöljék. Gyárosok és kereskedők alatt a mérőeszközök készítői, illetőleg eladói értendők. Amint az aradi kereskedelmi és iparkamara elnökségének tudomására jutott, a kereskedők és gyárosok e köteleességeiknek — talán a rendelet nem ismerése következtében — nem tesznek eleget, a miért is a hatóságok a rendelet ez intézkedésének be nem tartása miatt ellenük a büntető eljárást megindították. Amidőn a kamara elnöksége figyelmezteti az érdekelteket, hogy e rendelet intézkedéseit szigorúan megtartsák, ezután hozza tudomásukra, hogy ezen forgalombahozatali bélyeg alkalmazásához szükséges bélyegzőket minden év elején a budapesti m. kir. központi mértékügyi intézettől szerezhetik be. A forgalombahozatali bélyeg alkalmazása csakis az új mértékeken és mérőeszközökön mellőzendő, a melyek még a hitelesítés évében forgalomba hozatnak és amelyekre időszakos hitelesítést alkalmazni nem kell.

— Az aradi piac árairól ezt a hivatalos jelentést kaptuk: 1 drb saláta 1—2 fill., 1 drb kalarabé 2—8 fill., 1 drb kálkaposzta 3—6 fill., 1 drb tök 30—40 fill., 1 kötés retek 10—12 fillér, 1 rakás spenót 10—12 fill., 1 rakás sóska 10—12 fill., 1 kiló burgonya 6—8 f., 1 drb kaposzta 10—50 f., 1 kötés vöröshagyma 4—8 fill., 1 kötés foghagyma 4—60 fill., 1 kötés zöldség 4—12 fill., 1 kötés zeller 2—20 fill., 7—8 drb tojás 40 fill., 1 liter tej 20—26 fill., 1 csomó tehén túró 8—12 fill., 1 liter tejfel 100—120 fill., 1 kiló vaj 260—300 fill., 1 drb rántani való csirke 150—180 fill., 1 drb csirke sütni 220—250 fill., 1 drb tyúk 250—350 fill., 1 drb kappan 350—400 fill., 1 drb sovány liba 350—500 fill., 1 drb kövér liba 800—1400 fill., 1 drb sovány kacsa 300—350 fill., 1 drb kövér kacsa 500—700 fill., 1 drb pulyka 700—900 fill., 1 drb karfiol 10—40 fill., 1 kiló fehér kenyér 30 fill., 1 kiló barna kenyér 26 fill., 1 kiló marha hus eleje 136 fill., 1 kiló marha hus hátulja 152 fill., 1 kiló marha hus pecsenye 168 fill., 1 kiló borju hus 200 fill., 1 kilóborju szelet 240 fill., 1 kiló sertés hus 176 fill., 1 kiló zsír 200 fill., 1 kiló szalonna 200—240 fill., 1 kiló juhhus 120—128 fill., 1 kiló barányhus 180—200 fillér.

Aradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. — arad márc. 24.

Mint hogy az időjárás még mindig nem teljesen kielégítő, a vetések visszamaradtak. A fagyárokról és a kiszántásokról szóló hírek pedig mindjobban szaporodnak.

A gabonaüzlet irányzata tartott.

A mai piacon elkelt:

500—600 mm. buza	10.50
300—400 mm. tengeri	4.60—4.80
Arpa	7.60
Zab	7.30
Rozs	7.00

Az árak ötvenkilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás. Budapest, március 24.

Amerika 1/4-el olcsóbb. Kínálat, vételkedv mérsékelte. 10 ezer mm. változatlan.

As árak 50 kilonként számítva:

	Dell sárlat	2 óral sárlat
Buza 1911. áprilisra 11.70—11.71	11.67	11.68
Buza 1911. májusra 11.45—11.47	11.45	11.46
Buza 1911. októberre 10.82—10.83	10.81	10.82
Rozs 1911. áprilisra 8.19—8.20	8.13	8.19
Rozs 1911. októberre 8.03—8.06	8.03	8.03
Tengeri 1911. májusra 5.56—5.57	5.56	5.57
Zab 1911. áprilisra 8.47—8.48	8.47	8.48

Temesvári Lloyd-Társulat

tervezőbizottságának hivatalos árjegyzése. Távirati tudósítás. (Árak 50 kilogrammonként koronák értékben.) 1910. Márc. 24.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	10.65—10.70
76	10.70—10.75
77	10.75—10.80
78	10.90—11.00

Buza (Temesvári keresk. ár):

75 kilogrammos	10.60—10.70
Rozs	7.25—7.30
Arpa	7.35—7.40
Zab	7.85—7.90
Tengeri(tul)	5.05—5.10

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés.)

— Márc. 24 —

Magyar aranyjárdék 4%	111.40
Magyar koronajárdék 4%	91.50
Magyar koronajárdék 5 1/2%	60.50
Magy. földterhm. kötvény 4%	92.90
Horvát-szlavon földterhm. kötvény	94.—
Magyar nyeresémsorsorogy kölcsön	223.—
Viszessz. és szegedi sorajegy kölcsön	156.50
Oszt. j. járadék papírban	92.80
Oszt. j. járadék ezüstbe	98.10
Oszt. j. járadék aranyban	115.25
Oszt. j. koronajárdék 4%	92.90
1930. évi osztrák államsorsorogy	164.—
Oszt. j. magyar bankrészvény	99.30
Magyar hitelbank-részvény	153.50
Oszt. j. hiteltörlesztési részvény	96.75
Oszt. j. magy.-államvasuti részvény	75.75
30 frankos arany (Napoleonkor)	19.01
Német birodalmi marka	117.45
London vista	240.07 1/2
Paris vista	94.95
10 márkás arany	25.48

Budapesti kőbányai sortéskereskedelem

— Márc. 24. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban ————— fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban ————— fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 172—174 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 174—176 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—168 fillérig.

Szállítási szám: márc. hó 21. napján vett készlet 17069 darab, márc. 22. napján behajtatott 224 darab, márc. 23. napján behajtatott 142 darab, márc. 23. napjára maradt készletben: 17151 darab.

A készlet sertes ártá irányzata változatlan.

Feladó szerkesztő **BOLGAR LAJOS**

Végladás! **Csak rövid ideig!** **Végladás!**

Konyhaberendezési és háztartási cikkekben **Üzletfelosztás végett alkalmi vétel.**

gyári áron jóval alul. **Alkalmi bevásárlási forrás.** **Műhelyem és jégsekrény nagyraktáram tovább fejlesztve.**

KOHN JÓZSEF bádógos, vízvezeték berendező és jégsekrény gyár **Arad, Minorita-palota.** **Arad, Batthyányi-utca 32. szám.**

Telefon szám 383.

Uj butorasztalos mihely!

Ertesitem Aradváros és vidéke közönségét, hogy **Tőkölly-tér 5/a. sz.** alatt a mai kor igényeinek megfelelő **butorasztalos-mihelyt** nyitottam, hol minden e szakmába vágó munkát készítek. 914

NEMZETI SZINHÁZ.

Szombat, 1911. március hó 25-én:

Délután 8 és fél óraker mérsékelt helyárrakkal:

Cigányszerelem.

Regényes operetta 3 felvonásban. Iták: Wilmer és Bodansky. Zenéjét szerette: Lehár Ferenc. Fordította: Gábor Andor. Rendező Kulcsár Lajos.

SZEMÉLYEK:

Bragotin	Heltal Jenő.	Zórika	Wlassák V.
Boleszku	Huszár K.	Jolán	Sz. Rentai B.
Bimitrianu	Vass Jenő.	Körösházy	Diósey Nusli.
Józei cigány	Cseh Ferenc.	Julca	Penkóné.
Mózel	Polgár S.	Foresku (Iszt)	Herold K.
Mosu	Kulcsár L.	Lábló bojár	Masor F.

Kezdete délután 8 és fél óraker.

Este 8 óraker rendes helyárrakkal:

B. bérlet

B) bérlet

Bábjáték.

Színmű 4 felvonásban. Iták: Pierre Wolff. Fordította: Váradi Antal. Rendező: Kesztler Ede.

SZEMÉLYEK:

Roger	Kesztler Ede.	Gauges	Ajtai Ödön.
Ferney	Várnay Jenő.	De Monclars	Kápolnai J.
Nizerolles	Polgár S.	Fernande	Novák Irén.
Pierre Vaireine	Delly Lajos.	De Jussyné	Zsily Margit.
Bonnières	Vass Jenő.	De Lanceyné	Follinuszné.
Valmont	Huszár K.	Durieu báróné	Sütő Manó.

Kezdete este 7 és fél óraker.

Vasárnap, március 26-án:

Délután 3 $\frac{1}{2}$ óraker mérsékelt helyárrakkal

Cigányszerelem,

operett.

Este 8 óraker rendes helyárrakkal

C. bérlet.

C. bérlet.

A herceg kisasszony,

operett.

APOLLÓ SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.
Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadjá.

Ma, szombaton 1911. március 25-én:

1. Utazás a jegestengeren. Nagy látványosság. — 2. Egy tudós orvos története. Nagyszabású életkép. — 3. Flirtelő emberek. Humoros. — 4. Halfogás madarakkal. Természetutáni felvétel. — 5. Arizát Római dráma. 400 méteres hosszú kép. Nagy látványosság. — 6. Pali a bölcs. Kacagtató.

Helyárak: Páholy ülésenként 1 kor. Zártzék 1 kor. I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér.

Az előadások délután 3 óraker kezdődnek.

A hölgyek kéretnek a nézőtérén kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon katonasene játszik.

Ruhatár. — Buffet.

Holnap, vasárnap 1911. március 26-án:

1. Kompromittáló levél. Pompás bohózat. — 2. Egy tudós orvos története. Nagyszabású életkép. — 3. Flirtelő emberek. Humoros. — 4. Arizát. Római dráma. 400 méter hosszú kép. Nagy látványosság. — 5. Pali a bölcs. Kacagtató.

Különs gondot fordítok butorok és zongorák fényezésére

s annak belső szerkezetének kitisztítására.

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911 márc 25-én. szombat

(Báró Simonyi-uoos 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

1. Sport gyönyörök. Humoros. — 2. Udvari képek. Látványosság. — 3. Az erénydíj. Komikus. — 4. Bandika első szerelme. Mulattató. — 5. A paradicsomba. Művészi felvétel. — 6. Az érzékeny Móríc. Humoros. — 7. Ehrlich 608. Tudományos felvétel.

Előadások d. u. 3 órától kezdve.

Utolsó előadás este fél 11 óráig.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 38 gyalogezred zenekara játszik. — Cukráda.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

NYILTÉR.*

6989

GUBER FORRÁS
A LEGKÖNYNYEBBEN
EMÉSZTHETŐ

ARZENES VIZ
VÉRSEGENYSÉG SÁPKÓR
IDEGGYENGESÉG
ÁLMATLANSÁG
ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI
ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ

KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUÉRIÁK
ÉS ÁSVÁNYVIZKERESKEDÉSEKHEB

6994

Jutányos árak!

Szives pártfogást kér tisztelettel

Csernik János, butorasztalos.

Magyar gyártmányu cikkek!

Kemény kalapok (Gyukits és Társa Budapest)

Puha kalapok (Temesvári kalapgyár)

Fehérneműek (Selmezbányai inggyár)

Harisnyák (Gyulai és Temesvári kötő- és szövőgyár)

Nadrág- és Harisnyatartók (Müller és Társa, Budapest)

Esőernyők (Alsólendva)

Bőrkesztyűk (Hamerli, Pécs. Hinterseer, Temesvár)

Sportsapkák (György L., Budapest)

Cipők és Csizmák (Saját készítmény, Helyben)

Bőr lábszárak (Saját készítmény, Helyben)

Cipőoréme (Elsner R. és Társa, Ujpest)

Pipere szappanok (Kolozsvári szappangyár.)

:-: Az itt felsorolt árak :-:

MÜNZI.

elsőrendű úri divat-üzletében allan.

dóan kaphatók 1153

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1911. március hó 25.

Keresünk:

Vidékre: nagy vállalat részére gyakorolt irodistát a Jostgépén tud írni, továbbá

Alánlunk:

1 gyakorlott könyvelőt és 2 több évi gyakorlattal bíró irodistanót, ill. gép és gyorsírónót, továbbá 5 fűszer és rövid, 2 vas és fűszer, 2 rőtös és divat és 2 vegyes szakmabeli segédet és 1 tanoncot.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

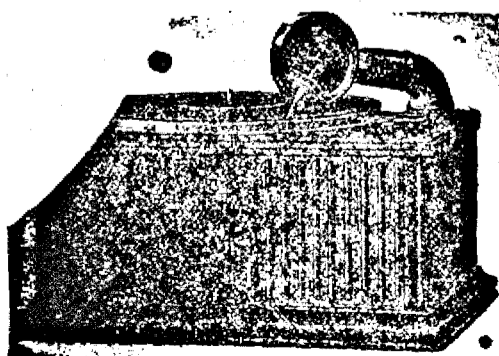
AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA 801

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,

titkar.

igazgató

„EUFON“

a legkisebb tőrfogatu és legolcsóbb tölcse nélküli BESZÉLŐGÉPEK kizárólagos egyedárusítói ARADON

Rauch és Szathmári

Áveg-és porcellánkereskedés József főherceg-ut 8. e.

ahol kedvező fizetési feltételek mellett, ugy „EUFON“ mint PATHÉ rendszerű „EUFON“ beszélőgépek és hozzávaló művészi felvételű lemezek kaphatók. Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmentve küldetk.

HA
hull a haja
vagy

korpás a fejbőre

mint a legtökéletesebb és biztos hatású szert, egyedül a világhírű:::

Dr. William Patterson-
féle
American-Hair Petrol-t

használja.

Egy üveg ára 2 kor.

Főraktár: 1191

Arad és vidéke részére

HÁNZU NESTOR

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2. sz.

Városi és megyei telefon 455. sz.

Magyarországi vezérképviselőt:

Barabás és Stefanovits,
Budapest, Alag-utca 5. szám.

A magyar és német
pótjegyzék megjelent!
Következő
ujdonságok
érkeztek

KERPEL IZSÓ

100,000 kötetes
kölcsonkönyvtárába:

Lengyel Laura: Máb királyné. Lovik Károly: A préda, Krudy Gyula: A podoloni takácsné és a többiek. Lagerlöf Selma: Egy udvarház története, Caesar és Cleopatra, X.: Az árva Mariska napjai, Szerelmehegyiné: A társalgás művészete, Doyle C.: Napoleon, Bródy Sándor: A medikus, Pekár Gy.: A szerencsenek összeesküvése, Bródy S.: Jegyzetek a szerelemlről, Borsszem Jankó naptára 1911. évre, Karin Michaélis: A veszedelmes életkor, Egó: Kleinmann Márta, Molnár Ferenc: Hétágu sip, Balázsházy P.: Forrongások, Sudermann H.: Énekek éneke, Rákosi Viktor: Rejtett zugok, Őszi termés, Kis emberek világa, Croker: A hamupipóke, Kóbor Tamás: Ki a Ghattóból. Heltai Jenő: Kis mesés-könyv. Jerusalem Else: A Szent Skarabáus, Doyle C.: A Clomberi rejtély, Szomaházy: A karmester.

Németben: Bennet Arnold: Das Gespant, Geijerstam Gusztáv: Das Haupt der Medusa. Wassermann Jakob: Die Masken Erwin Reiners, Storch Arthur: Licht und Finsterniss; Die Geheimnisse des Praters, Michaélis Karin: Das gefährliche Alter, Andoux M.: Marie Claire, Crocker B. M.: Entgleist, Franzos E. K. Die Juden v. Barnow, Zittelmann K.: Vor den grossen Mauern, Georgy Ernst: Theater, Doyle Connan: Ein Duett, Franklin Edgar: Der Meergrüne Wandschirm, Rittland Klaus: Wenn die Fackel sich senkt.

Kölcsondíj havonként 1 korona 40 fillér vagy kötetenként fizetve 10 fillér.

A vidéki bérlok is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcson tárába

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek.

Zenekölcson tári díj havi 2 kor., vagy füzetenként 20 fill.

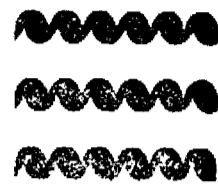
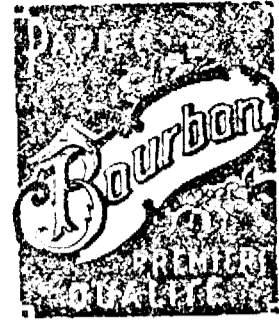
Legújabbak: Zerkovitz: Páris felől furcsa szelek fujnak... Lehár: Herceg kisasszony, Fall: Babuska, Syrenen, Farkas: Ninon levele, Hogy szerettem az elsőt. Fráter L.: Magam sem tudom én... Leéget egy árva kunyhó... Elhagyatva. Hogyha szeretsz... Pap Z.: Négy magyar dal... Dostal: Isteni éj. Kun M.: Dóra! Dóra! Hetényi: Három magyar dal... Pintér: Aranka keringő, Visszaemlékezés, Ilonka keringő. Fall: Édes öregem. Doy Frederick: Vidd, vidd! Sas Náci: Akáclombos kis falumból. Farkas: Üzenet. Fall: Die erste Tour. Kun: Uccu Sári. Fall: Die schöne Risetete. Eysler: A halhatatlan lump. Zerkovitz: A kiknek a szívük fáj... Add ide!!! Tudja Isten. Weiner: Csokolóztam. A hangli. Grósz: A pécskai cigánysoron. Vánkos nóta. Csillag nóta. Simkó: Ne korboljon édes anyám, Mikor mentél.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése

KERPEL IZSU,

könyv-, zenemű és papír-kereskedés Aradon.

381

B

O

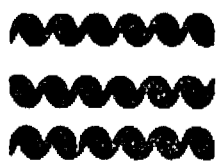
U

R

B

O

N

szines vagy vízi nyomás nélkül, teljesen maradvány és hammentes, ami által teljesen ártalmatlan.

Gyári raktár nagyban és kicsinybeni eladásra

H U S S E R L M.

dohánykülönlegességi tőzsdéjében.

4565

Szivarkahüvely
Verge szivarka-papír.

Stern Cecilia

kész női és gyermekruha üzlete

— Arad, Forray-utca 2 szám. —

Ajánlja a vásárló közönség szíves figyelmébe saját készítményü legdivatosabb női bluz, pongyola, alj és kosztümeit, melyek állandóan dus választékban, legolcsóbb árak mellett kaphatók. Mértékutáni rendeléseket gyorsan és izlésesen készítenek. Gyásruhák 4 óra alatt készülnek. 1298

Reklám nélkül is
mindenki tudja, hogy

Lovas Károly lakás- és ablak-
tisztítónak
porszívó-gépje van, hogy telefon-száma 789.,
hogy Mihály-utca 86b. szám alatt lakik. 838

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régi és bizonyított hatású, mely már sok év óta legjobb hatásúknak bizonyult kóros állapotok, csont- és meghűléseknél.

Figyelemre méltó, hogy a hamisítványok miatt be-
vásárlásukkor óvatosan legyünk és csak olyan eredeti
üveget vegyünk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Kéktár cégjegyzékkel ellátott dobozba van
csomagolva. Ár üvegekben K. 80, K. 1.40 és K. 2.
és gyógyszertárban minden gyógyszertárban kapható.
Főiskola: Török József gyógyszerháza, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany országház”,
Prágában, Elméleti utca 5. sz.

7173

5 szobás elegáns, részben modern,
részben antik 6903

Lakásberendezés

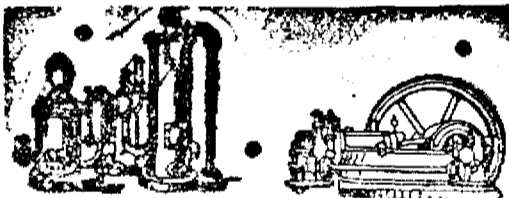
teljes felszerelés, szőnyegek, esztá-
rok és nappelkkel együtt összesen
vagy részletekben is azonnal el-
adó. Andrássy-tér 35, II. 12. Reg-
gel 9-től este 6-ig meglekinthető.

Gyorsan pusztul a bőr s ezt Ön
bánja.
Ha Fernolent NIGRIN-jét nem
használja.

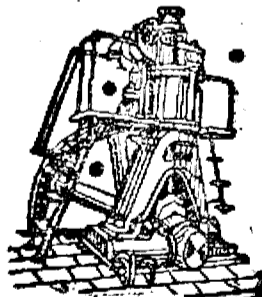
6835

Kalmár és Engel

Motor és Gépgyár
Városi raktár és iroda: BUDAPEST, VI. Úteg-utca 19.
Világhírű! Eredeti! „Benz”

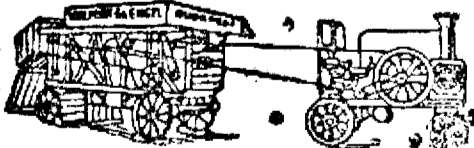
Szivógásmotor telep. — A jelenkor legolcsóbb és le-
„Benz” nyersolaj motor.

DIESEL

RENDSZER

Elismert legjobb gyártmány. 6678
Ajánlja benzin-lokomobilos cséplőkészleteit, melyek
bámulatos egyszerű szerkezetűek.

Teljes jóállás, kedvező fizetési feltételek. — Költség-
vetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

EGGER EMULSIO

csak a védjeggyel valódi

Minden szülő adja gyermekeinek EGGER
EMULSIOT, mert ez erősíti a szervezetet, elő-
készíti a csontképződést, fejlődést és rapálja. Hatásos ellenszere a köhögés-
nek, gyomorégységnek. Megbízható helytelen fogzá-
sok, hiányos orvosi kezelés, mert a legjobb csuklómájéj pre-
paratum, nincs káros hatása, jóízű, könnyen emészthető és
elérhető a külföldi gyermekek számára.

Egy üveg ára 2 korona a gyógyszerárakban.
Postán 3 üveget bérmentve 6 koronáért a pénz előzetes beku-
lása után vagy utólag küld.

„Nádor-gyógyszertár”
Budapest, VI., Váci-körút 17.
legyen és bérmentve küldjük a minden szülőnek nélkülözhetetlen
füzetet: „Hogyan védkezzünk a gyermekbetegségektől?”
Kapható: Guteri Földes Kétfelvonó gyógyszer-észtár és Vojtek és Weisz
drogériájában. 8653

SEBEKET

gondosan kell megóvni minden tisztáltságtól
mert elhanyagolás esetén nagyon káros nehezen gyógyít-
ható következmények lehetnek. Imár negyven éve a leg-
kiválóbb kötszerek bizonnyal a Prágai házikőben,
megóvja a sebet, megakadályozza a gyulladást és a fájdal-
mat, időtök hat és elősegíti a szövődést és gyógyulást.

POSTAI SZÁLLÍTÁS NAPONKÉNT.

1 tégely 70 fillér, 3 kor. 16 fillér elő-
leges bekládása ellenében 4, 7 ko-
rona ellenében 10 tégely küll-
észt: magy. monarchia minden
állomásra.

Vigyázzunk a gyártmány
és a készítő nevére, árán és
védjegyre. Valódi csak 70 fillér.

Főelkészítő
B. FRAGNER,
cs. és kir. udvari szállító
Gyógyszertár „A FEKETE SAS”-HOZ.
Prága, Kleinseite, Ecke, der Nerudgasse Nr. 203.
Raktár Ausztria-Magyarország minden gyógyszerárában.
A 4055

Cégetem kérem össze nem téveszténi. Kérjen árlapot.

1107

TELEFON SZÁM 735

ILLICS SIMON

ARAD, HAL-TÉR 13. SZ.

HALNAGYKERESKEDÉS

Mindenemü magyar, orosz és románai sóshalak leg-
nagyobb raktára, beszerzési forrása, készlete és szállí-
tása legelőnyösebb napi árakon. — Rendelés esetén pon-
tos címet és a végállomás jelölését kérem. 00

Cégetem kérem össze nem téveszténi. Kérjen árlapot.

Telefon 275. sz. Telefon 275. sz.
VAS ÉS TÁRSA
Arad, Boros Beni-tér 6. sz.

Ajánlja a legjobb minőségü
**építési
anyagát**

Köröbányai építő- és darabos mezze
valamint gipszet. Raktáron tart állandóan
nagy mennyiségben hornyolt és hódparu
cserepeket, sajtolt téglákat, nádfont-
tot, Beocsini-, Román- és portland-
cementet és mindennemü cementárut, u.
m. cementesöveket, cementlapokat, kut-
gyűrűket stb. dolgokat. 924

FÜSZER-, CSEMEGE- ÉS ÁSYÁNYVIZEK KERESKEDÉSE.

Telefon 311. sz.

Telefon 311. sz.

A fekete kutyához.

— Alapított 1882. —

Färber Lajos, Arad

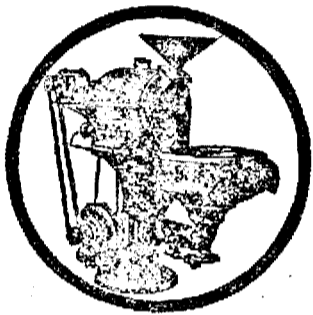
fűszer- és csemege-üzletemben kapható:

Kizárólag általam, saját módszerem alapján, óránként pörkölt

„Japán-kávé“

mely minőségre és zamatra minden más fajtát felülmul.

A tavaszi időnyre ajánlok ólomzáralt lucerna és heremagvakat, fűmagot, továbbá MAUTHNER-féle konyhakertészeti és virágmagvakat, valamint valódi MAUTHNER-féle takarmányrépa-magvakat. :-:

Szabadalmazott villanyüzemi kávépörkölő.

EZEN HIRDETÉS

Árdalmas fegy. Oat mint méregt embert. Ónauk méria kell, hogy minden házban megkaphasson egy feltétlenül megbízható fertőtlenítő szer. Magályos betegségek, typhus, cholera, himlé, tomaggyók, sárkötök, égés és sokszor fordulnak elő a háztartásban a betegségek fertőtlenítő szerkezes. Sokok, degenaték szüneteltetés lemondására és a néi alást kioltására kell, hogy kárul legyen a tudományosan kipróbált és az egész világon elismert

LYSOFORM

fertőtlenítő szer, melyet minden orvos ismer és ajánl. Gyermek és biztosan hat, megöli a káros baktériákat, nem irritálja a bőrt és nem mérgező, tehát még gyermeknek is bátran később adható nem úgy mint a mérgező vasodolmes szublimát, karbóli stb.) A Lysiform kellemes ízű és igen olcsó! Eredeti 100 grammos üveg, használati utasítással az ország bármely drogeriájában és gyógyszerárában 30 fillér árban kapható, tisztaságot és resz szagot azonnal biztosan megkaphat

UJDONSÁG!

A mindennapi száj- és fogápolásra újabb forgalomba hoztuk a

FODORMENTHA-LYSOFORM szájvizet

mely rögtön megszünteti a kellemetlen szájíz és a szagot ha naponta 15 cseppet teszünk belőle a reggeli szájöblítő vízhez. Használati utasítás minden üveghoz mellékelve van. Eredeti üveg 1 kor. 80 fillér.

Tegyen vele kísérletet! — Kiváló tudományosan elismert és kipróbált szájfertőtlenítő szer! — Ingyen küldjük az „Égés és fertőtlenítés“ című könyvet bárkinek: Dr. Keleti és Murányi, vegyészeti gyár Budapest.

Gyors és pontos kiszolgálás!

MÜLLER J. ÉS FIA

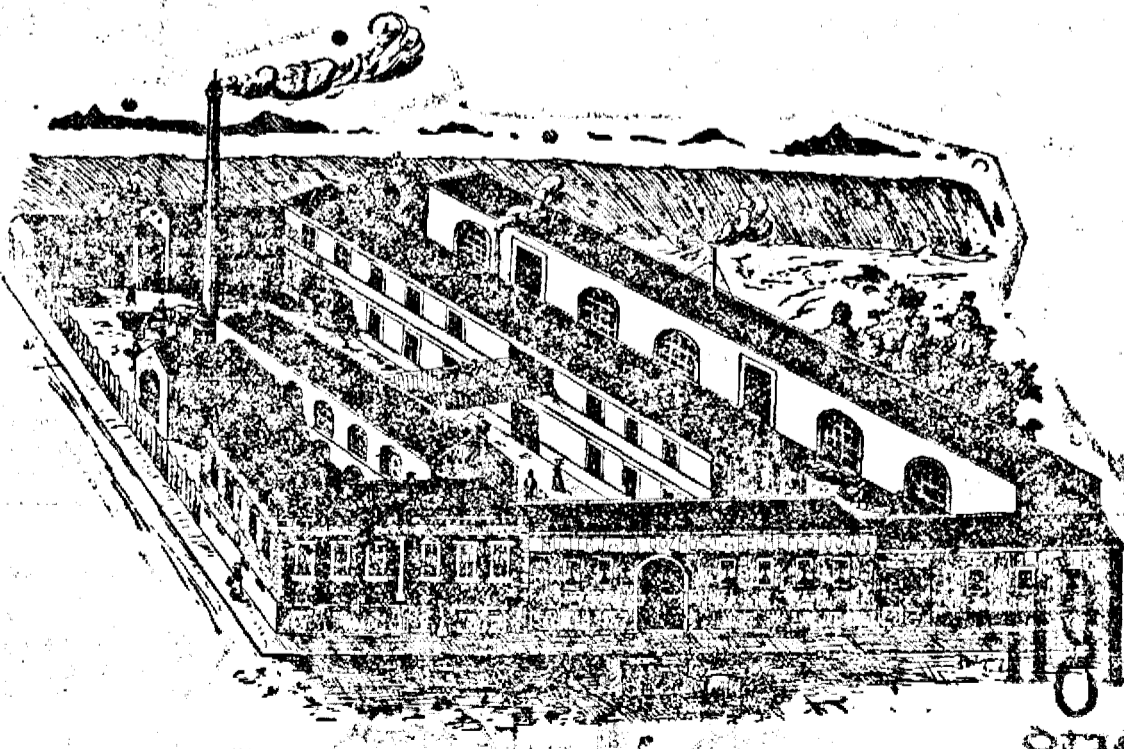
ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosógyára

Aradon, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 38—40—42.

Alapított: 1858.

Telefon szám 459.

Mindennemű férfi és női felöltőket és ruhákat egészben fest, vagy vegyileg tisztít.

ingeket, gallérokot, kezelőket, házi ruhát, kelengyékstb. hófehéren (minden marószert kizárásával) mos és fehéresen vasal.

Helybéli gyűjtőtelepek: JÓZSEF FŐHERCEG-UT 11. SZ., FORRAY-UTCA 20. SZ. ÉS ASZTALOS SÁNDOR-UTCA 2. SZ. Vidéki gyűjtőtelepek: DÉVA, BRASSÓ, GYULAFEHÉRVÁR, SEGESVÁR, VAJDAHUNYAD ÉS SZÁSZVÁROS.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal **MÜLLER J. ÉS FIA.**

Postaküldemények gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Rendkívül olcsó árak!

Rendkívül olcsó árak!

Uj képkeretező műhely Aradon!

Értesitem úgy a helybeli, mint a vidéki közönséget, hogy Aradon, Salacz-utca 3. szám alatt egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő speciál

Képkeretező műhelyt

nyitottam, hol raktáron tartom a legmodernebb képkereteket dus választékban. 107

Képkeretezéseket saját műhelyemben legprecízebben készítek. — Elvállalok minden e szakmába tartozó munkákat a legjutányosabb árak mellett. — Üvegezési munkákat szolid árban eszközölök. — Olajfestményeket eladásra elfogadok!

Szives pártfogást kér, kiváló tisztelettel
Freimann József.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy az Arad, Szabadság-tér 10. sz. alatt

levő

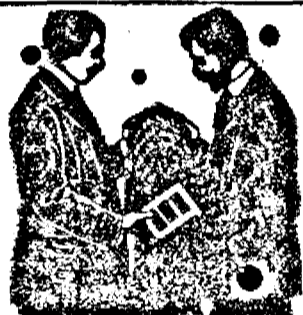
Salgó Gusztáv-féle épület és butor asztalos

műhelyt

átvettem, s azt saját személyes vezetésem alatt tovább folytatom.

Szives pártfogást kér
1257 teljes tisztelettel

Spitz Ignác.

Brünni szövetek

uri ruhák elkészítésére legolcsóbb gyári áron kaphatók:

ETZLER és DOSTAL cégnél
BRÜNN 41. 6922

A tanítói szövetség és az állami tisztviselők egyesületének szállítja. Ha direkt a gyárból veszi a fogyasztó ezen szűkegletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindenféle áron. A legkisebb méretet is küldjük.

Dus minta választék megtekintésére bérmentve küldetük.

Tégla

kapható még 25.000 darab I-ső oszt.

Kirle Antal,

Flórián-utca 6b. szám.

Fischer Testvérek

sedronyosszal, kerítésfont, szilárdnak és acélsodrony ágybetét készítő

Arad, József főherceg-ut 18. sz.

Gyártótelep:

Kossuth-utca 46. sz. Telefon 557.

Ajánlják minden e szakmába vágó dolgok állandó nagy raktárát a nagyérdemű közönség szives figyelmébe, melyek versenyképes olcsó árért kaphatók.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldünk. 748

KABDEBÓ UTÓDA

POLCZ MÁRIA

NŐI DIVAT-KALAP ÉS MŰVIRÁG ÜZLETE

ARAD, ATZÉL PÉTER-UTCZA (SZINHÁZ-ÉPÜLET.)

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség becses figyelmét felhívni a tavaszi időnyre érkezett legújabb modell-kalapjaim megtekintésére. Dus választékban állandóan raktáron legújabb női és gyermekkalapok jutányos áron. Gyászkalapok 24 óra alatt készíttetnek. 1089

Eladó

nagyobb vas- és fűszerüzlet részére alkalmas boltiállvány és egyéb berendezések, továbbá ajánlok saját telepemén készült I. oszt. gyökeres és sima szőlőoltványt,

bor és csemege fajokban.

HOLZEISEN JÓZSEF

vas- és fűszerkereskedő

M.-PÉCSKA.

Ugyanott egy tanuló felvétetik.

Eladó 100 háztelek.

A magyar államvasuti fűtőház mellett elterülő Zimándi-utca és Álmos-utca folytatását képező beltelek, valamint Zsidótemető-utca 2. sz. alatti új utcanyitást által nyert

házhelyek,

melyek a Zimándi-utca felé vezetnek, végül a Zsidótemető-utca 6. számú felosztott terület eladók. — A telkek parcellázva 150 - 200 m²-ől változó nagyságban. — Értekezés délután

Soltz Gyula, Arad

Zsidótemető-utca 5 sz. 919

Garai Károly

réz- és vasbutor készítő

Aradon, Zoltán-utca 6.

Készítek vas és rézbutorokat, rugógyűbeteiket, kocsii üléseket, tűzmentes pénzszekrényeket és ezen szakmába vágó fényezéseket és javításokat elvállalok. 1067

Nagy mérlegjavító műhely.

HAMMER ZSIGMOND

lakatos-, varrógép-, kerékpár- és mérleg-üzlet
Arad, Boros Beni-tér 2. sz.

Készít minden e szakmába vágó javításokat olcsón és pontosan. Mérleg hi elcsítését olcsón és pontosan eszközölöm. Mérleg javításokat és átalakításokat vidéken is árkülönbség nélkül vállalok. Varrógép és kerékpárok jutányos árban kaphatók. 1057

Telefon 370. Telefon 370.

Vendéglők, kávéházak és fűszerüzletek 418

adásvételét

ingyen közvetíti és sörkölcsönöket leggyorsabban ki-
eszközöl

Leonhardt

Arad, Fehér Kereszt-szálloda.

Homok,

építkezési célokra

beton kavics

bármily mennyiségben állandóan

kapható.

Pollák Sándor,

gőztéglagyár Mikalaka.

Telefon 55-515. 976

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész

Weitzer János utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

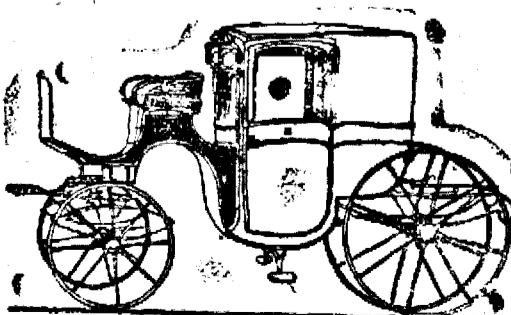
arany és ezüstművek, gyémánt és bálvány tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereitelnek
TELEFON 438. TELEFON 438.

Knitzky Ignátz

kocsigyártó

Aradon, József főherceg-ut II.

Május 1-től Varjassy J.-u., megyei kórházzal szemben, saját ház.

Átköltözés miatt ajánlja dusan felszerelt

kész kocsii raktárát

a t. vevőközönség figyelmébe, ahol a legszebb kocsii jutányos árért kaphatók. Elvállalja minden e szakma vágó új munkák készítését és javítását a legpontosabb kivitelben. 846

Új kelmelesztő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézet Aradon. ::

Értesítés. Van szerencsém Aradváros és vidéke n. é. közönségének szives tudomására adni, hogy Aradon, József főherceg-ut 9. szám és Wesszlényi-utca 35. szám alatt egy, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

kelmelesztő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosó intézetet

létesítettem. Az ezen pályán úgy a fővárosban, mint az ország nagyobb városáiban szerzett tapasztalataim által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy minden e szakmába vágó legkényesebb igényű munkákat is a legpontosabban elvégzem. Amidőn még biztosítom nagybecsű pártfogóimat a figyelmes kiszolgálásról és olcsó árákról, kérem szives támogatásukat. — Kész szolgálattal

Zsunkán Jenő.

Vidéki megrendelések azonnal és pontosan elvégezte nek.

Özv. Frank Vilmosné sirkő- és kőfaragó-telepe Boros Beni-tér 2. szám.

Ajánlom a n. é. közönség szives figyelmébe dusan berendezett **sirkő nagyraktáramat.**

Tájékoztatóul felemlíteni kívánom, hogy fent jelzett helyen **1883. év óta** vezetem cégem, a nagyközönség teljes megelégedésére s továbbra is főelvem, hogy igen tisztelt vevőimet szolid és figyelmes kiszolgálással, legjobban kielégítek. — **Belloni Jakob kőfaragó mester urat,** ki 42 év óta e szakmában működik, mint üzletvezetőm, kellő biztosítékot nyújt úgy a temetői, mint más munkálatoknak legszakoszerűbb elvégzésére. — További szives pártfogást kérve, maradok teljes tisztelettel: **Özv. Frank Vilmosné.** 1048

Oh jaj!

Megfojt az az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és ezétküldéel raktár:

"NÁDOR"

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljem!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Krebsz Géza, U. Konráth Pál, Ring Lajos, Rozsnyay J. örök., Bauer Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerüzletekben, Házny Nester és Vojtek és Walex drogeriáknál.

Syoronon: Maszyk Dániel gyógyszerüzletében.

Magy.-Pécskán: Adler Gy. Lajos gyógyszerüzletében. 6708

Ó-Pécskán: Rokszin János gyógyszerüzletében.

Simándon: Csiky Lukács gyógyszerüzletében.

Szikszón: Fűredy Ede örök. gyógyszerüzletében.

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós-féle**

Csukamájolaj

most érkezett meg. E fontos és nagy táperezű szer kitűnő hatásának bizonyult

mindenfélre légzőszervi bajoknál, köhögésnél, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb. 421

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagánatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.“

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással **70 fillér.**

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN“. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára **2 korona.**

Kitűnő amerikai **gummi**

a „NITER“ 6 darab egy eredeti fémdobozban **2 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

YOGHURT.

Értesítem a n. é. közönséget, hogy a **Yoghurt** gyártását megkezdtem és azt naponta saját tehenészetemben természet frissen fejt és sterilizált tejből eredeti kulturákból állítom elő. Mivel a Yoghurt csak friss állapotban kellemes azért csak az előre megrendelt mennyiséget készítem és azt cca 250 gramos edényekben 20 fillérért hozom forgalomba.

Minden üvegért 20 fillér betét teendő le.

Tájékoztatóul megemlítem, hogy Dr. Meschnikoff a párisi Pasteur intézet igazgatója szerint a Yoghurt megakadályozza az erjedési és rothadási folyamatokat a belekben megöli a bél bacilusukat (a rothadó anyagok megmérgezik a szervezetet és siettetik az öregedést) így a Yoghurt egyike azon készítményeknek a melyek az idő előtti megöregedésnek gátat vetnek, illetőleg az élet kort meghosszabbítják.

Ugyanilyen értelemben nyilatkoztak Cohendy, Poshon, Brunon, Guerbet, Duclax stb.

Használják gyomor, bél bajok sápkor, vérszegénység, vese, máj bajok stb. ellen és mint általános tápszert mindenkoru egyéneknek.

G. Földes Kelemen

gyógyszertára és orvosi laboratoriuma Arad, Telefon.

Kitűnő nyálkaoldó és diuretikus szer Tiszta vagy berraligen kellemes oldító gyógyital a

Málnási borvíz-forrás

természetes alkalis savanyúvíz. Készítette a Magyarországi "SICULA" R. I. Málnásfürdő Háromszék M. Főraktár Aradon: Rubinstein M. Telefon 188. sz. Ára 1 liternek hához vize ivogcsorával 20 fillér

PRIBÁN GYULA

férfi szabó

ARAD, Lázár Vilmos-utca.

(Földes palotával szemben.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses índomására hozni, hogy a **Lázár Vilmos-utcában, egy modernül berendezett**

férfi szabó üzletet nyitottam,

hol mindennemű férfi öltönyöket mértékután a legszebb kivitelben és a legújabb divat szerint készítek. Bel- és külföldi szövetek raktáron. A n. é. közönség pártfogását kéri

1251

Pribán Gyula.

Molnár Antal

épület- és bútorasztalos

Arad, Kápolna-u. 3. sz. (saját ház)

Elvállalja minden e szakba vágó munkák készítését, ugymint modern lak- és boltberendezéseket, portál és építmény munkákat a legmegbízhatóbb kivitelben, a legolcsóbb árért.

Kész bútorok legolcsóbb beszerzési forrása.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal 3951

Molnár Antal, épület és bútorasztalos.

Jó erkölcsű fia tanulónak felvétetik.

Ertesítés!

Van szerencsénk egy a helybeli, mint a vidéki nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy **Aradon, Bockó-utca és Háltér sarkán, a Rákóczi-kávéházzal szemben egy teljesen újonnan berendezett**

mosó és fényvasaló intézetet nyitottunk.

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: gallérokat, kényelöket, férflingeket és bármilyen fehérneműket melyeket hófehérre mosunk. — Egyben tudatom a n. é. közönséggel, hogy 5 évet át a Müller-féle vegytisztító gyár gőzműködésében az ottani vezetője voltam s így abban a helyzetben vagyok, hogy a legnagyobb megelégedésre szolgálom ki b. rendelésemet. — A n. é. közönség szíves jóindulatát és támogatását kérve vagyunk

kiváló tisztelettel

Apró István és Társa

tulajdonosok.

Bérbe vennénk

50—100 hold jó

földet

cirokfalászt termelésnek. 1254

Uj cirokra már most is a legmagasabb ár mellett szerződünk. —

Szíves megkereséseket kér

Grósz J és Társa

Magyarbánhegyes.

Telefon 3. szám.

Barthl János

épület és műlakatos

Arad, Rákóczi-utca 9.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat, u. m.: épületvasalásokat, vaskerítéseket, sűrűcsokat, takaréktűzhelyeket és mindennemű javításokat pontosan és jutányos áron.

Kötségetéseket úgy helyben, mint vidéken díjmentesen.

A n. é. közönség becses pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

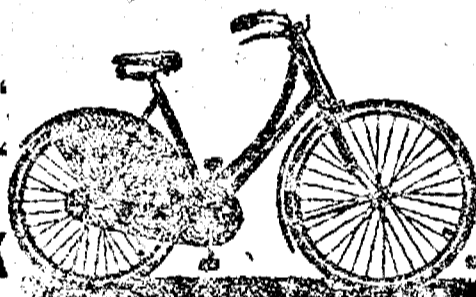
1175

Barthl János.

Megérkeztek!

A legújabb modelu „Puch“, „Premier“ és „Adler Viktória“

kerékpár k

rendkívül olcsó árban, jutányos fizetési feltételek mellett.

HAMMER VILMOS

műszerész Arad, Szabadság-tér 7.

Dus választék: gummi, lámpa, csengőkben. — Nagy szak-szerű javítóműhely. Telefon 98. szám

Társat keresek

hat—nyolcz ezer koronával optikus, műszerész, üzlet és műhely létesítéséhez (lehetőleg szakember) „Optikus“ jellege a kiadékhivatalban. 1183

Főtisztviselő

a szeszestársakmában, aki minden belső és külső teendőben a'apos jártassággal bír, 1911. évi július 1-re való belépésre

kerestetik.

Csakis elsőrendű erők, akik több évi szakmabeli tevékenységre támaszkodhatnak, ajánlatukat fizetési igényük feltüntetésével, intézzék következő címre:

Baumel, Steiner és Társa

szilvóriumfőzde, Lugos. 1247

ALAPITTATOTT 1840.

ALAPITTATOTT 1840.

ROSENBLÜH H. ÉS TÁRSA

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 19. SZ.

„Herveth“ mellfűzők

1911. évre legújabban javított model E mieder facon kizárólag nálunk kapható. Kitűnő szabás, elegáns kiállítás, selyem harisnyatartóval, könnyű viselet

darabja 7 korona.

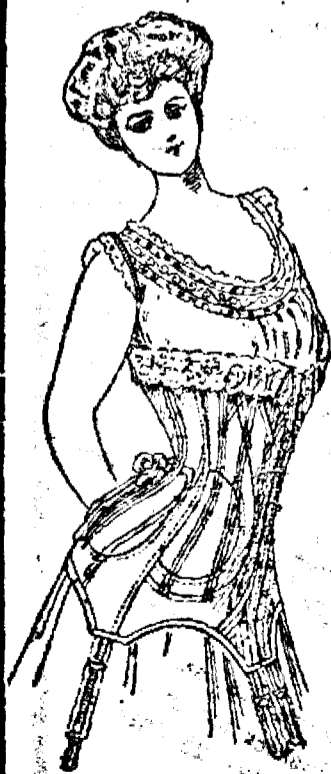
Vidéki megrendeléseknél elég a slussbőség megadása

Kostüm-kelmék

legdivatosabb újdonság.

Teljes nagy választék már megérkezett. Felhívjuk a közönség szíves figyelmét, hogy kék és tegethof színekben kiváló finom, 140 cm. szélességben, egész külön kezelve hozzuk forgalomba.

Versenynélküli olcsó árak.

Fatelepeknek

engedélyezett 1200 négyzetű, igen kedvező fekvésű, hosszú komlokzatu telek a Radnai uton, élénk forgalmu helyen bérbeadandó.

Cim a kiadóhivatalban.

Sp. 238/2-1911. polg. szám.

Idézési hirdetmény.

A kisjenői kir. járásbírósa közölni teszi, hogy dr. Szkalák Gyula kisjenői ügyvéd által képviselt Kis M. József és társai felpereseknek Balla Tóth József alperes elleni zálogjog törlés iránti keresetének romlás tárgyalására 1911. évi március hó 29-ik napjának délelőtt 8 órája ezen bíróságnál kitűzetett és ismeretlen tartózkodású Balla Tóth József alperes részére dr. Telman Sándor kisjenői ügyvéd ügygondnokul kirendeltetett.

Felhívatnak ennél fogva ismeretlen tartózkodású alperesek, hogy ügyüknek célszerű védelme iránt a részére kirendelt ügygondnokot kellően utasítsa, vagy a tárgyalásra személyesen avagy más megbízott által megjelenjen, mert különben mindezek elmulasztásának következményeit magának tulajdonítsa.

Kelt Kisjenőn, 1911. évi március hó 7. napján.

A kisjenői kir. járásbírósa.
1291 Kovács, s. k. járásbíró.

Igen t. megrendelímet és a n. é. közönséget értesítem, hogy legújabb divatu

tavaszi angol és belföldi szöveim

megérkeztek, kérem azok szives megtekintését.

Elvállalok legdivatosabb öltönyöket legjutányosabb árakban.

További szives pártfogást kér kiváló tisztelettel 1140

Engel Bernát

uri szabó
Deák Ferencz-utca.

Hölgyközönség szives figyelmébe ajánlom modern gépekkel felszerelt

Harisnyakötődémet.

Elvállalok mindennemű férfi, női és gyermek harisnyák szakszerű kötését, fejelését, javítását a legjutányosabb árakon.

Főelvem: Szolid és figyelmes kiszolgálással igen t. megrendelímet igényeit a legjobban kielégíteni. 1138

Kiváló tisztelettel

Ozv. Braun Ignáczné
harisnyakötője.

Arad, Weitzer János-utca 15.

600 koronát fizet annak, a. i. Bartilla fogviszénnek használatát mellől, üvegje 80 fill. valaha ismét fogtájást kap, vagy a szája büntik

Bartilla A. Örkösi, (E. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható Aradon minden gyógyszerárban, különösen Földes Kelemennél, Deák Ferencz-utca 11. sr. és Vojtek és Weizer. Kérjük mindenütt határozottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok feljelenő 101 díjaztatnak. 711

Saját magának ellensége az, aki drágán vásárol, mikor ugyanazt 30%-al olcsóbban kaphatja:

Varga József

asztalosmesterrél 1130
Arad, Kápolna-utca 6b. sz. a. ahol a legizlésesebb bútörök vannak raktáron.

Ne olvassa,

ki pénzének ellensége. Kereshet naponta 3—5 koronát a mi szabadalmazott harisnya kötőgépeinken. Szóbeli, valamint levéiben érdeklődések

Roth Izidor,

Arad, Asztalos Sándor-u. 5. nyerhető.

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, éde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a lórángá hölgyek kedvenc szépség szer, az egész világon el van terjedve. Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőrazonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a MARGIT-CREMET utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A MARGIT-CREME ártalmatlan, zsírtalan, vegyíték készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

ARA 1 KORONA.

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-pouder 1.20.

Gyártja:
Földes Kelemen laboratóriuma
ARADON. 361

Nélkülözhetetlen háziszser

'Doré' sósborszesz.

A Doré sósborszesz az összes használatban levő sósborszeszek közül a legjobb hatásúnak bizonyult.

A Doré sósborszesz kitűnő eredménnyel használható mint bedörzsölőszer, mindazon esetekben, midőn a bedörzsölést szüksegesnek tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen mindenféle reumatikus fájdalmaknál, fejfájás, lábfejás, oldalszurás, hátfájás és csuszos fájdalmaknál. 421

Belsőleg: 20-40 cseppet cukorra csepeentve kitűnő fájdalomcsillapító és gyomorerősítőszer.

Ara egy eredeti üvegnek utasítással együtt

44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ARPÁD gyógyszerárában, továbbá: Ring Lajos gyógyszerárában és Vojtek és Weizer droguerijában kapható.

Vigyázat a DORÉ névre.

Mentholin-crème

elismert leghatásosabb szer, csusz, köszvény és neuralgiából eredő fájdalmak ellen. Ara 2 korona.

Elnyálkásodás, rekedtség, köhögés ellen használja a kitűnő összetételű

mell teát.

Egy doboz ára 50 fillér.

A szoba levegőjének felfrissítésére, legalkalmasabb

a fenyőillat.

Ara 1 korona 20 fillér.

Kitűnő zamatu tearumot készíthet házilag a Rozsnyay-féle Rumessentiával. — Egy liter készítéséhez elegendő adag ára 30 fillér. — Kapható

Rozsnyay Mátvás

Arad, Szabadság-tör.

Vásároljon köhögés

rekedtség, ktaurus, elnyálkásodás, erős dohányzás folytán beállott hurut és görcsös köhögés ellen kizárólag a jóízű

**Kaiser-féle
Mell karamella**

(a három fenyővel)
enkorkát. — 5900 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosoktól és magánorvosoktól a biztos hatásról.

Csomagja: 20 és 40 fillér, doboza 60 fillér. 639

Kapható: Guterl Földes Kelemen, Bajcsó Arpad, Eszényi Mátyas, Breuer Pál, Vojtek Kálmán és Ring hajos gyógyszerárakban Arad, Zombory János gyógyszerárak a Szentháromsághez Új-Szt. Anna, Adler gyógvtárban, M. Pécskán, Ors Rozsó, Pankota, Toffert Károly gyógyszerárak Elek, Krausz Elemér gyógyszerárak Ujgörcs, — Zsigmondovics Géza Irlis gyógyszerárak Lúppa, Vojtek és Welser drogeriája Arad, Rekszin János gyógyszerárak Ó-Pécska és Székely Zoltán gyógyszerárak Csorvá.

Ősz haj nincs.

Minden haj megkapja eredeti szí-
nét, ha azt naponta egyszer

HAIRREGENERATORRAL

megnedvesítjük.

— Nagy üveg ára 2 korona. —

Főraktár:

Földes Kelemen

gyógyszerárak Aradon.

3 üveget ingyen láda és csomagolással bérmentve küld. 881

Stock-Cognac

Medicinal

szavatolt valódi bor
párlat 889

Camis és Stock

gőzpároló telepéből

BARCOLA.

Egyedüli Cognac-gőzfőzde, állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt. : Kapható minden jobb üzletben. —

Utánsatokról óvakodjunk

AKI

zamatot, igen finom Rumot akar készíteni, vegyen 30 fillérért egy üveg 881

Rumkivonatot.

Ebből a rajta levő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Tisztviselők figyelmébe!

Osztr. magy. l. ált. tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferencz József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsönügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsokkal szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

Fajtiszta *riparia portalis* alanyon oltott, elsőrendű, dus gyökérzetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

sima valamint *riparia portalis* szőlőveszőket ajánl gyökeres és elsőrendű minőségben

HÁMORY-GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe, ARAD.

Bővebb felvilágosítással szolgál: 4251

Deák Ferenc-utca 3. sz. alatt.

Telefon 229.

Legelősb, legjobb bevásárlási forrás

**TEA
-
RÜM**

ILLATSZEREK,
HÖLGYPOROK,
KÖLNI VIZEK,
SZAPPANOK

s minden egyéb háztartási szerekben. —

Vojtek és Weisz

drogeriája

Arad.

Állami ezület
éremmel
kitüntetve!!

Pártoljuk a
magyar
kalap ipart.

Megérkeztek a
legújabb női modell szalma kalapok

ugyszintén a legújabb divatu saját készítményű nyulszőr, kemény- és puha-, férfi- és gyermek kalapok. — Nagy raktár minden színben és divat formában.

Panama kalapok csakis a legszebben vegyileg nálam tisztítottak. — Vidékről 3 darab tisztítás vagy festés végett beküldött kalap portómentesen visszaküldetik. A n. 6. közönség pártfogását kéri tisztelettel 1248

Bittenbinder Konrád

kalapos mester

Arad, Deák Ferenc-utca 42.

Lakások kiadó!

Igen élénk forgalmu helyen
Boros Beni-tér (Fő-ut)
15. számu házban

nagyobb és kisebb lakások
részben fürdőszobákkal,
kisebb, nagyobb üzlethelyi-
ségek, istálló 4 lóra, 1 nagy

gabona raktár

és egy 450 négyzetméter területű vasgerendákkal épített
pinchelyiség, raktár
vagy **borpincének**

f. évi május 1-től kiadók.

Bővebbet ugyanott, a házmes-
ternél. 1208

Nagymennyiségű

**maculatura
eladó.**

Husvétli illatszerek nagy választékban.

A legjobb minőségű

házi mosószappanok

piperezappanok, illatszerek, stearin és templom-gyertyák ugyszintén mindenféle mosószappanok a legolcsóbban beszerezhetők

1207

Lorenz Károly

szappangyárosnál

Arad, Forray-utca.

Husvétli illatszerek nagy választékban.

Csász. és kir. udvari

és kamarai szállító :-

1160

Neumann M.

férfi- fiu- és leánykaruha telepe ARAD.

A tavaszi képes árjegyzék megjelent, kívánatra ingyen és bérmentve.

WEISZ DÁNIEL, épület és műlakatos Arad Deák Ferencz-utca 38.

1299 Elvállalok összes e szakmába vágó munkákat leggyorsabb és legpontosabb kivitelben. Ipar-ágamban külföldi és amerikai elsőrendű műhelyekben és gyárakban szerzett tapasztalataim folytán módomban van legnagyobb igényeknek megfelelni. :-

Mérlegjavításokat, átalakításokat és hitelesítetést elvállalom.

:- Költségvetéssel vidéki munkára is díjmentesen készséggel szolgálom. :-

13153—X. 1. 1911. szám.

Ve senytárgyalási hirdmény.

Herkulesfürdő állami gyógyfürdőben a kincstár tulajdonát képező József főherceg szálló és vendéglő épület, valamint ezen bértárgyhoz tartozó Major-kerti vendéglő folyó folyó évi hó 1-től kezdődő joghatállyal 1918. évi december hó 31-ig terjedő, nyolcz fűrdőidényt magában foglaló időtartamra folyó évi április hó 8-án d. e. 10 órakor a herkulesfürdői m. kir. fürdőigazgatóság hivatalos helyiségeiben tartandó zárt, írásbeli ajánlati versenytárgyaláson bérbeadatik.

Vállalkozni szándékozók felhivatnak, hogy egy koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatukat zárt borítékban 1911. évi április hó 8-án délelőtt 1/2 10 óráig vagyis a tárgyalás megkezdését félórával megelőzőleg, 2000 K-t kitevő készpénzből avagy biztosítékképfogadható értékpapirokból álló bantpénzzel, vagy ilyennek letételét igazoló adóhivatali letétnyugtával felszerelve a herkulesfürdői m. kir. fürdőigazgatóság pénztáránál annyival is inkább nyujtsák be, mert a határidőn

mul beajuttott vagy beérkező és távirati ajánlatok figyelembevételni nem fognak.

Az ajánlatokban ajánlattevők világosan kijelenteni tartoznak, hogy az általam 13153—X. 1. 1911. sz. a. megállapított versenytárgyalási, valamint szerződési feltételeket ismerik és azoknak magukat alávetik. A megállapított versenytárgyalási és szerződési feltételekről eltérő kikötéseket tartalmazó vagy megfelelő bantpénz letétele nélkül benyujtott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A versenytárgyalási és szerződési feltételek X—1. ügyosztályomban (Országház-tér 11. sz. I. em. 56. sz.) valamint a herkulesfürdői m. kir. fürdőigazgatóságnál a hivatalos órák alatt bármikor betekintheők s kívánatra 20 filléres postabélyeg melléklése esetéa az érdeklődőnek meg is küldetnek.

Fentartom magamnak azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül a megajánlott bérösszegre, szabadon választhassak, esetleg valamennyit visszautasithassam.

Budapest, 1911. március 6.

1292

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Tisztviselői kölcsönt

állami, megyei, városi hivatalnokok, valamint katonatiszteknek a legelőnyösebb feltételek mellett, **kezesek nélkül** eszközöl minden előzetes kiadás nélkül, **biztosítási iroda** Arad, Hunyadi-u. 1. l. em., hol bővebb felvilágosítás nyerhető. Ugyanott egy magyar és német levelező felvétetik.

Uraak figyelmébe

ki akar elegánsan öltözködni, az tekintse meg minden rendelési kényszer nélkül nagy bel- és külföldi szövet raktáramat az

Angol uri szabó üzletében

Deák Ferencz-utca 40. sz. (Dr. Winter-féle házban) nálam már 60 koronától kezdve egy elegáns szabású zakó öltöny vagy felöltő, finom szövetekből kifogástalan kivitelben, mérték után részletfizetésre is kapható. 1303

Becses pártfogásukat kérve, maradok tisztslettel

Horváth Flórián, angol uri szabó.

A KISJENŐI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

MEGHIVÓ.

A Kisjenői Takarékpénztár Részvénytársaság

1911. évi április hó 9-én délelőtt 10 óra-
kor az intézet helyiségében

rendkívüli közgyűlést tart,

melyre a t. részvényes urakat tisztelettel meghívom.

A rendkívüli közgyűlés tárgyai:

- 1) Jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
- 2) Tarsulati elnök választása.
- 3) Indítvány és határozat hozatal, az a) tőke felemelése és az alapszabályok megfelelő módosítása, valamint az igazgatóságnak ezek keresztőlvi' elére való felhatalmazása tekintetében.
- 4) Netáni indítványok az alapszabályok 38. §. értelmében. Kisjenő, 1911 március hó 23-án.

1800.

Messzer Lipót s. k.
titkár.

Megjegyeztetik, hogy a részvényesek jogukat vagy személyesen, vagy törvényes képviselőjük és meghatalmazott részvényesek által gyakorolhatják; továbbá, hogy a közgyűlésen az alapszabályok 39. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvényei a közgyűlést megelőzőleg 20 nappal előbb a társaság részvénykönyvében nevére iratott és a közgyűlés napjának délelőtti 9 óráig le nem járó szelvényeivel együtt a társaság pénztárnokánál letétetett, miről a pénztárnok és a napbiztos által térítvény adatik, mely igazoló-jeggyel szolgál.

A közgyűlést meghívó az intézet helyiségében kifüggesztvén, az érdekeltek által bármikor megtekinthető.

A mélyen tisztelt hölgy-
közönség szives tudomá-
sára hozom, hogy üzlete-
met Salacz-utca 1. alól
Kossuth-utca 5. sz. alá
helyeztem át.

o Telt ruha gondozást elfogadok. o

Tisztelettel:

MAYER MIKLÓS

szücs. 1297.

Meghívó.

Az Aradi Közgazdasági Bank Részvénytársaság

aláíróit tisztelettel meghívjuk az **1911. évi április hó 9-én d. e. 10 órakor** Aradon, a városháza I. emeleti tanácstermében (a polgármesteri hivatal mellett) megtartandó

alakuló közgyűlésre

s felkérjük, hogy ez alkalommal a befizetésekről szóló elismervényeiket is magukkal hozni sziveskedjenek.

Tárgysorozati

1. Közgyűlési elnök, jegyzőkönyvvezető és két hitelesítő választása.
2. Határozatképesség megállapítása.
3. Az alaptőkének kellő aláírás és befizetés által történt biztosításról való meggyőződés szerzése.
4. A társaság megalakulása feletti határozathozatal.
5. Az alapszabályok megállapítása.
6. Az első igazgatóságnak az alapítók által három évre szóló kinevezése.
7. Felügyelő-bizottság választása egy évi időtartamra.
8. Választmány választása 3 évre.
9. Az igazgatóságnak az iránt való felhatalmazása, hogy az alapszabályoknak a cégbírótság által netalán kivánt módosítását újabb közgyűlés összehívása nélkül saját hatáskörében eszközölhesse és azt bejelentse.
10. Határozathozatal az alapítók felmentése tárgyában. Arad, 1911. évi március hó 24-én.

Az alapítók:

Báró Bohus László s. k.
Dr. Bogdán Virgil, s. k.
Feszler Károly, s. k.
Gantner János, s. k.
Gutzjahn Mihály, s. k.

Hajós Árpád, s. k.
Dr. Háromy László, s. k.
Dr. Hemmen János, s. k.
Hönigesz Kajetán, s. k.
Kintzig Géza, s. k.

Lészay Ottó, s. k.
Messzer Ármin s. k.
Nemess Géza, s. k.
Nikolits Géza, s. k.
Dr. Novák Aurél, s. k.

Ifj. Purgly János, s. k.
Sármezey Endre, s. k.
Schäffer Richárd, s. k.
Szántay Béla, s. k.
Szilárd Győző, s. k.

Apró hirdetések.

A legjobb minőségű

gyertyánfa-bábuk

és I-ső oszt. „Lygnum-sanktum“

teke-golyók

nagy választékban kaphatók

Bauer Gyula

Arad, Minorita-palota.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek.

Zálogházbólkiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és el-
Farkas Streicher
Arad, Tökölly-tér I. 2074**Eladó ház Araden**főut és főposta közelében. Kőlcsey-
utca 9. számú ház eladó. Ügynököt
nem díjazok. Bővebbet a ház-
tulajdonosnál ugyanott. 1295**Eladó**három 3 szobás és három 2 szobás
lakásokból álló ház Flórián-
utca 14a. Bővebbet ugyanott. 1270.**Keresztény**családhoz főzéshez értő mindenek
szakácsné április elsejére kerestetik.
Pöstenberg utca 11. szám. Reggel
8-10 óráig. 1294.**Gyermektelen**házaspár két személyre való takarításért
lakást kaphat. Cim a kiadóhivatalban
1253.**Jóforgalmú**trafik tőzsde más vállalat miatt
azonnal eladó, leveleket a kiadó
továbbít. Tőzsde címen. 1296**Keresek**könyvelőnőt, aki a könyvitelben,
német, magyar levelezésben perfekt
Ajánlatok a kiadóba kéretnek. 1313**Férfimunkás**angol női kösztüm készítéshez fel-
vétetik, esetleg a munka házhoz
is kiadatik Szabás és varrás tanu-
lásra tanuló leányok felvétetnek
Szabadság tér 3. sz. II. em. 1302**Dezső-utca 4/a**számú ház eladó, értekezhetni
ugyanott. 1300**Elsőrendű fedőszőnyeg**ki a legkényesebb igényeknek is
megfelel, alkalmi fésüléseket vál-
lal. Inczedy Etelka, Gróf Károlyi-
utca 10. 4583**Ajánlatom**a nagyérdemű közönség szives fi-
gyelmébe mosó és vasaló intéze-
tetemet, ugyszintén mindennemű
tisztítást elvállalok. Arad, Deák
Ferenc-utca 7. Szabó Bálintné. 1062**Eladó vagy bérbeadó**Ujmiklakán, a Fő-uton 17. sz.
alatt 900 négyszögöl üres házte-
tek. Cim a kiadóhivatalban. 1110**Zeneora oktatás**alapos iskolát, kezdő tanulóknak
ad, kívánatra házhoz is megy.
Bővebbet a kiadóban. 1150**Rongált dobozu levélpapírok**meglepő olcsó árban kaphatók. Üzleti
könyvek és irodai felszerelések gvári
raktára. 100,000 kötetes kölcsön-
könyvtár, 30,000 kötetes zenemű-
kölcsonzó intézet. Minden könyv és
zenemű-ujdonságok raktáron. Ve-
szek egész könyvtárakat legmagasabb
árakon. Kerpel Izsó könyv és
papírkereskedése. Aradon. 4071**Jég**mű vagy természetes jég, háztartási cé-
lokra április 1-től naponta ház-
hozszállítva 6 és 7 koronás havi bér-
letben előjegyezhető és megrendel-
hető az Aradi jégtelep jéggyáránál.
Telefon 199. szám. 1017**Keresünk vételre**modern könyveket, egész könyvtá-
rakat. Ingusz I. és Fia könyvke-
reskedése Arad, Andrassy-tér 16
Gyakornokok felvétetnek Andrassy-
teri üzletünkben. Keresünk vételre
egy használt Wertheim szekrényt.
555*Pince a Lyceum köz-
lében üres hordók be-
raktározására kereste-
tik. Ajánlatok a bér-
összeg megjelölésével
„Pince“ jelige alatt a
kiadóhivatalba kéret-
nek.* 1262**Berendezés,**rőfös és rövidáru szakmából. 2
utcai kirakatszekrényvel eladó.
Megtekinthető: Menczer Márton-
nál, Árpád tér. 1179**Vécsey-utca**12. sz. modern földszintes bérház
eladó. Bővebbet ott a tulajdo-
nosnál. 1174**Kiadó.**A Tökölly Imre-utca 49. szám alatt
félemeleten egy modern két szobás
utcai sarok lakás. Bővebbet
ugyanott. 1247**Egy jó házból**való fiu. kereskedő tanoncznak
felvétetik, Weinberger Károly ve-
gyes kereskedésében Ternova. 1231**Eladó!**4 darab 95-170 méretű eszlin-
geni redőnyvel és tükörűvegzel
ellátott teljesen jó ablak nyári
lakhoz igen alkalmas, továbbá egy
egylovas igen könnyű fedeles hintó,
egy lóra szerszámmal. Bővebbet
Frick József építőnél, Heim Domo-
kos-utca 3., telefon 329. 1269**Csinos bútorozott**udvari szoba azonnal kiadó, Dam-
janich-utca 3-4. 1263**Kiadó**5 szoba, fürdő-szoba, összes mellék-
helyiségekkel, villany-világítással
ellátott, teljesen külön álló föld-
szintes lakás azonnal, vagy május
hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejá-
rattal, száraz világos műhely, vagy
raktárhelyiség kiadó. Hasszinger-
utca 5. sz. 939**A városi kertészetben**nagyon szép gyümölcsfák kapha-
tók. Telefon 821. 1264**Ópáloson**bérbeadó a hitelszövetkezet tulaj-
donát képező házban 3 szobás utcai
lakás hozzátartozóival, szőlőskert,
gazdasági udvar, présház és pince,
együtt vagy külön is. Árverés ut-
ján március 26-án d. e. 9 órakor.
A feltételek megtekinthetők a szö-
vetkezet irodájában. 1212**Ebédkoszt**igen jó izletes házikoszt, négy tál
ét-1 naponta, jutányosan kapható,
házon kívül is. Kulpinnénél, Deák
Ferenc-utca 38. Ajtó 2. 1246**Egy használt**zongora eladó. Czim a kiadóhiva-
talan. 1211**4 szobából**álló II. emeleti Szabadság-téri la-
kás, május 1-től kiadó. Bővebbet
Hugyádi-utca 1. szám. 1236**Boros Bál-tér**1-a szám alatt II. emelet egy 7
szobás lakás május 1-re kiadó,
melynek két külön bejárata van.
1232.**Egy jó forgalmú vendéglő**más vállalat miatt azonnal eladó.
Bővebb felvilágosítással szolgál
Tóth Pál vendéglős, Boros Beni-
tér 28. 1233**Kiadó**két utcai szoba mellékhelyiséggel,
vízvezetékekkel május 1-re Nagy
Sandor-utca 5. szám. 1223**Ügyes kárptos**ajánlkozik e szakmába bármily
kárptos munkák pontos és kifizető
elvégzésére, úgy saját műhely-
ben, mint házakhoz is, legolcsóbb
árak mellett. Vidékre árfelemelés
nélkül. Stáhl M., Bercsényi Miklós-
utca 32. sz. 561**Abonenseket**elfogadok házban és házon kívül,
kitűnő házi kosztra. Szives párt-
fogást kér Kohn Adolfné, Erzsébet-
körút 5. 762**Önnek óvni kell a feleségét.**Minden család részére legfonto-
sabb illusztrált könyv a tulbó gyer-
mekáldás ellen, melynek eredmé-
nyét a hálaíratok ezrei igazolják.
diskréten küldöm 90 fillér magyar
levél bélyegért. Frau Anna Kaupa,
Berlin. S. W. 266. Lindenstr. 51.**Segéd**a paraszt rőfös-áru szak-
mából, az aradi környékből
felvétetik. Megkivántatik a
magyar, német és román
nyelv. Ajánlatok**Wohlberg Lipóthoz**

Arad. 1313

Telefon 638. szám.

Fischer Arminszobafestő és mázolómeister
Vörösmarty-utca 3. sz.Elvállal szobafestő és mázó-
munkákat leg egyszerűbb kivi-
teltől legdiszesebbig, továbbá
természetes fautánzatokat (flo-
derozást) színes üvegekkel ki-
rakott gipszfestést úgy hely-
ben, mint vidéken. 101**Divattudósítás**Párisi tanulmányutamból haza-
érkezve, értesitem a n. é. hölgy-
közönséget, hogy a legújabb mo-
dell trotteur és leány**kalapokkal**megérkeztem és annak megtekinté-
tésére tisztelettel mindenkit meg-
hivok. Mindennemű javítások el-
fogadtatnak. Gyászkalapok meg-
rendelésre azonnal elkészítetnek.**Maison Ritscher**

Salacz-utca I. II. emelet.

Nagy Sándor

szobrász

Arad, Kossuth-utca 4. sz.

(Mairovitz kőfaragó telepén.)

Készít művészi kivitelű fi-
gurális és dekoratív**szobrász munkákat**u. m.: portrékat természet és
fénykép után, síremlékeket,
mindennemű iparművészeti tár-
gynkat, modera épület, díszítő
szobrászmunkákat, terrakotta, kő,
gipsz, cement, stb. anyagokból
és azok javítását elvállalja a
legolcsóbb árt. 4407

ARADONSzabadság-tér
12. szám. 0**FISCHER****NAGY-
ÁRUHAZ**

A tavaszi idényre nagy árkedvezmény.

Mélyen leszállított árak. ~~21~~ ~~25~~ Mélyen leszállított árak.

Férfi ing	finom fehér madepulánból csak cégemnél kapható	most	frt.	1.25	1.50	1.75
Férfi ing	divatos színekben, jó mosó voilból, gallér nélkül... ..	most	frt.	1.29	1.35	1.50
Férfi ing	egész finom angol Saphierből elegáns mintákban	most	frt.	1.45	1.75	1.95
Nyári ing	dupla álló gallérral, jó mosó anyagból	most	frt.	1.10	1.25	1.35
Nyári ing	egész finom angol Saphierből dupla álló gallérral, ujdonságok	most	frt.	1.50	1.75	1.95
Uri kalap	divatos formában, strappának jó minőségben	most	frt.	1.35	1.50	1.75
Uri kalap	egész finom minőségben, divatos formák és színekben	most	frt.	1.90	2.25	2.50
Kemény-kalap	elegáns formákban, illem minőségű	most	frt.	1.95	2.50	2.90
Gyermek-kalap	minden színben, divatos formában	most	frt.	1.—	1.25	1.50
Angol sapkák	nagy választékban férfiak és gyermekek részére ...	most	frt.	—50	—90	1.50
Alsó nadrág	finom köpper vagy vászonból német és francia szabású ...	most	frt.	—75	—95	1.25
Esőernyők	alkalmi vétel, jó minőségű, csak cégemnél olcsó árban	most	frt.	1.39	1.50	1.75

Selyem nyakkendő-ujdonságok rendkívül olcsó árban.

Alkalmi vételek, külön osztály, páratlan olcsó áruk csak cégemnél kaphatók.

Finom harisnya divatszínű	19 kr.	Sportsapka szövetből	45 kr.	Női kézitáskák bőrből	65 kr.
Selyem nyakkendő nagy választékban	25 kr.	Sétabet nagy választékban	45 kr.	Női harisnya, divatos	39 kr.
Batiszt zsebkendő finom minőségű	19 kr.	Pénztárcák bőrből	45 kr.	Női gummi övek divatos	50 kr.
Cérna keztyű színes	29 kr.	Cigaretta és szivartárca bőrből ...	75 kr.	Női ingek jó minőség	95 kr.

Gyermekkoszúk gyári raktára. Olcsó árak 5 forinttól 50 forintig.